

Valeriu DULGHERU

DIN

ISTORIA

NEAMULUI

Născut la 9 martie 1956 în comuna Cârpești, județul Cahul. Absolvent cu mențiune al facultății de mecanică a Institutului Politehnic din Chișinău (1978), specializarea „*Tehnologia Construcțiilor de Mașini*”. A susținut teza de doctor în tehnică (1987) și de doctor habilitat în tehnică (1995). Autor a cca. 550 de lucrări științifice, inclusiv 23 manuale și monografii și 163 brevete de invenție. Autor a cca 250 articole de publicistică. Laureat al Premiului de Stat în domeniul Științei, Tehnicii și Producției (1998), Laureat al Medaliei de Aur a Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală, Geneva (2004). Laureat al Premiului „*Inovatorul Anului 2006*”. Inventator de Elită al României (1994), Om Emerit (Inventator Emerit) al Republicii Moldova (1995). Laureat al Ordinului „*Merite de l’Invention*” Bruxelles (2008). Laureat al Ordinului „*Leonardo da Vinci*” Iași (2009). Laureat al Premiului săptămânalului *Literatura și Artă* (1999, 2000, 2001, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009). Membru al Biroului Asociației Inginerilor din Moldova. Membru-corespondent al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte (2003). Membru de Onoare al Forumului Inventatorilor Români (2007). Președinte al Comisiei de Experți a CNAA (secția tehnică). Redactor-șef adjunct al revistei tehnico-științifice „*Meridian Ingineresc*”. Membru al Consiliului editorial al revistelor: „*Intellectus*” AGEPI; „*Fizica și Tehnologiile Moderne*”, Chișinău; „*Tehnologia Inovativă. Construcția de Mașini*”, ICTCM București; „*Analele Universității Ovidius, Seria „Inginerie Mecanică”*”; „*Analele Universității „Dunărea de Jos” din Galați, serile „Inginerie Mecanică” și „Metalurgie”*”; „*Analele Universității Ovidius, seria „Inginerie Mecanică”*”; „*Analele Universității din Petroșani*”.

CZU 323/324 (478)

Valeriu DULGHERU

DIN ISTORIA NEAMULUI

**Scurt istoric din cele mai vechi
timpuri până în Evul Mediu**

Chişinău, 2010

CZU 94 (=135.1) „0/13”
G89

Este de datoria fiecărui român de a face cunoscută istoria adevărată a Neamului, în special străinilor, coabitantilor din Uniunea Europeană, chiar dacă grija vecinilor noștri a fost prea mare de a ne lăsa cât mai puține documente privind istoria noastră.

Cartea este destinată tuturor care sunt dornici de a cunoaște mai bine istoria Neamului.

Coperta: Valeriu Dulgheru

Pe copertă: harta celor mai importante culturi antice europene

*Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Dulgheru, Valeriu*

Din istoria Neamului

Valeriu Dulgheru – Ch.: Editura Tehnica Info, 2010. – 112 p.

ISBN 978-9975-9864-3

323/324 (478)

ISBN 978-9975-9864-3

© Valeriu Dulgheru, 2010

CUPRINS

Introducere.....	5
1. Perioada foarte timpurie - de la Marele Potop biblic la neolitic.....	9
2. Perioada Marilor civilizații Hamangia și Cucuteni.....	15
3. Tracii – marii anonimi ai istoriei.....	25
4. Perioada preromană.....	33
5. Perioada cuceririi romane a Daciei.....	43
6. Perioada stăpânirii romane.....	49
7. Perioada postromană – premedievală.....	57
Postfață.....	85
Postpostfață: drumul cu spini al unificării Neamului Românesc.....	91
Bibliografie.....	109

“Ei (românii – n.n.) poartă nume latin, vorbesc limba latină, pământul lor a păstrat nume latine și sub acest aspect ei nu au meritat mai mult uitarea savanților și publiciștilor...Nu ne este permis să ne îndoim că națiunile pelasge formară poporul latin...Este incontestabil că pelasgii contribuiră la fondarea Romei. Pentru ce să ne mirăm atunci că pelasgii panonieni, pelasgii din Tesalia, din Macedonia, că pelasgii Daciei vorbiseră și conversaseră dialectul lor național, pelasgicul vlah, care a purtat în Italia numele de latin”.
(F. Colson, jurnalist și om politic francez)

Introducere

„Ion Deaconescu: *„Și totuși ce ar trebui făcut ca România să nu cadă din timp, acum, la întretăierea dintre milenii?”*

Emil Cioran: *„Să nu mai fim paraziții unor glorii deșuete. Să nu mai vorbim de idealuri, ci să edificăm istoria propriei noastre identități”.*

Criza de identitate resimțită în acest colț de țară pre nume Basarabia, în special, după acești opt ani de spălare comunistă de creieri este deosebit de periculoasă pentru neamul românesc. Promovarea unui soi anapoda de moldovenism primitiv de către guvernarea comunistă asistată de cozile de topor și lichele a condus la erodarea acestui simț natural de apartenență la neamul românesc. Slaba dezmoțire după 50 de ani de teroare antinațională sovietică, începută în anii 90, în mare parte s-a redus simțitor sub presiunea acestui moldovenism primitiv. Viermele, implantat de propaganda gebelsovistă comunistă în sufletele unor bieți moldoveni debusolați dea binelea, nu a dat naștere unui nou soi de patrioți moldoveniști, cum spera Voronin, dar dezghețul sentimentului apartenenței de neam a fost stopat. Sub acest aspect crima comuniștilor este dublă. Știind că astfel se va termina noua lor politică de formare a moldoveanului patriot ei au mers conștiincios la această crimă, cunoscând purul adevăr că un popor, care nu-și cunoaște istoria, este un popor pierdut. În realitate popoarele nu dispar fizic. Ele dispar ca popor atunci când nu mai au istorie, nu au limbă, când slăbesc în plan spiritual, fiind lesne asimilate de alte popoare. *„Educațiunea națională la toate popoarele o formează istoria. Ea singură are să facă a pătrunde în inimile tinerimii iubirea de strămoși și datoriile patriotice. Istoria are să ne arate principiile, pe care să se bazeze legile fundamentale ale societății noastre”* (Nicolae Desunșianu. **Dacia preistorică**).

Dar mulți dintre istoricii noștri nu au văzut și încă nu văd cu ochi buni „*noutatea*” originii poporului nostru. Răsturnarea din temelie a adevărului asupra originii noastre ar fi fost un lucru cu urmări de neînchipuit. Am fi pierdut dragostea, sprijinul și milostivenia de la unele națiuni pentru ruda lor săracă și care era amenințată să fie înghițită de masele ugro-slavice. „*Cum noi, niște cioflingari de Valahi, cari Dumnezeu ne mai știe cum de ne mai purtăm „neatârnairea” între gurile lacome a două mari monarhii gata să ne sfâșie, să mai avem cutezanța să mai spunem lumii că suntem cel mai vechi popor în Europa, că am avut cea mai minunată religie, că și de pe plaiurile Carpaților noștri s-au împrăștiat razele culturii și civilizației în tot restul continentului?*” spunea cu durere în suflet N. Desunșianu.

Același lucru se petrece și cu această frântură de popor român dintre Nistru și Prut. În mare parte din ignoranță, din neștiință. Misiunea tuturor intelectualilor, care au atins anumite înălțimi pe spinarea lui moș Ion, este să-i deschidă ochii la originea lui, cărui neam îi aparține. Nu este vina lui că se crede moldovean (în sensul de națiune nu apartenență geografică) și că limba, pe care o vorbește, este limba moldovenească. Sub acest aspect cunoscutul „*moldovenist*” Victor Borșevici are dreptate. Într-adevăr mulți români moldoveni se consideră doar moldoveni și că limba vorbită de ei este limba moldovenească. Este vina noastră că nu am ajuns la inima lui moș Ion cu argumentele necesare, că l-am lăsat să cadă lejer pradă propagandei comuniste ieftine, să fie manipulat abil de acest regim inuman antihrist. Nu a rămas fără urmări perioada de aproape 200 de ani de ocupație rusească (țaristă și mai apoi sovietică-stalinistă), scopul de bază al căreia a fost deznaționalizarea populației, modificarea etnică a populației prin strămutarea unor mase de populație, crearea tuturor condițiilor ca o parte din populație să-și părăsească locurile natale de bună voie. De menționat faptul că peste doi ani, în a.

2012 se împlinesc 200 de ani de la ocupația Basarabiei de către Rusia. Rusia se pregătește deja de acest eveniment. Desigur situația e alta, dar ei și-ar dori să tirajeze manifestările care au avut loc la 1912 la împlinirea a 100 de ani.

Cauza principală nu este lipsa specialiștilor și a izvoarelor, ci faptul că istoria noastră a prezentat un interes sporit pentru străini, care o perioadă îndelungată au dominat acest neam, când a primat interesul politic de stat. De asemenea, românii încep să-și scrie istoria mai târziu decât vecinii lor, rușii, maghiarii, care au reușit să-și „legifereze” din punct de vedere istoric dreptul lor asupra numelui, pe care-l purtau și asupra teritoriului, pe care locuiau. Rușii „demonstrează” că pământurile la răsărit de Carpați din cele mai vechi timpuri le-au aparținut lor (ei, care apar ca entitate doar prin secolele IV-V d.Hr.), maghiarii spun că ei primii s-au așezat pe teritoriul dintre Dunărea de Mijloc și Carpați (ei, apărând în acest spațiu doar prin secolul IX). Ce ne încurcă acum să descoperim adevărata istorie a Neamului, cu atât mai mult că tot mai mulți străini încearcă, într-un fel, să ne ajute. Voi încerca la nivelul meu de cunoaștere a situației să aduc puțină lumină în această problemă complexă, iar datoria specialiștilor este să confirme sau să infirme ipotezele și argumentele ce urmează.

Sunt atâtea argumente forte, care confirmă paternitatea românilor asupra acestor pământuri din cele mai vechi timpuri. E regretabil faptul că acei (istoricii), care ar trebui să pună în valoare dovezile incontestabile, deseori se împotmolesc pe potecile mlăștinoase create în mod special de neprieteni în problemele istoriei neamului. Tot mai des apare întrebarea, care este rostul acestui zbucium fără sens, a acestei lupte cu morile de vânt? În astfel de clipe deosebit de binevenit este răspunsul autorului cărții „*Arestarea, procesul și moartea lui Iisus*” **Haim Cohn** la întrebarea dacă o carte poate pune capăt unor idei preconcepute. „*O singură carte nu este în stare de*

așa ceva, dar poate crea o opinie publică, iar aceasta, la rândul ei, poate să ducă la o schimbare a lucrurilor” a fost răspunsul lui.

Este de datoria fiecărui român de a face cunoscută istoria adevărată a Neamului, în special străinilor, coabitanților din Uniunea Europeană, chiar dacă grija vecinilor noștri a fost prea mare de a ne lăsa cât mai puține documente privind istoria noastră, majoritatea fiind lichidate, răstălmăcite sau puse sub șapte lacăte în arhivele de la Moscova, Istambul, Viena, Budapesta ș.a.

Voi încerca să vin cu unele argumente, bazate, în special, pe scrierile străinilor, despre vechimea netăgăduită a neamului nostru, care trebuie să ne fie un suport legal în lupta noastră de afirmare a vechimii neamului românesc.

1. PERIOADA FOARTE TIMPURIE - DE LA MARELE POTOP BIBLIC LA NEOLITIC

*„Civilizația s-a născut acum 13-15 mii de ani acolo
unde astăzi se găsește poporul român, răspândindu-se
apoi atât spre est, cât și spre apus ”.*

(William Schiler „Unde s-a născut civilizația?”)

Întrebarea retorică a multora dintre noi ar fi: de unde venim ca popor? Care sunt rădăcinile de neam? Până unde ajung și se pierd urmele stră-strămoșilor noștri? Este greu de răspuns univoc la aceste întrebări. Istoria este o știință mai puțin exactă. Cu părere de rău istoria în această zonă de veșnice interese a diferitor imperii în mare parte a depins de cel care a scris-o, de subiectivismul lui, de scopurile imperiale ale cotropitorilor și, mai rar, de materialul factologic și tratarea lui corectă. Pe timpurile URSS pentru a fi în pas cu linia partidului, cu ideologia rusă, care demonstra că noi, moldovenii, provenim de la slavi, așa numiții arheologi și istorici aserviți partidului făceau săpături arheologice până la stratul corespunzător perioadei trecerii triburilor barbare slave prin acest spațiu. Efectuarea săpăturilor până la straturile aflate mai adânc, caracteristice perioadelor mai timpurii, nu era permisă pentru a nu „*compromite*” ideologia oficială.

Noile timpuri, noile metode utilizate în cercetările arheologice au scos la iveală unele frânturi de informații foarte interesante despre proveniența neamului nostru, despre urmele lăsate în istorie de strămoșii noștri. Voi încerca să divizez întreaga istorie a Neamului în câteva perioade.

Perioada foarte timpurie. Spațiul carpato-danubian mai păstrează urme istorice încă neexplorate lăsate de stră-strămoși. Dar și ceea ce au găsit arheologii pe acest teritoriu demonstrează cu lux de amănunte vechimea Neamului nostru. Multiplele vestigii descoperite de arheologi, decodificarea informației conținută în ele (deosebit de interesante sunt

abordările regretatului Andrei Vartic, cel care putea ore întregi să vorbească despre marea cultură a strămoșilor noștri), vorbesc despre vechi urme ale omului primitiv în acest spațiu. Cel mai vechi complex de peste 45000 ani a fost descoperit în apropierea Hotinului. Dar amuletele de la Brânzeni din Basarabia descoperite de arheologul Nicolae Chetraru, care au o vechime de peste 36000 de ani, cea de la Mitoc, România de 25000 de ani, cea de la Cosăuți de peste 18000 de ani descoperită de Ilie Borziciac și multe altele, oare nu sunt și ele argumente ale vechimii omului primitiv în aceste teritorii [1]. Indiscutabil, rădăcinile poporului român se pierd în hăurile istoriei.

Din adâncurile istoriei ajung până la noi ecouri ale timpurilor mărețe demult trecute. Tot mai multe argumente vin să confirme teza că leagănul civilizației europene (și nu numai) ar putea fi spațiul carpatin. „*Patria originară a Indo-europenilor sunt teritoriile carpato-danubiano-pontice (Dacia Mare)*” susțin arheologii americani W.Schiller, G.Wiklie, O. Schrader, H.Hensen. Dacă e să acceptăm ipoteza că misterioasa Atlantida, cântată de grecii antici, s-a născut și a dispărut în Marea Neagră - succesoarea Mării Sarmatice (dar în sprijinul acestei ipoteze vin tot mai multe argumente ale marilor istorici ai Greciei Antice și Egiptului - popoare cu un trecut istoric incontestabil), atunci stră-străbunii noștri ar putea fi urmașii direcți ai euro-atlanților - populație de rasă albă, care a supraviețuit scufundării Atlantidei (potopului biblic), stabilindu-se în regiunile muntoase ale Carpaților și Balcanilor. După marea migrațiune a euro-atlanților în Est, Vest și Sud cei rămași au fost primii lăstari ai unui popor. Încă un argument în favoarea acestei ipoteze vine ipoteza lui Robert Ballard, cel care a descoperit epava Titanicului, că Potopul descris de Biblie ar fi fost localizat pe actualul teritoriu al Mării Negre. Conform aceleiași ipoteze Marea Neagră ar fi fost până la Potop un lac cu apă dulce, mai mic

decât actuala Mare Neagră, țărmul căreia era locuit. Un cutremur sau probabil alt cataclism a rupt fâșia de pământ, care separa Marea Mediterană de acest lac, și apele Mediteranei au inundat micul lac, transformându-l în ceea ce este astăzi. În sprijinul acestei idei Ballard arată că în anumite zone ale fundului Mării Negre există ape dulci, rămășițe ale vechiului lac. Din cauza lipsei curenților și a oxigenului, acele ape au rămas neamestecate cu apa mării. Membrii echipei lui Ballard susțin că actuala Mare Neagră nu a existat în urmă cu 10...15000 de ani, aici trăind o civilizație prosperă, căreia îi aparțin construcțiile ciudate semnalate de sonar pe fundul apei, considerând că aceasta ar putea fi enigmatică dispărută Atlantida. Cu aceleași argumente vine un alt cercetător american William Schiler în lucrarea sa **„Unde s-a născut civilizația?”** *„Civilizația s-a născut acum 13-15 mii de ani acolo unde astăzi se găsește poporul român, răspândindu-se apoi atât spre est, cât și spre apus”*. Profesorul american Michael Robinson de la Universitatea Ohio, specialist în inundațiile catastrofale, care s-au abătut asupra Pământului din cele mai vechi timpuri, a îmbrățișat ipoteza emisă de Robert Ballard, când acesta afirmă că potopul a început în bazinul Mării Negre [2]. Făcând cercetări în zona actualei insule a Șerpilor aparatura a înregistrat niște construcții ciclopice stranie, piramide și citadele ce par incredibile pentru zilele noastre. *„În cercetările mele m-am bazat foarte mult pe textele mistice care arată că toate civilizațiile își au rădăcinile pe teritoriul patriei dumneavoastră și am avut acces la toate descoperirile făcute în România, din acest punct de vedere, descoperiri de care românii nici măcar nu au auzit”*. Profesorul afirmă că pe teritoriul actualei României ar fi existat fantastica Atlantidă și că cetățile descoperite în munți nu sunt decât rămășițe din străvechea civilizație, după scufundarea acesteia. Mai mult, suprapune această ipoteză cu cea a originii Potopului, punând egalitate între cele două

evenimente. Biblia vorbește despre un mare potop, căruia nu i-a supraviețuit decât Noe și familia sa. Analizând scrierile vechi ale fiecărui popor european constatăm că la fiecare găsim câte un potop, în urma căruia s-au salvat foarte puțini. Interesant este faptul că și legende românești vorbesc, la rândul lor, despre diverse inundații catastrofale, dar cine să ia seamă de niște povești. „*Ceea ce oamenii au numit Noe și familia sa, au fost, în fapt, singurii atlanți care au supraviețuit cataclismului. Iar arca construită din lemn de cedru la dumneavoastră, în România, locul unde a început și marea inundație a Pământului*” afirmă în continuare profesorul Michael Robinson. Iată că un străin încearcă să țină seama de aceste „povești”. Se pare că de aceeași părere era și Mihai Eminescu, care scrie o poezie, dedicată religiei strămoșești, încercând să arăte oarecum rădăcinile credinței dacilor în nemurire:

*“Din Fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale
Dintre stânce arcuite, din gigantice portale
Oastea zeilor Daciei în lungi siruri au ieșit...*

.....
*Zeii Daci ajung la marea, ce deschide-a ei portale,
Se reped pe trepte nalte și cobor în sure hale”.*

Lăsând la o parte poveștile și legende să încercăm să modelăm de pe poziții realiste această ipoteză a celor trei savanți americani. Dacă zona actuală a Mării Negre ar fi fost un mic lac cu apă dulce atunci litoralul lui ar fi putut fi leagănul unei civilizații, poate și al legendarei civilizații Atlantida. Existența într-adevăr a unei inundații catastrofale, numită cu nume biblic „*Potop*” ar fi dus la dispariția acestei civilizații. Însă o civilizație nu poate să dispară totalmente fără urme. Existența în jurul aceluiași lac a munților Caucaz, Carpați și Balcani au reprezentat zone, unde parțial s-au salvat urmașii acelei civilizații. Ramura carpatină, probabil, a dat naștere civilizației europene, iar cea caucaziană – celei

Fig. 1. Corabia lui Noe.

asiatice. Această ipoteză confirmă, într-un fel, unicitatea așa numitei rase indo-europene, dar nu că stră-strămoșii europeni ar fi venit din Asia. Noțiunii biblice a Potopului și supraviețuitorului Noe cu familia sa salvați cu o arcă pe vârful actualului munte Ararat tot i se poate găsi o explicație în același

sens. Noe ar putea fi unul din atlanții supraviețuitori din munții Caucaz. Deoarece vechi scrieri arată că urmașii actualului popor evreu au coborât în sud dinspre munții Caucaz atunci una din legendele băștinașilor ar fi putut sta la baza noțiunii biblice a Potopului și supraviețuitorului Noe. Oricum, acesta este un subiect de discuții, iar savanții din diferite domenii, prin cercetările lor, ar putea confirma sau infirma aceste lucruri. Ceea ce ar trebui să ne îngrijoreze este faptul resemnării noastre. Vin străinii cu ipoteze foarte interesante despre trecutul glorios al strămoșilor noștri, cercetătorii români însă parcă se tem să abordeze acest subiect. Vecinii noștri însă, neavându-le pe ale lor, au făcut și mai fac tot posibilul pentru a șterge orice urme istorice ale strămoșilor noștri, a minimaliza rolul lor în civilizația europeană, și nu numai.

Încerc să descriu încă un argument în favoarea ipotezelor înaintate mai sus de către cercetătorii americani. *„La mijlocul anilor 80 autoritățile centrale de la București au pornit făurirea marelui canal Dunăre-București. Săpând vreo 5-6 m în adâncime, cupele excavatoarelor au început să scoată tot felul de resturi vegetale. Arheologii chemați de la București au constatat că la o adâncime de 15-25 m se găsea o...pădure preistorică. Nisipul, care o acoperise, conservase foarte bine lemnul copacilor. Specialiștii au descoperit soiuri*

vechi de stejar, fag, gorun și tei. Analiza carbon a arătat că nisipul, care acoperise pădurea de foioase, avea o vechime cuprinsă între 10000 – 12000 de ani, ceea ce înseamnă că pădurea în sine era mult mai veche (cam aceeași perioadă figurează și în ipotezele enunțate de savanții americani prezentate mai sus). Mai este o problemă greu de explicat: cum și de unde a apărut această cantitate uriașă de apă, care a acoperit cu o adâncime de cca 100 – 150 metri teritorii imense de uscat? O ipoteză ar fi topirea ghețarilor și creșterea nivelului mării Mediterane mult peste nivelul normal” [2]. O altă ipoteză, care merită toată atenția, este a paleontologului și biologului bucureștean **Codrin Niculescu**. Domnia sa a observat că în basoreliefurile și scrierile foarte vechi nici un popor din antichitate nu menționează Luna, celebrul astru al nopții. „Mai mult ca sigur că, în momentul în care Terra a primit Luna, Pământul întreg a cunoscut activitatea dezastruoasă a marilor valuri. E posibil ca pe Argeș să avem de-a face cu un val imens, nu cu o inundație catastrofală” [2]. menționează savantul Niculescu. În sprijinul teoriei sale dl Niculescu aduce lipsa aproape completă a sedimentelor de animale marine pe linia a sedimentelor de animale marine pe linia pe care se întinde pădurea preistorică. Această ipoteză merită toată atenția cu atât mai mult că ultimele cercetări efectuate în lume demonstrează că luna se îndepărtează încet de pământ. Deci, ar putea fi valabilă și ipoteza că luna nu a fost întotdeauna satelit al Pământului. Oricum, aceste ipoteze, care scot în prim plan rolul deosebit de important al strămoșilor noștri în apariția civilizației, cel puțin pe continentul european, merită toată atenția specialiștilor în domeniu.

2. PERIOADA MARILOR CIVILIZAȚII HAMANGIA ȘI CUCUTENI

„Acest popor (românii) își are o istorie de 4 ori milenară de când s-a detașat ca etnicitate din lumea societății primitive. O vechime cum nu au multe popoare, sau dacă o au, nu s-au menținut pe teritoriul în care au apărut, așa cum este cea a poporului român”
(N. Iorga).

„...Albii, supraviețuitori ai marelui Potop, de pe podișul Iranului au emigrat spre occident în jurul anului 9000 î.Hr. sub diferite nume de arieni, chiar celți...” (R. Carroux. Op. cit., p.108) [3]. Aceeași ipoteză este prezentată în harta anexată, elaborată de Institutul de Studii a Lumii Străvechi (Princeton University Press. USA). Este o teorie, un punct de vedere, care însă are părțile sale slabe, care pot fi atacate.

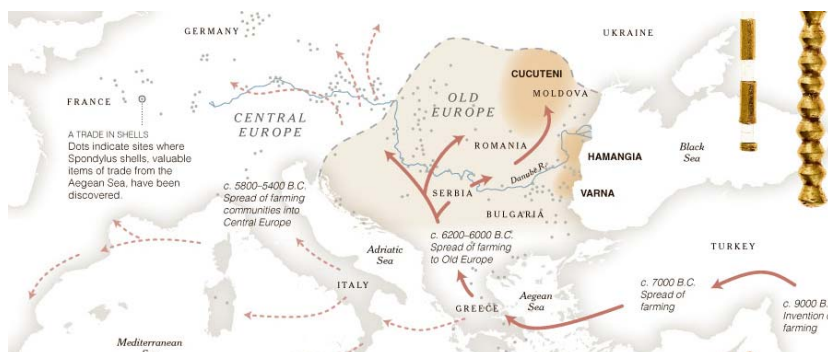

Fig. 2. Migrarea indoeuropenilor de pe podișul iranian.

Adevărul este că o populație „nou venită” nu putea asimila triburile „aborigenilor neolitici” – triburile indigene, despre existența cărora pe aceste pământuri din timpuri străvechi ne vorbesc multiplele artefacte (complexul de la Hotin cu o vechime de cca 45000 ani, amuletele de la Brânzeni, Basarabia (36000 de ani), cea de la Mitoc, România (25000 de ani), cea de la Cosăuți (18000 de ani) și multe altele

[1]. Prin discursul său din 2.02.1786, în care afirma afinitățile lingvistice dintre sanscrită, greacă și latină, William Jones (1746-1794) a semnat actul de naștere a ideii indo-europene, care este una discutabilă. *„Teoria că indo-europenii au devenit autohtoni aici este lipsită de temei istoric și documentare științifică paleoantropologică și arheologică”* (**G. Crăciun. Noi, Geto-Dacii, Daci. Iași**) [4]. Iată argumentele altor savanți. *„Spațiul, din care au pornit indo-europenii, este situat între Valea Dunării, Marea Egee și Marea Neagră”* spune cunoscutul cercetător german **Bosch Gimpera**. Același lucru îl spune și cunoscutul arheolog american **Gordon W. Childe** *„Locurile primare ale dacilor trebuie căutate, deci, pe teritoriul României. Într-adevar, localizarea centrului principal de formare și extensiune a indo-europenilor trebuie să fie plasată la nordul și sudul Dunării.”* Cunoscutul istoric român **I. C. Drăgan** își pune în mod logic întrebarea (**Op. cit., p.43**) [5]. *„Nu vedem de ce tocmai Europa, care a creat cea mai frumoasă, mai profundă și mai răspândită civilizație din câte s-au perindat pe Pământ, să nu fi generat oameni, să nu fi produs culturi cu propriile-i mijloace decât sub influența unor popoare venite de undeva, adică din altă parte”* *„În mileniul VI Autohtonii în spațiul carpato-balcanic-dunărean dezvoltase o cultură materială și spirituală din cele mai avansate din Europa pentru acele timpuri, cu mult înainte de amestecul lor cu păstorii veniți din est”* (**I. Maxim. Op. cit., p.138-139**) [6]. *„Cum civilizația neolitică e o creație a oamenilor de aici, celelalte elemente nefiind decât o suprapunere și o completare”* menționează marele istoric român **Nicolae Iorga** despre indo-europenizarea autohtonilor. Iată că în zilele noastre (1981) sub egida Institutului de studii Indo-europene de la Lyon s-a publicat lucrarea lui Jean Haudry, în care este citat **P. Bosch Gimpera**, care afirmă că *„...formarea popoarelor indo-europene se află în zona de naștere a culturii danubiene”* și **Diakonoff** care spune că *„...centrul ariei indo-europene*

comune era o parte a Balcanilor și a Carpaților, de exemplu, lângă Porțile de fier ale Dunării". Aceste afirmații nu sînt singulare și întâmplătoare. Papus, afirma că Rama și tribul său au plecat de la Marea Neagră spre actualul habitat India pe la 6000 î.Hr. sau după poziția constelațiilor pe la 8500 î.Hr. Despre același lucru vorbesc noile teorii ale savanților americani (a căror punct de vedere pare să fie mai plauzibil) M. Robinson, R. Ballard, W. Ryan și W. Pitman - care susțin teoria unui potop în zona Mării Negre și care a determinat exodul populației în arealul de locuire a indo-europenilor. De asemenea, **Rudolf Steiner** susținea că „*Civilizația megalitică și cultul druizilor provine de la Marea Neagră*". Ipoteza existenței unui singur centru de civilizație – cea indo-europeană este puțin probabilă. „*După marele Potop universal de acum cca 12000 de ani supraviețuitorii puteau să se refugieze pe cele cinci podișuri înalte ale Globului: Iran, Himalaia, Abisinia, Munții Stâncoși și Altiplano, de unde s-au răspândit rasele albă, galbenă, neagră și roșie*” (**R. Carroux. Op. cit., p.108**) [3]. O parte a acestui potop universal istoricește și biblic putea avea loc în zona Mării Negre și supraviețuitorii acestui spațiu se puteau salva în munții Carpați și Caucaz. Caucazul ar fi putut da naștere unei ramurii asiatice a civilizației, iar Carpații – celei europene. „*În zona carpato-balcanică prezența protoeuropoizilor este ușor explicabilă dat fiind că Protoeuropoizii-Cromanioizii formau în Europa fondul principal al populației din Paleoliticul superior și Epipaleolitic, fond care nu a putut să nu fie transmis cel puțin în parte, populațiilor neolitice*”(**Olga Necrasov**) [7].

Oricare ar fi adevărul provenienței civilizației europene cert este că ea a luat naștere în spațiul carpato-balcanic-dunărean cca 8000 de ani în urmă. Drept argumente vin multiplele mărturii și dovezi. Cele mai avansate culturi europene din acea perioadă – cultura Hamangia (5500-4600 î.Hr.) și Cucuteni (4600-3500 î.Hr.) au apărut în acest spațiu

(dinastiile Egiptului Antic își iau începutul apr. 3000 îHr.). Drept prime argumente reprezintă inestimabilele artefacte cum

Fig. 3. Perechea gânditoare de la Hamangia.

ar fi „Gânditorul de la Hamangia”, „Gânditorul de la Târpești” (cultura Cucuteni), tăblițele de la Tărtăria, inestimabilele ca valoare artistică și istorică ceramica de Cucuteni ș.m.a.

„Gânditorul a adus dovada existenței, atunci, a omului înzestrat cu puterea gândirii profunde. După

chipul și poziția lui, se înțelege că medita la existența unei puteri divine, îi cerea sprijin acesteia, îi aducea mulțumiri și laude. Figuri asemănătoare cu cea de la Cernavoda, descoperite în multe așezări ale ținuturilor carpatice (de ex. la Târpești, Neamț), au rămas o dovadă că băștinașii acestor locuri erau profund credincioși și își rezervau timp necesar meditației. Această imagine a cosmosului spiritual plăsmuit în chip uman aduce dovada existenței confortului, a bunei stări materiale, precum și a unor performanțe tehnice obținute cu mijloace specifice. Scaunul, pe care se așeza omul străvechi a rămas în practica tuturor generațiilor care au urmat. A rămas până astăzi ca obiect ritual, fără modificări structurale și fără uzură morală” (V. Vasilescu) [8]. Imaginea Gânditorului de Hamangia descoperă perspectiva trecutului spiritual, care a dat chip omului carpatic, al omului așezat în legile lui morale intangibile. Idolul acesta creat în străvechime a rămas ca o treaptă pe urcușul civilizațiilor noastre. A rămas dovadă că neamul care l-a creat a trăit pe vatră nestrămutabilă, a trăit numai din produsul muncii lui. Vetrele cultice nu puteau fi

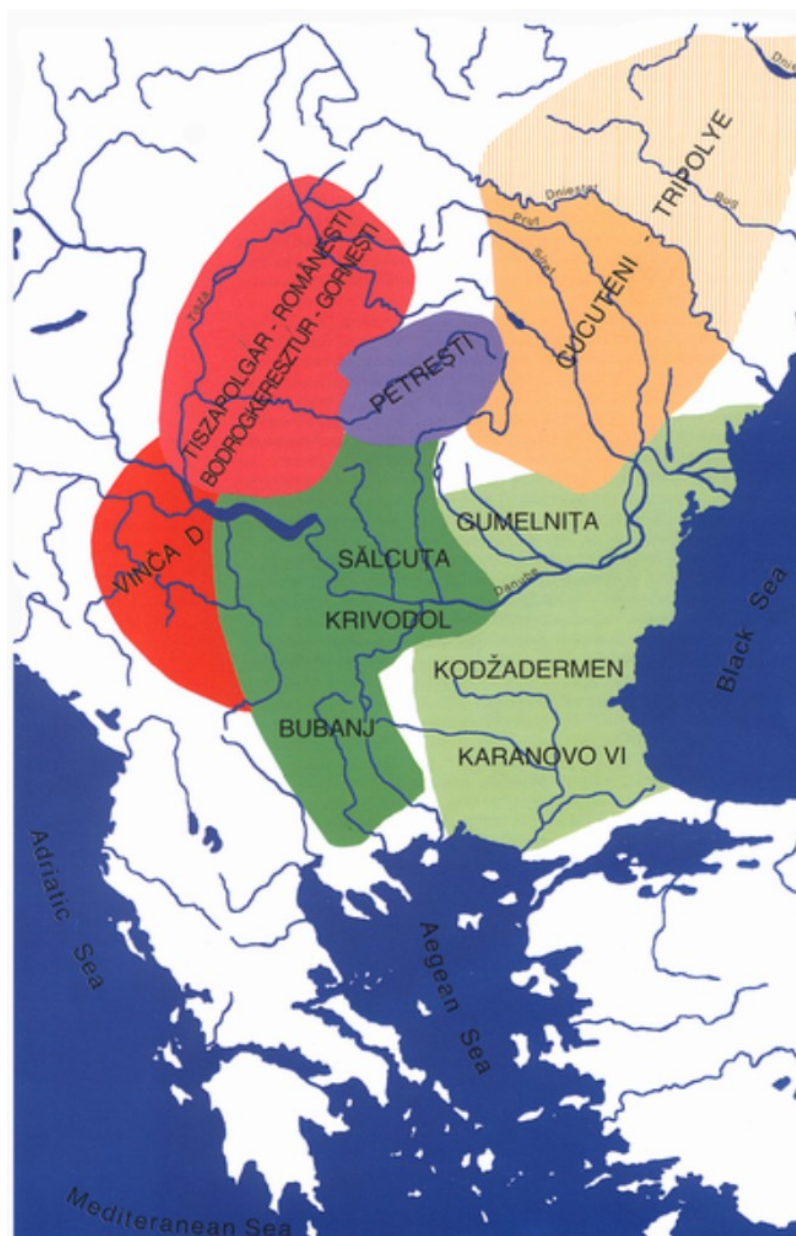

Fig. 4. Marile culturi din bazinul Mării Negre.

purtate, în interminabilele invazii ale cetelor nomade, nici idolii de vatră nu însoțeau prăzile și nu veneau pe spinarea calului. Gânditorul aduce dovada că am fost, că am fost pașnici, că am fost de când lumea pe aceeași vatră. Drept recunoaștere a inestimabilei valori a aceste statuete este faptul că în a. 2000 statueta „*de la Hamangia*” a fost desemnată, desemnată, de către o comisie internațională, să fie unul dintre cele 10 artefacte ale culturii pământene, care ar trebui să ne reprezinte planeta. Respectiv, Gânditorul ar trebui să fie unul dintre simbolurile care să fie trimise în spațiu pentru o eventuală întâlnire cu o civilizație extraterestră.

Dar oare inestimabilele table de la Tărtăria nu spun nimic? Publicul contemporan continuă să creadă că „*leagănul*” civilizației s-a aflat în epoca bronzului în „*Sumer și Egipt*”. Până și francmasonii din Anglia au ceva de spus despre zona noastră și despre descoperirea de la Tărtăria din 1961. Christopher Knight și Robert Lomas, vorbind despre pietrele megalitice (din Anglia), pomenește despre descoperirea de la „*Tărtăria, lângă Turda, în Transilvania*”. Încă din 1962 S. Hood observă asemănări cu tăblițele din Uruk (oraș din actualul Irak, în care se atestă în jurul a. 3300 î.Hr. scrierea cuneiformă cu cca 400 de semne). După datarea cu carbon s-a demonstrat „*că tablele de la Tărtăria erau mai vechi decât cele mai vechi simboluri din Sumer*”. La Tărtăria și în alte zone din arealul Carpato-Dunărean s-au descoperit scrieri datate din 5.500 î.Hr. deci de 7500 de ani, cu aproape două mii de ani înaintea Sumerului. Sunt dovezi că sumerienii și oamenii Europei megalitice au fost influențați de o sursă de simboluri comună și veche. „*Gradeasca Plaque*” găsită la Vrața (6.000-7.000 de ani), un sigiliu de 5.500 de ani găsit la Karanovo au aceleași simboluri.” De asemenea, autorii vorbesc de studiile făcute de Sham Winn, în 1981, pe descoperirile din zonă, care împreună cu cele de la Tărtăria fac parte din cultura Vinca sau Vinea, și care a clasificat sute de semne.

Indiscutabil, ținând cont de faptul că nimic nu apare din nimic, toate acestea au prezentat un veritabil fond local, fiind precursorul civilizațiilor Cucuteni, Gumelnița, Salcuța, Petrești, Cernavodă ș.a. În mileniile IV-III î. Hr. Europa răsăriteană cunoaște o deosebită înflorire a civilizației eneolitice.

Cele mai clare urme cu o vechime de cel puțin 5-6 mii de ani sunt culturile Cucuteni și Gumelnița, care au fost create de stră-strămoșii noștri pe teritoriul actualei României și Republicii Moldova. Între creațiile strălucite de aici se remarcă cultura Cucuteni, care este, fără îndoială, singura cultură preistorică europeană, care poate rivaliza cu civilizațiile din Orientul Apropiat prin scara răspândirii ei și valoarea culturală. Cultura Cucuteni, parte integrantă a marelui complex cultural Ariușd-Cucuteni-Tripolie răspândit din sud-estul Transilvaniei și nord-estul Munteniei, peste toată Moldova și Basarabia până în vestul Ucrainei, care a atins în perioada sa de maximă expansiune o suprafață de peste 350 000 de km². Cunoscută mult timp doar specialiștilor, cultura Cucuteni suscită astăzi interesul unor cercuri tot mai largi de iubitori ai artei preistorice și arheologiei. Expozițiile românești de artă cucuteniană au făcut deja înconjurul Europei și peste tot au fost primite cu fascinație. În Elveția, guvernul a dat o directivă și a anunțat transport gratuit pentru toți cei ce vor să vină, de oriunde din Țara Cantoanelor, să vadă expoziția. Timp de câteva săptămâni, peste o mie de vizitatori au venit zilnic să privească, măcar o dată, măreția cucutenienilor.

Cu ocazia primei expoziții a Culturii Cucuteni, organizată în perioada 29.11.2009 – 25.04.2010 la New York de România, Republica Moldova și Bulgaria, cotidianul american „*The New York Times*” vorbește, pe larg, despre această pagină aproape necunoscută a preistoriei europene și, de ce nu, chiar mondiale. *"Înainte de glorie, care le-a revenit Greciei și Romei, chiar și înainte de primelor orașe din Mesopotamia sau templelor de pe malul Nilului, pe Valea Dunării inferioare și la poalele*

dealurilor balcanice locuia un popor avansat pentru vremea sa în domeniile artei, tehnologiei și comerțului la distanță. Timp de 1.500 de ani, începând dinaintea de anul 5000 î.H., ei se ocupau de agricultură și construiau adevărate "orașe", câteva cu nu mai puțin de 2.000 de edificii. Stăpâneau prelucrarea cuprului, noua tehnologie a epocii. Mormintele lor cuprindeau o mare diversitate de podoabe de păr și coliere descoperite într-un cimitir, care conține cel mai timpuriu ansamblu de obiecte din aur găsite pe tot cuprinsul lumii" [9].

Produsul acestei civilizații, acest om deosebit de spiritualizat, a fost denumit „Omul de la Cucuteni”. Evoluția spirituală a omului cucutenian și-a pus amprenta spiritualității

Fig. 5. Gânditorul de la Târpești, Neamț, România.

în celebra statueta „Gânditorul de la Târpești”. „Având lungimea doar de noua centimetri o bucată de lut ars ce emană toată grația și frumusețea unei zeițeenerate în urmă cu peste 6000 de ani, în timpul civilizației Cucuteni. I se spune Măiastra. Are o formă prelungă, ca și cum un vis, un fuior de fum s-a materializat și a devenit concret. Picioarele sunt lipite și cresc în sus, spre șoldurile perfect rotunjite. Apoi talia se subțiază cu o grație desăvârșită, pentru a se împlini din nou, în dreptul sânilor abia conturați. Măinile sunt doar sugerate, dar în așa fel, încât par aripi, sunt deschise și domină aerul din fața lor. Gâtul e lung, grațios. Capul este cât o mărgică. Deși primitiv modelat, pe un spațiu atât de mic, Măiastra are o mimică, te privește și îți spune ceva. Nasul e doar o ciupitura în lut. De o parte și de alta a lui te privesc două rânduri de

ochi: zeita vede mai mult decât putem vedea noi. Totul este atât de bine stilizat și atât de bine redus la esență, încât liniile și punctele simple, primitive, dau împreună o aură strălucitoare acestei întruchipări ce face dintr-o bucată de lut nu doar o operă fascinantă prin simplitatea ei, dar îți spune în același timp o poveste. Povestea unei civilizații dispărute în mod straniu în urmă cu mii de ani: Cucuteni” vorbește cu mândrie Constantin Preoteasa, muzeograf principal [10].

Cucuteni este cea mai importantă civilizație preistorică europeană. Așezările descoperite în România sunt cele mai numeroase și mai bine conservate. Cucutenienii erau maeștri ai focului. Vasele, cunoscutele vase cucuteniene (fig. 6), nu ar fi

Fig. 6. Vase și figurini cucuteniene.

rezistat dacă ei nu aveau un meştesug al focului. Cunoşteau foarte bine focul, ştiau tainele lui. Obiectele de lut erau atât de bine arse, încât au rezonanţă. Triburile Cucuteni au creat o splendidă şi originală ceramică pictată şi au lăsat opere nu mai puţin remarcabile în domeniul artei figurative. Realizările artistice ale cucutenienilor se înscriu, incontestabil, între cele mai importante manifestări de artă plastică din lume, constituind, pentru preistoria Europei, o culme de neechivalat, o contribuţie inestimabilă la patrimoniul cultural mondial.

Explozia demografică cucuteniană a fost determinată de o climă favorabilă practicării agriculturii, de perfecţionarea uneltelor şi tehnicilor agrare precum şi de alţi factori greu de precizat. Chiar dacă nu avem posibilitatea de a insista asupra acestui lucru, este clar că încă din prima fază de evoluţie, cultura Cucuteni cunoaşte o agricultură destul de diversificată şi cu o productivitate remarcabilă pentru acel timp. În bună parte, acest progres poate fi explicat prin folosirea unor unelte aratorii tractate de oameni dar şi de animale. Existenţa unor preocupări de selecţionare a seminţelor încă din faza Precucuteni III constituie un argument în plus.

3. TRACII – MARI ANONIMI AI ISTORIEI

„Tracii sunt cel mai numeros popor din lume, după cel al inzilor. Dacă s-ar înțelege între ei, el ar fi de nebiruit (blestem care, cu părere de rău, ne urmărește și astăzi -n.n) și cu mult mai puternic decât toate neamurile, după socotința mea. Tracii au mai multe nume, după regiuni, dar obiceiurile sunt cam aceleași la toți”
(Herodot)

Cine sunt acești *"Mari anonimi ai istoriei"* – tracii, numiți astfel de către Mircea Eliade în *"Istoria credințelor și ideilor religioase"*, vol. II, ed. Științifică, Buc. 1991, p.158), *„neamul cel mai numeros după inzi”* (**Herodot**)? Care a fost spațiul lor de răspândire? Care din națiunile contemporane își au rădăcinile de la traci? Un răspuns univoc la aceste întrebări este greu de obținut din cauza informației limitate, deosebit de fragmentate, deseori denaturată. Este, în primul rând, greu de precizat momentul, în care tracii s-au separat și diferențiat ca etnos din marea masă a populațiilor europene. Părerile sunt foarte diferite. Cei mai mulți dintre istorici consideră că separarea tracilor a avut loc încă din epoca bronzului, când ar fi apărut așa zișii traci timpurii.

Conform istoriei oficiale tracii au jucat din punct de vedere politic un rol destul de modest în istoria antică. Acest lucru nu se datorează atât faptelor lor, cât mai ales neputinței istoricilor de a le scrie istoria corectă și adevărată, din lipsa unor izvoare istorice mai consistente (în principal scrise), izvoare, de care alte popoare europene au beneficiat din belșug (grecii, romanii, etc.) datorită descoperirii unei culturi scrise, profund ancorată în viața socială a respectivelor popoare. Majoritatea mărturiilor privind viața, organizarea, religia, istoria tracilor le-am primit prin filiera grecească și/sau latină. Restul se datorează descoperirilor arheologice de pe teritoriile locuite odinioară de traci. E de datoria specialiștilor să pornească pe acest drum al descoperirii și, mai ales, al

descifrării istoriei adevărate a strămoșilor noștri, acestor mari anonimi ai istoriei, să pună într-o anumită ordine izvoarele istorice transmise prin filiera greacă și romană, să lege ideile și informațiile între ele și să le pună în legătura cu descoperirile arheologice, care privesc pe traci. Când Demostene și Ificrate socoteau ca o cinste faptul că mamele lor fuseseră trace, când grecii „ne împrumutau” zeii, schimbându-le doar numele, înfruptându-se din plin din miturile și credințele tracilor, cum să nu ridicăm vocea azi, noi urmașii acelor anonimi Traci și să spunem lumii Adevărul. De ce să tăcem, umiliți și furați de al nostru trecut glorios din dorința „*inteligentă*” de a nu ne supăra „*vecinii*”. “*Asupra istoriei primitive a regiunilor, care vor forma Grecia, grecii înșiși nu știu nimic. Până în prezent, solul grec n-a scos la iveală nici o urmă materială a paleoliticului. Cei mai vechi locuitori din Grecia sunt tracii, aparținând timpului neoliticului*” ne vorbește renumitul elenist **A. Jarde**, Paris, 1923 [11].

Nefiind specialist în domeniu mă încumet să încerc să pun într-o anumită ordine multiplele informații fragmentate, să evidențiez doar legătura dintre ele. Este mai mult o provocare pentru specialiștii în materie. Ținând cont de faptul că nimic nu apare din nimic este indiscutabil că tracii au apărut pe un veritabil fond genetic local, precursorul civilizațiilor Cucuteni, Gumelnița, Salcuța, Petrești, Cernavodă, Karanovo ș.a., care au înflorit în spațiul bazinului Mării Negre. Elementele comune (lingvistice, obiceiuri, construcții etc.) găsite la populațiile de la inzii din podișul Iranului până la celții din Marea Britanie, într-un fel confirmă ipoteza răspândirii spre vest și est a supraviețuitorilor din spațiul bazinului actualei Mări Negre după Marele Potop.

Să încercăm să facem o mică analiză comparativă, un procedeu foarte des utilizat în domeniul științelor reale. Cunoaștem din istorie că toate marile civilizații au înflorit pe văile unor mari fluvii și, în special, la gurile de vărsare ale acestora: cea Egipteană pe Nil, cea Mesopotamiană între Tigru

și Eufrat, cea Indiană pe Ind și Gange, cea Chineză pe Fluviul Galben, iar cea Europeană, cu voia sau fără voia "*marilor profesori de istorie și arheologie*", pe valea (Istrului, Danubiului) Dunării și, în special, în zona Deltei acesteia. „*Acesta este leagănul adevărat al civilizației Proto-Europene, în străvechea vatră tracică a Carpaților, a Dunării Carpatice. Aici veneau grecii în antichitate să-și caute Lâna de Aur și bogățiile agricole dunărene. Aici s-a dezvoltat faimoasa Epocă de Aur, cu Cimitirul Eroilor de la Gurile Dunării și Lăcașul Zeilor din Cetatea Koga-Ion-ului. Uitați-vă pe hartă și veți vedea ce fantastic arăta acest spațiu, unde din trupul munților tâșnesc izvoare ce se prefac în râuri care se desfășoară ca un evantai spre Dunăre, străbătând văi calme și dealuri molcome, prielnice agriculturii și păstoritului. De sus, din avion această rețea hidrografică, cu forma de elipsă, seamănă cu un Ou al Genezei. Munți de sare, fără de care e greu de conceput viața omului și creșterea vitelor, reprezenta în antichitate o bogăție mai mare ca aurul, poate cea mai de seamă bogăție pentru oamenii vechimii, bogăția vieții. Nimic nu este mai presus decât "sarea în bucate" spune o veche poveste dacică*” ne relatează cunoscutul tracoromân - luptător pentru adevărul istoric **Napoleon Săvescu** [12].

„*Originea acestui popor, tracic, căruia geografia și condițiile climatice i-au hărăzit culoarea albă a pielii, menținută cu toate invaziile, încrucișările și suprapunerile orientale, se confundă cu cea a Arienilor Carpato-Danubieni, a vechilor Pelasgi, întemeietori ai Europei moderne de azi. În ultima vreme, tot mai mulți cercetători sunt de părere că leagănul vechii Europe este spațiul Carpato-Dunărean*” susține **Marija Gimbutas** [12], reputat specialist în domeniu, în timp ce **P. Bosch-Gimpera** considera că spațiul, din care au pornit popoarele europene, este situat pe teritoriul dintre Valea Dunării, Marea Egee (Marea Tracilor) și Marea Neagră (Marea Getică).

Sunt ipoteze, care merită toată atenția specialiștilor în domeniu. După Mircea Eliade, numărul ramurilor giganticului arbore uman al Tracilor se ridică la cca. 200 („*Dicționar al Religiilor*”, pag. 265) [13]. Săpăturile arheologice din diferite zone locuite de traci au scos la iveală multe monumente ale culturii lor materiale (Insula Banului la Dunăre, la Babadag (în Dobrogea), Cozia (în Muntenia), Saharna-Solonceni (Republica Moldova), Cernolesc (la est de Nistru), pe teritoriile de astăzi ale Bulgariei, Greciei, Turciei, Serbiei, Macedoniei etc.), care prezintă un ansamblu de culturi înrudite ale perioadei tracice timpurii, toate aparținând lumii tracice. Dar construcțiile ciclopice stranii - piramide și citadele ce par incredibile pentru zilele noastre descoperite de profesorul american Robert Ballard în zona actualei Insule a Șerpilor nu vorbesc oare de un trecut foarte glorios al stră-strămoșilor noștri.

Să urmărim nițel ce spun izvoarele oficiale ale vremii despre traci. Tracii au fost atestați pentru prima dată în izvoare scrise în poemele lui **Homer** „*Iliada*” și „*Odiseea*”. Tot aici apare și denumirea teritoriului locuit de aceștia - Troada (secolul al XIII î.Chr.). În *Iliada* Homer spunea despre traci „*Armatele lor străluceau de scuturi de aur și tezaurele lor erau așa de prețioase că regele Priam (rege al Troiei-Tracice) a putut să ia înapoi, de la greci, capul fiului său mort, numai după ce le-a dat acea faimoasă Cupă Tracică de Aur*”. „*Asupra istoriei primitive a regiunilor, care vor forma Grecia, grecii înșiși nu știu nimic. Până în prezent, solul grec n-a scos la iveală nici o urmă materială a paleoliticului. Cei mai vechi locuitori din Grecia sunt tracii – pelasgii, aparținând timpului neoliticului*” menționează cunoscutul specialist francez **A. Jardé** [11]. Aheii deveniseră deja traci, în mileniul III, când au emigrat spre sud, până în Elada. Cea mai veche, cea mai avansată și cea mai pașnică populație, ce a atins Elada, și cu cele mai multe binefaceri pentru această țară, rămân Pelasgii

(sau hiperboreii cum îi numeau grecii). După Pindar, cel mai erudit poet al antichității grecești, Hiperboreii erau locuitorii de pe țărmurile Istrului sau ale Dunării de jos „*Apollo, după ce a ridicat zidurile Troiei s-a întors în Patria sa de pe Istru*”. De altă parte **Strabo** spune: „*Cei de întâi, care au descris diferitele părți ale lumii, ne spun că Hiperboreii locuiau deasupra Pontului Euxin, a Istrului și a Adriei*”. Istoricul **Herodot** (484-425 î.Chr.) afirma ca „*Neamul tracilor este cel mai numeros din lume, după cel al inzilor...dacă ar avea un singur conducător sau dacă tracii s-ar înțelege între ei, neamul lor ar fi de nebiruit și cu mult mai puternic decât toate neamurile*”. La cumpăna mileniilor II-I î.Chr. tracii înregistrează o maximă extindere teritorială, cea menționată mai sus. Spațiul imens ocupat de ei a favorizat apariția diferențierii lor lingvistice și culturale. Conform „*Istoriei*” lui Herodot, tracii reprezentau unul dintre cele mai numeroase popoare din antichitate. Civilizația tracilor ocupa spațiul carpato-balcano-pontic, având drept axă centrală fluviul Dunarea. Ca urmare, pe parcursul primei jumătăți a mileniului I î.Chr. tracii timpurii s-au divizat în cei situați la sud de Munții Balcani (Haemus) - tracii de sud (meridionali) și cei de la nord de acești munți - tracii de nord (septentrionali). Tot în sec. al XII-lea î.Chr. izvoarele asiriene vorbesc pentru prima oară despre o populație nouă așezată în Anatolia și numită de aceste izvoare *musku*. Se pare că este vorba de un neam tracic, acela al frigienilor. Cele două izvoare ne dau certitudinea că pe la 1200 există deja traci, deci, este posibil ca ei să fi existat chiar mai devreme de această vreme, dar să fie ignorați. Cunoscutul inginer de profesie dar împătimit al Istoriei Neamului de vocație prof. **Lorin Cantemir** menționează „*Desprinși din tribul traco-ilirilor aflați la sudul Dunării, dardanii au trecut strâmtoarea Dardanele stabilizându-se în Anatolia, unde au întemeiat Regatul Troada în jurul faimoasei Troia*”. Legenda spune că după ce au fost înfrânți de greci troienii, îndemnați de

a ajunge printre semenii lor de aceeași sorginte, în frunte cu Raman Eneas „fiul lui Anhisēs și al zeiței Venus, care îl salvează pe fiul său Iulius Ascanius, pe tatăl său și pe zeii protectori ai cetății” după o lungă peripeție mediteraneană se stabilește în Latium (peninsula Apenină), căsătorindu-se cu Lavinia, fiica regelui local, contribuind la dezvoltarea neamului latinilor de aceeași seminție. În acest context **Dio Casius** a spus „...și iarăși să nu uităm că Traian - Troian a fost trac veritabil. Luptele dintre Traian și Decebal au fost războaie fraticide, iar Tracii au fost Daci”.

Un element deosebit de important al oricărui neam sunt limba, tradițiile, cultura. Din punct de vedere lingvistic, mulți cercetători susțin existența unei Limbi Ariene, Carpato - Danubiene (Pelasgice), care a stat la originea limbii tracice, cu diferite variante locale. „Sunt intrigat de prezența, pe teritoriul României, a mai multor toponime cu rezonanță sanscrită” ne spune cu mirare profesorul italian **Fabio Scialpi** [12]. Având în vedere legăturile între Limba Hittită și Limbile Ariene, se poate afirma că mișcări de popoare au avut loc de la apus spre răsărit, adică din Europa spre Asia și nu invers. Forma veche a cuvintelor hitite constituie o dovadă că aceștia s-au desprins din trunchiul carpato-danubian, european, pătrunzând în Asia Mică. Sunt suficiente dovezi de natură arheologică și antropologică (spune **I.C. Drăgan**, [14], pag.90) pentru a îngădui afirmația că, încă din Epoca Neolitică, în spațiul trac și într-o arie limitrofă acestuia, exista o populație autohtonă, din care își trag rădăcinile Popoarele Istorice Europene, iar această populație poate fi considerată din punct de vedere lingvistic ca preariană. Limba acestui popor antic este una demult dispărută, iar cultura lor a fost puternic influențată și dizolvată de invaziile barbare repetate: prin Balcani au trecut celții, hunii, goții și sarmații, mai târziu slavii aducând cu ei elenizarea, romanizarea și mai târziu slavizarea. Deosebit de important în acest sens este studiul efectuat de **Paul Lazăr**

Tonciulescu asupra conviețuirii bascilor cu strămoșii noștri, ilustrată prin comunitatea lexicală basco-sumeriano-română, cu atestări documentare din limba sumeriană, vorbitorii acesteia fiind plecați de la Tărtăria pe Mureș în mileniul V î.e.n.[15]. Drept exemple putem cita câteva cuvinte similare în limbile bască/sumeriană/română: ama/ama/mama; aita/ata/tata; agor/uguru/ogor; amarra/marru/amar – verb și Amara – oraș; iskin/kin/chin; mami/mami/mami; pa/ba/pa; zahar/sahar/zahăr, a se zăhărisi ș.m.a. Mai pot fi adăugate aici și toponimele: Simeria în România și Sumeria în Asia. Cuvântul „*valah*” se traduce din limba albaneză modernă „*frate*”, într-un fel subliniind rădăcinile de rudenie dintre albanezii-urmași tracilor iliri și românii-urmași ai diferitor triburi tracice.

În Biblie găsim nume precum Peleg (vârful Peleaga din munții Retezat), Tiras (râul Nistru și tribul tirageților), Pison sau Fison (denumirea veche a Dunării); pentru Asia – Eufrat, acest EU Frate al Tigru(lui), tot un termen indoeuropean, ca și numele unor regi parți (Fraate I-V, care au domnit din sec.II îHr.) sau Moise (asemănător cu moș, moșie, moașe, dar și sanscritului moksha cu sens de origine, și de eliberare - proces la care participă și moașa).

Pentru vechii indoeuropeni iubitori și închinători ai luminii Belenus era zeul luminii, iar de la el purtătorii de lumină au fost Baal, Bălai, Blanc (în franceză). Erele glaciare, potopurile au măturat totul, izgonind viețuitoarele; poate nu întâmplător Balayer în franceză înseamnă a mătura, a izgoni. Forța bala din sanscrită a îmbrăcat formă distructivă în franceză, dar și de curățire; la noi prin bălai, Bălașa a însemnat ceea ce în Biblie apare ca un chip luminos, caracteristică după care este ales David ca rege al neamului său: „... *Și el era cu păr bălai, cu ochi frumoși și fața frumoasă.*” (Samuel I 16.12). Avem exemple și în mitologia greacă: Pelagos, Pelasge – eroi legendari. De la urmele de dinozauri, adevărați balauri de acum șaptezeci de milioane de ani, când insula Hațeg era înconjurată

de mare (în greacă azi mării i se spune pelagos, în amintirea vechilor pelasgi) și până la înălțarea din mare a munților Carpați (acum cincizeci de milioane de ani) timpul parcă a stat în loc.

Tracii erau un popor cu o cultura deosebita. Din timpurile străvechi ei erau slăviți drept oameni iubitori de poezie, cântec, dans, a diferitor științe etc. Influenta traca asupra civilizației grecești este consemnata de mitologia antică, care îi consideră drept întemeietori ai poeziei grecești pe Musaios, Orfeu, Linos și Tamiris, toți de origine traca. Din studiul istoricilor antici se observa ca aceștia intuiseră destul de devreme originile și forța religiozității tracilor. Strabon și Plutarh susțineau originea tracă a lui Orfeu, lucru reluat peste veacuri de istoricii moderni, care au studiat fenomenul orfismului (O. Kern - *Orphicorum fragmenta* (Berlin, 1922); W. K. C. Guthrie - *Orpheus and the Greek Religion* (London, 1935) și G. Arrighetti - *Fragmenti Orfici* (Torino, 1959)). De asemenea, originea mișcării dyonisiace, a fost localizată în Tracia sau Frigia (Universitatea din Chicago în dec. 1972 - Marc McGinty). Ne oprim aici cu înșiruirea argumentelor. Un lucru este cert că „marii anonimi” ai istoriei – tracii, stră-strămoșii noștri merită un loc de frunte în istoria cel puțin a civilizațiilor europene.

Azi, globalizarea tinde să recreeze lumea începuturilor, atunci când, firesc, era un singur limbaj - fie al semnelor, fie al vorbirii. Trăim într-o lume, în care se pune din ce în ce mai mult accentul pe realizările materiale, pe reducerea sentimentului sau interesului pentru valorile spirituale, mai ales cele legate de tradiții și respectul față de strămoși. Cred că trebuie să trăim cu demnitate și să luăm atitudine fermă față de cei care ne denigrează neamul, avertizându-i că ceea ce seamănă aceea vor culege. Acum ca nici o dată este important să ne cunoaștem Istoria Neamului.

4. PERIOADA PREROMANĂ

„De la preistoric avem o întreagă zestre a animalelor: boii, oile carpatine, caii...Agricultura e milenară în aceste regiuni...Grâul se întâlnește și în mormintele de la Tinosul, în colibele neolitice din marginea Bucureștiului. Grâu în lanuri a găsit Alexandru cel Mare în expediția de la Dunăre...O industrie se adaugă pentru sedentari și privește acel țesut – cel mai vechi, cu mult mai vechi decât epoca romană”
(Nicolae Iorga).

Cu traco-geto-dacii începe de fapt istoria românilor, unul dintre cele mai vechi popoare din Europa. Tracii alcătuiau unul dintre cele mai mari popoare ale antichității. *„Neamul tracilor este cel mai numeros din lume după cel al inzilor... Tracii au mai multe nume, după regiuni, dar obiceiurile sunt cam aceleași la toți, afară de geți care sunt cei mai viteji și mai drepți dintre traci”* - spunea marele istoric grec **Herodot**, având în vedere rezistența, pe care au opus-o geto-dacii lui Darius, regele perșilor. Această apreciere a lui Herodot confirmă faptul că geții se aflau într-o fază avansată a civilizației lor materiale și militare. Geto-dacii, din care în mod direct se trage poporul român, sunt o ramură mai recentă a acestui cunoscut în istorie popor trac, urme ale căruia au fost găsite pe întreg teritoriul dintre Orientul Apropiat și Peninsula Iberică. Cum se explică faptul că, spre deosebire de unele popoare tracice (din Balcani, Câmpia Panonică ș.a.), geto-dacii au supraviețuit în timp, dând naștere acestui popor de origine latină, rezistând în înconjurarea de popoare migratoare nelatine. *„Din timpuri uitate de amintirea muritorilor de rând trăiau dacii pe pământul acesta. Ei erau statornici, orânduiri, creativi, luminați, în străvechi legături cu civilizația elenă, cu cea mai avansată credință idealistă în nemurire, pe care au*

gândit-o oamenii, cu tradiție bimilenară în cele ale vieții ori de stat” (Vasile Pârvan) [16]. Observați: la început au fost tracii, de la care mult mai târziu s-a desprins un popor sedentar - geto-dacii (un argument în plus că noi suntem un popor legat de acest pământ, care n-am râvnit niciodată ținuturi străine). În puținele surse documentare ajunse până în zilele noastre (în pofida stăruințelor vecinilor, în primul rând ale rușilor, de a distruge orice urme în istorie lăsate de poporul nostru) pot fi găsite explicațiile acestei dăinuiri în timp a poporului român. Un moment foarte important, un criteriu al civilizației unui popor este scrisul. Ultimele descoperiri, cum sunt tăblițele de la Tărtăria, demonstrează că scrisul la geto-daci a apărut cu mult înaintea celui sumerian. *“Geții au avut propriul lor alfabet cu mult înainte de a se fi născut cel latin (roman). (...) Geții cântau, însoțindu-le din fluier, faptele săvârșite de eroii lor, compunând cântece chiar înainte de întemeierea Romei, ceea ce – o scrie Cato – romanii au început să facă mult mai târziu” (Bonaventura Vulcannius din Bruges, 1597) [11].* Drept argument sunt și plăcuțele de la Sinaia. În fig. 7 se prezintă una din ele, pe care este scrisă cu scriere dacică

Fig. 7. Placa cu rugăciunea lui Burebista.

rugăciunea lui Burebista [17].

Este de datoria specialiștilor să facă cât mai multă lumină asupra acestui foarte important moment. Alte argumente, cum ar fi cele

de la Sarmisegetusa, vorbesc despre apariția scrisului latin înaintea de cucerirea romană. Limba latină vulgară a vechilor daci vorbește despre rădăcinile lor latine preromane.

Puterea unui popor constă în sănătatea lui spirituală. Înalta evoluție spirituală a geto-dacilor ne-a fost transmisă și prin simbolul căciulii dacice, a cărei vechime se pierde în istoria indoeuropeană. Căciula dacică era un simbol de distincție al liderilor, al conducătorilor și sacerdoților indoeuropeni prezent în forme asemănătoare la marile civilizații antice precum ale hitiților, grecilor și indienilor - având și un posibil rol de „*captare energetică*” ca și piramidele, coifurile magicienilor și glugile călugărilor. Marele istoric evreu Joseph Flavius, în secolul I dH. remarcă asemănarea între pleistoi geto-daci și esenieni, despre care unii spun că i-ar fi îndrumat pe Sfânta Maria și pe Iisus. În epoca creștină Bazilica Sant' Apollinare Nuovo din Ravenna prezintă un mozaic ce înfățișează cei trei magi, dintre care doi cu barbă și toți cu acea căciulă dacică. Angelo Morretta, în „*Mituri antice și mitul progresului*” [18], demonstrează legătura dintre popoarele indoeuropene. „*Într-adevăr se povestește că la ariani Zathraustes a făcut să se creadă că o zeităte bună i-a dat legile întocmite de el. La așa-numiții geți, care se cred nemuritori, Zamolxes susținea și el că a intrat în legătură cu zeița Hestia, iar la iudei – Moise cu divinitatea căruia i se spunea Yahve*” (**Diodor din Sicilia. Biblioteca istorică**) [19]. Prin această afirmație a istoricului Diodor se explică, într-un fel, procesul relativ ușor de creștinare ulterioară a poporului dac. În primul rând, asemeni celor două religii susnumite, dar și creștinismului, credința dacilor a fost monoteistă, spre deosebire de cea politeistă a multor vecini și barbari care au venit peste ei, care credeau în zei, în idoli de

piatră și lemn, în animale etc. Credința în nemurire a geto-dacilor este similară cu viața de apoi în rai la creștini. În ambele cazuri omul nu îi părăsea deplin ci se transfera la Zamolxe (la vechii daci) sau în rai (la dacii creștini). Diferența este minoră. Zamolxe (Zamol - înseamnă pământ: egiptenii se închinau zeului Ra – zeul Soarelui; grecii – la mai mulți zei; strămoșii noștri se închinau zeului Pământului – Zamolxe drept mulțumire celui de sus că au fost înzestrați cu cel mai roditor pământ de pe glob) a fost un personaj autentic, zeificat de poporul său și păstrat în cultura universală alături de marile zeități ale antichității. El a fost unul dintre cei mai înzestrați sufletește, care a fost capabil să se ridice până la formele de esență superioară ale procesului psihic de autodeterminare. Acest lucru îl menționează și Mirecea Eliade în legenda relatată de Herodot: *„Grecii din Hellespont sau Herodot însuși integraseră tot ce aflaseră despre Zamolxis, despre doctrina și cultul său într-un orizont spiritual de structură pitagoriciană. Or aceasta însemna că cultul zeului geto-dac comporta credința în imortalitatea sufletului (cu mult înaintea apariției creștinismului) și anumite rituri de tip inițiativ. Dincolo de raționalismul și evhemerismul lui Herodot, sau a informatorilor săi, se ghicește caracterul misteric al cultului. Acesta este poate motivul pentru care Herodot ezita să dea amănunte (daca - ceea ce nu e însă sigur - cei de la care aflase aceste lucruri i le spusese cu adevărat): discreția sa a propos de Mistere este bine cunoscută. Dar Herodot recunoaște că el nu crede în istoria cu Zalmoxis sclav al lui Pitagora, și că, dimpotrivă, el e convins de anterioritatea daimonului get, și acest detaliu este important”*.

Din adâncurile istoriei în a.543 p.ch. cunoscutul filozof grec Platon ne vorbește despre un misterios doctor pe nume

Zamolxe, care nu concepea tratarea trupului inseparabil de spirit, de suflet. „*Medicii traci sunt superiori medicilor noștri greci, căci ei, înainte de a vindeca trupul, caută să îngrijească sufletul*”. Ca să aduc un argument în plus în ceea ce privește prețuirea spiritualității și cunoștințelor trace în ochii grecilor, amintesc aici că Socrate, în *Charmide*, vorbește cu admirație despre medicii „*regelui trac Zamolxis*”, ale căror cunoștințe, doctrină și practică erau superioare celor ale medicilor greci. Ca medici, Tracii realizau medicamente din plante, dar recurgeau și la descantece, practici ce presupun acțiuni de sugestie și autosugestie menite să înrăurească stările psihice și să completeze reacțiile chimice. Descântecelor atât de răspândite în spațiul tracic aveau un adânc substrat cu influențe psihologice, când este vorba de acțiuni mai complicate decât stingerea cărbunilor în apa sau fumigațiile produse de flori și rădăcini de plante. În această privință, tot Platon spune: „*Tot așa stau lucrurile, Charmide, și cu acest descântec. Eu l-am învățat acolo în oaste, de la un medic trac, unul din ucenicii lui Zalmoxe, despre care se zice că îi face pe oameni nemuritori. Spunea Tracul acesta că medicii greci aveau dreptate să cuvânteze așa cum v-am arătat adineaori. Dar Zalmoxis, adăuga el, regele nostru, care este un zeu, ne spune că, după cum nu trebuie să căutăm a îngriji ochii fără a ține seama de cap, nici capul nu poate fi îngrijit neținându-se seama de corp. Tot astfel trebuie să dăm îngrijire trupului dimpreună cu sufletul. Iată de ce, medicii greci nu se pricep la cele mai multe boli: pentru că ei nu cunosc întregul pe care îl au de îngrijit. Dacă întregul e bolnav, partea nu poate fi sănătoasă. Căci, ziceau ei, toate lucrurile bune și rele - pentru corp și pentru om în întregul său — vin de la suflet și de acolo curg ca de la cap la ochi. Prietene, zicea el, sufletul se*

vindecă cu descântece. Aceste descântece sunt vorbele frumoase, care fac să se nască în suflete înțelepciunea” [31]. Dar cine dintre noi, cei veniți de la țară, unde practic nu găseai medicamente, nu-și aduce aminte de descântecele mătușii Mărioara (de ex.), care-ți luau în mod miraculos durerile și neliniștile, care te frământau.

Priceperea Geto-Dacilor în domeniul medicinei și al farmaciei era atât de mare, încât multe nume de plante medicinale păstrate în scrieri latinești sunt de origine traco-getă. Farmacopeea latină s-a inspirat din aceasta. Conform cercetătoarei [30] numele plantelor medicinale, care pot fi identificate în mod sigur ca geto-trace, vin din nordul Dunării, din leaganul tracismului, din Dacia.

Priceperea tracilor a fost mare și în domeniul chirurgiei. De altfel, în sprijinul acestei ultime afirmații ne ajută de această dată și descoperirile arheologice de la Sarmizegetusa: *"instrumente chirurgicale ingenioase (...), cranii cu trepanații reușite, oamenii respectivi supraviețuind acelor operații, cât și oase de membre, perfect sudate, în urma unor intervenții chirurgicale"* [20].

O altă personalitate creativă, care poate fi pusă alături de Zamolxe, este Deceneu. Deceneu a dat poporului său legea și logica, a stârpit viciul și a adunat sub steagul unității religioase un popor, ușurând creația statală. Puțin probabil că lui Deceneu i-ar fi reușit ceea ce a făcut, dacă nu ar fi avut la îndemână o materie primă de calitate. În acest sens cunoscutul istoric Iordanes spunea *„Ei (geții) sunt din fire deștepți, ceea ce a ușurat eforturile lui Deceneu de a-i instrui în aproape toate ramurile filozofiei”*. *„Deceneu a devenit în ochii geților o ființă miraculoasă, încât a condus nu numai oameni de rând dar și regi, iar după moartea lui Deceneu ei l-au avut aproape în*

aceeași venerație pe Comosicus, fiindcă era tot așa de iscusit” (Iordanes, Getica, 712, 73) [21]. Niciodată nu va fi suficient de preamărit Deceneu pentru ceea ce a făcut el pentru poporul Dacilor, întocmai ca Pericle pentru Greci. El s-a priceput să aleagă și să formeze bărbați de stat, iar printre aceștia, pe urmașul său, Comosicus, despre care Iordanes spunea: „Iar după ce Deceneu a murit, (Dacii) l-au avut în aproape aceeași venerație pe Comosicus, deoarece acesta nu era mai prejos în iscusință. El era socotit, datorită priceperii sale, și rege pentru dânșii, și Mare Preot, și judeca poporul ca judecător suprem”. Acest lucru vorbește despre faptul că cel puțin de la Zamolxe, contemporan al lui Pitagora, a existat o continuitate clară în ceea ce ține de spiritual.

La prima etapă a civilizației geto-dace la mijlocul sec. V sec. III î.Hr. se observă o tendință de unificare a culturii autohtone, fapt ce enunța zorii primei unificări politice a teritoriului autohton geto-dac. Mai târziu regele Buerebista realizează prima mare și supremă unire politică a triburilor geto-dace pe un teritoriu unic, cu o limbă comună și o cultură diversă dar unitară „înscriind în Istorie un Popor Dac, nume sub care va dăinui peste viacuri” [4]. „Constituirea statului dac a fost întrucâtva grăbită de primejdiile din afară, dintre care două mai apropiate și mai grave: pericolul celtic și pericolul roman” [22]. „Burebista devenise primul și cel mai puternic dintre regii traci” spune **Strabon**. „Ascensiunea lor [dacilor – n.n.] se datora unui singur om...Nu a fost învins niciodată. Izbânzile sale erau sistematice și durabile. Avea alături de el un mare preot Deceneu, care nu-l părăsea niciodată, prezicându-i victoriile” scrie cunoscutul istoric francez Camille Julien în Istoria Galiei [23]. Odată individualizată lumea geto-dacică a constituit o adevărată forță

economică, militară și culturală în complexul tracic bine delimitată și care s-a distanțat tot mai mult de matcă, dând naștere puternicului stat dacic centralizat din prima jumătate a secolului I p.ch., condus de marele Burebista. „...*Ajungând în fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese, Burebista, bărbat get, a înălțat atât de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci, încât, în câțiva ani a făurit un stat puternic...Spre a ține în ascultare poporul, el și-a luat ca ajutor pe Deceneu*” (Strabon, **Geografia.VII, 3,11**)[24].

Geto-dacii au fost în mare parte contemporani cu marile civilizații ale antichității: egipteană, greacă, persiană, romană. „*Burebista stăpânea un regat puternic, și nu era vorba de un popor barbar cu moravuri aspre. De secole la daci și geți, care erau înrudiți îndeaproape, pătrunseră elemente ale culturii grecești și, în parte, romană. În orice caz este sigur că în timpul unirii naționale* (cu cca 1500 de ani înaintea unificării naționale a rușilor dlor-tovarăși Stepaniuc, Stati și Borșevici) *cultura greco-romană nu-i era străină*” (**Iulius Yung, 1877**). În epoca amintită pe teritoriul locuit de geto-daci s-au înregistrat remarcabile capodopere de creație. „*Oare nu cumva geto-dacii reprezintă populația autohtonă dezvoltată din acea rasă ce ne-a lăsat civilizația neolitică a „Omului de la Cucuteni*” se întreabă istoricul francez E. Pietara (**Les races et l’Histoire. Paris, 1924**) după marea descoperire de la Cucuteni făcută de arheologul german Hubert Schmidt.

Iată tovarășilor Stati, Stepaniuc, V. Borșevici și compania de unde pornesc rădăcinile noastre, nu de la 1359 cum declarați voi. În această perioadă în spațiul pruto-nistrean, locuit conform lui Ptolomeu de carpi – un trib dacic cu rădăcini tracice, apar așezările fortificate de la Holercani, Calfa, Butuceni (da, Butucenii dstra dle V. Borșevici),

Hlinjeni, Saharna Mare, Satu Nou, Cartal, Ivancea, Brănești ș.m.a. Iată dle-tov. V. Borșevici care sunt rădăcinile Butucenilor Dstră până la năvălirea peste ei a diferitor triburi din nord-est - sciți, huni, slavi, bulgari etc. Descoperirea sanctuarului circular de la Butuceni, unic în arealul est-carpatic în perioada sec. V-III p.Hr., vorbește despre funcționarea unui puternic centru religios și cultural în această parte a spațiului pruto-nistrean (cu peste 1000 de ani până la trecerea pe aici a hunilor, iubiților Dstră slavi, bulgari). Drept confirmare au fost descoperite o serie de monede de Histria, Tyras, Olbia, Costești (cca 280 de monede). În această perioadă societatea geto-dacilor, aflată în ample transformări economice, social-politice și culturale avea nevoie de emiterea unei monede proprii. Această perioadă coincide cu epoca de aur a lui Alexandru Macedon, generalul căruia Zaporion și-a găsit moartea la nord de Dunăre împreună cu întreaga sa armată de cca 30000 soldați, intrat în conflict cu geții dunăreni, conduși de regele Dromichaites (a.300-291 p.Hr.).

„M-a durut când am aflat că un profesor de istorie la oră i-a catalogat drept barbari pe geto-daci și a afirmat că dacii l-au preferat pe Traian în armură în locul lui Decebal, care purta căciula dacică. M-a durut lipsa de speranță a unui copil care crede că aceste concepții greșite izvorâte dintr-un complex de inferioritate nu pot fi îndreptate. Mulți dintre noi nu știm că ținuta militară nu începe în istorie cu epoca romană, că „moda” s-a schimbat frecvent, că termenul „barbar” folosit de Homer pentru a desemna vorbirea aspră sau de neînțeles a carienilor, avea sensul general de „străini de rasa greacă”” [26] spune cu durere în suflet o stimată dna Camelia Tripon, împătimită de istoria Neamului. Am admirat tot timpul curajul civic al Dlui Iulius Popa, însă m-a durut și pe

mine modul zeflemitor, cu care a tratat în unul din articole unele ipoteze ale Dlui Nicolae Săvescu privind istoria Neamului, chiar dacă pe alocuri sunt exagerate, numindu-l pe el și pe alții, care împărtășesc aceleași idei, „*dacomani*”. Cred că nu este modul cel mai corect de tratare. Istoria, cu atât cea veche, nu poate fi cunoscută doar din surse scrise, mențiuni ale contemporanilor. Mai există metode științifice, cum ar fi de ex. metoda carbon de determinare a vârstei unor vestigii vechi. Marea problemă a intelectualilor este împărțirea lor pe caste profesionale. Dar tocmai la juanta domeniilor foarte des se află soluțiile optime, adevărul. Există diverse abordări, metode ingineresti, care permit, în mod indirect, cu o oarecare aproximație, stabilirea unor adevăruri. Nu poți stabili adevărul adevărat dacă nu pui la îndoială unele „*adevăruri oficiale*”. Este și cazul latinizării dacilor într-un timp atât de scurt. Mai aproape de adevăr ar fi rădăcinile comune latine ale dacilor și romanilor.

Un popor care nu-și cunoaște istoria este un popor pierdut. Popoarele nu dispar fizic. Ele dispar ca popoare atunci când nu mai au istorie, nu au limbă, când sunt asimilate de alte popoare, când slăbesc în plan spiritual. Tocmai aceasta va fi soarta acestei frânturi de popor român din Basarabia, desprinsă de la trupul Țării și transformată de alde Stati, Stepaniuc, V. Borșevici ș.a. în „*popor moldovnesc*” cu „*limbă moldovnească*”, pentru a fi mai lesne asimilat de puhoiul slav.

5. PERIOADA CUCERIRII ROMANE A DACIEI

„Cel mai înverșunat război de atunci al romanilor a fost cel împotriva dacilor, asupra cărora în vremea ceea domnea Decebal...Dibaci în a întinde curse, era un bun luptător și se pricepea să folosească izbânda, dar și să iasă cu bine dintr-o înfrângere”

(Cassius Dio. Istoria Romană. LXVII, 6-7,10).

În a. 44 î.Hr. Caesar cade în plin Senat, fiind asasinat de o conspirație în frunte cu Brutus. La scurt timp în a. 44 î.Hr. regele Burebista, unificator al neamului geto-dac, geniu militar, învingător al celților, protector al cetăților grecești de la Pontul Euxin, cade răpus, fiind asasinat de o altă conspirație de nobili daci. Să fi fost o simplă coincidență? *„Conjurații daci l-au răpus pe neașteptate pe Burebista, cel mai de seamă personaj al ”imperiului dac” din nordul peninsulei Haemusului, rege al regilor hiperboreeni, provocând Statului Dac o descentralizare administrativă”* spune cunoscutul istoric **I.C.Drăgan**. *„Unificarea Daciei întregi sub o singură stăpânire nu era pe placul multora dintre nobilii geto-daci, nevoiți să se închine lui Burebista și să renunțe la vechea lor autonomie (ca să vezi, și astăzi mai întâlnim astfel de „nobili” basarabeni, care nu vor să renunțe la autonomia lor). Ce le păsa lor de primejdia romană? Principalul era să devină iarăși cei dintâi în regiunile lor...(cunoscuta rânză întâlnită la unii dintre contemporanii noștri). Marele stat, pe care-l făurise, se destramă. Dacia se împarte mai întâi în patru apoi în cinci părți”* scrie **Hadrian Diacovici** în cartea sa *„Dacii”*[27]. Ceea ce corespundea întru totul cumplitei devise războinice a Romei: *divide et impera*.

Ceea ce nu reușise Caesar, care a proiectat o expediție împotriva puternicului său rival regele Burebista, au reușit urmașii săi: Octavian Augustus, Tiberius, Drusus Iulius Caesar, Caligula, Claudius, Nero, Vespasianus, Domițian, culminând cu Traian. După asasinarea lui Burebista regatele răzlețite ale dacilor au fost conduse de Dicoes, rege dac din Câmpia Munteană sau Moldova (a. 32 d.Hr.), Roles rege din sudul Dobrogei (28 d.Hr.), Dapix rege din partea centrală a

Dobrogei, Zyraxes rege din nordul Dobrogei ș.a. regi. O renaștere a Regatului Dac, mai centralizat, mult mai omogen decât al lui Burebista, se începe cu venirea în a. 28 d.Hr. a lui Scoryllos, regele Getilor, după ce Comosicus *“a lasat cele omenești”*, care *„...timp de patruzeci de ani a stăpânit peste neamurile lui în Dacia. Vorbesc despre Dacia cea veche... Această țară, așezată în fața Moesiei, peste Dunare, e încinsă de cununa munților, având doar două intrări: una pe la Boutae, cealaltă pe la Tapaea”* (Iordanes [21]).

După moartea lui Scoryllos, fratele lui Scoryllos – Duras/Diurpaneus, devine rege al dacilor în 68-87 d.Hr. (Decebal, fiul său, fiind minor). Diurpaneus a fost primul conducător al dacilor, care a repurtat victorii asupra romanilor *„...La goți conducerea avea Diurpaneus. Dându-se lupta romanii au fost învinși. Din cauza nenorocirii celor ai săi Domițian a plecat cu forțele sale în Iliria, au trecut Dunărea. Atunci goții au învins la prima ciocnire pe romani, omorând pe comandantul acestora Fiscus”* (Iordanes, *Getica*, 76-78) [21]. Cu toate acestea însă pericolul roman devine tot mai iminent și din această cauză bătrânul rege Diurpaneus cedează domnia tânărului Decebal, care se manifestase deja ca un excelent comandant de oști în timpul confruntărilor dacilor cu trupele romane. *„Decebal, cel mai însemnat războinic barbar care a fost vreodată, mai măreț, mai vrednic de a fi pe tronul Romei, decât mișei urmași ai lui August”* a menționat **Mihai Kogălniceanu la 1848** în *„Cuvânt pentru deschiderea cursului de istorie națională la Academia Mihăileană”*. Decebal ajunge în fruntea unui stat cu mult mai restrâns ca arie geografică decât marele regat al lui Burebista, noul stat era mai puternic și mai bine organizat. Ca și pe timpul regelui Burebista, în fața primejdiei romane nobilii tarabostes se arată deopotrivă de solidari cu regele și poporul. Istoricul **Hadrian Diacovici** menționează: *„E posibil ca acest proces de unificare, mai bine zis de reunificare sub o singură stăpânire să fi început sub Scoryllos, continuat fiind de Diurpaneus și desăvârșit de Decebal, când statul dac ajunge la cel mai înalt nivel de dezvoltare și la o considerabilă putere militară...Statul lui Decebal era statul dacilor și pe aceștia secole de dezvoltare comună îi aduseseră acum la o*

unitate fără precedent în trecut” [27] (Încercări similare de unificare a tuturor românilor au făcut pe parcursul istoriei Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza (reușită parțial), Ferdinand I, reușită la început, dar mai apoi scăpând din trupul Țării cea mai pătimită dintre provinciile românești –

Fig. 8. Scena sinuciderii lui Decebal. Columna traiană [29].

Basarabia). Peste veacuri **Maliszewski** avea să scrie: „În meșteșugul bătăliilor era extrem de chibzuit, în luptă cu sabia prompt, iar la retragere nu prea grăbit. Se pricepea mai mult decât bine să întindă prin păduri capcane pentru dușmani... Pentru asemenea rare capacități era un inamic de temut al statului roman”. Atacul Daciei se impunea ca o necesitate iminentă pentru Imperiul Roman. Forțele ce urmau a se confrunta erau departe de a fi comparabile și totuși Imperiul Roman, aflat în culmea puterii sale, condus de cel mai mare conducător de oști după Caesar, Traian, a trebuit să-și mobilizeze forțele vreme de 6 ani pentru a învinge dorința de libertate a dacilor. În a. 101-102 are loc primul război dac al lui Traian. Armata dacilor nu trecea de 50 000 de oameni. Traian însă a concentrat în Moesia Superior 13-14 legiuni și alte trupe auxiliare însumând cca 150 000 de soldați. După o serie de victorii de o parte și de alta în cele din urmă romanii au fost superiori. „Ei au obținut o victorie atât de sângeroasă încât n-au mai avut suficientă pânză ca să lege rănilor...” scrie **Heinrich Pantaleonis** în „*Cartea Eroilor*”. Decebal a fost nevoit să accepte o pace cu condiții umiltoare, dar care semăna mai mult a armistițiu. În a. 105-106 Traian a pornit o nouă campanie împotriva dacilor unde „...a avut cu acest popor un

război lung și greu” (**Heinrich Pantaleonis** în *„Cartea Eroilor”*). În a. 106 după un greu asediu Sarmisegetusa, capitala Regatului Dac, căzu. Ascensiunea Regatului dac, a luat sfârșit. Regele dacilor Decebal s-a sinucis pentru a nu fi umilit și pângărit de dușmanii săi. *„Poporul lui Decebal mergea spre o mare dezvoltare, când un nou Cezar mânat de gânduri războinice, puse capăt acestui primejdios proces de civilizație pentru romani”* constată cu amărăciune **N. Iorga**. *„Războiul romano-dac a fost de fapt unul dintre cele mai mari războaie fratricide din antichitate: atât dacii cât și romanii, cu toate întortocheatele cărări descind din aceeași gintă tracică”* spune **D. Bălașa** în cartea sa *„Dacii întemeietorii Romei”*.

Cel care fusese umilit până la plata tributului, cel care îi învinsese pe daci cu atâta greutate în cel de-al doilea război dacic ordonă ca cunoscuta coloană să fie ornamentată pe

Fig. 9. Basorielef cu scene dacice de pe Arcul lui Constantin [29]

exteriorul său cu momente din acest război, cu episoade din eroica apărare a dacilor. La șapte ani de la încheierea celui de-al doilea război dacic la Roma în Forum Traian este inaugurată o nouă operă a lui Apollodor din Damasc: Columna lui Traian – o coloană cu înălțimea de 38 m cu 155 scene și 2500 figuri umane, pe o bandă spiralică de 200 m, ce se dorea a fi o cronică în imagini sculptarea celor două războaie de invadare. Sculpturile benzii spiralice a Columnei trebuiau să convingă că *„...romanii au repurtat o mare victorie împotriva unuia din neamurile de seamă ale lumii...”*. Destul de grăitor în acest sens este și pasajul din *„Victoria lui Traian asupra Daciei”* scrisă de **Plinius cel Tânăr** *„Foarte bine faci că te pregătești să scrii despre războiul dacic. Căci ce subiect poate fi mai actual, mai bogat, mai vast. Două triumfuri au fost, din care unul a fost cel dintâi împotriva unui neam neînvins, iar celălalt – cel din urmă”*. Un alt monument, tot din capitala Imperiului Roman, care oferă o bogată și foarte

expresivă imagine a unor personaje dacice necunoscute este Arcul de triumf al lui Constantin cel Mare. Acest monument este alcătuit din mai multe basoreliefuri refolosite. Ele provin din variate perioade istorice anterioare lui Constantin, inclusiv și din perioada lui Traian, cu scene de luptă din perioada războiului dacic (v.fig.9 și 10).

Cum se explică faptul că romanii, cucerind o bună parte a lumii cu civilizații mult mai avansate, au ales anume acest popor pentru al immortaliza pe Columna lui Traian (fapt istoric incontestabil)? De ce oare? Oare nu pentru că poporul dac în acea perioadă se afla la nivelul de dezvoltare

Fig. 10. Scena cu posibila prezentare a capului lui Decebal [29].

cel puțin al romanilor. Nu putea un popor barbar să atingă un atare nivel de dezvoltare în construcții de cetăți, în opere culturale din aur și argint în cantități imense capturate de romani. Cum se explică faptul că un popor barbar, cum era considerat cel al dacilor, a construit atâtea orașe: Tiras, Cetatea Albă, Urgum, Porolissum, Capidava, Dionisopolis, Tomis, Histria ș.a. pe țărmul Mării Negre? De la Burebista până la Decebal Regatul Dac a fost o formidabilă forță politică continentală, caracterizată prin minunatele cetăți de la Costești cu cele patru sanctuare, construite în preajma Muntelui Sfânt al Dacilor – Cogaionon, localizat de istoricii moderni pe Dealul Grădiștii, Sarmisegetusa cu cele două „*sanctuare enigmatice*”: Sanctuarul Mare, care „...pare să fi avut o funcție calendaristică” (M. Eliade) și Sanctuarul Mic pus în legătură cu observații astronomice, fortificațiile de la Tapae – porțile Transilvaniei până la confruntarea deschisă cu romanii, excelente fortificații din piatră, ziduri, drumuri, construcții civile, care n-ar fi fost posibile fără posibilități economice pe potriva lor și fără existența unei autorități centrale suficient de consolidate. Un element incontestabil, care determină gradul

de civilizație al unui popor, este scrisul. Se pune întrebarea: au cunoscut dacii scrisul? Prin mulțimea vestigiilor descoperite putem spune că cu certitudine l-au cunoscut. Importanța descoperirii Tăblițelor de la Tărtăria, care vin să confirme că „...dicii, strămoșii Românilor și-au formulat probabil o scriere cu sute de ani înaintea Sumerienilor” (**D. Bălașă** [31]), „...scrisul fiind adoptat și utilizat în spațiul tracic, apoi în spațiul greco-roman” (**I.C.Drăgan** [14]). Există și un alt început „...de confirmare a scrisului la daci demonstrat de C. Daicovici la Sarmisegetusa, unde peste 60 blocuri de calcar, poartă pe o față 2-3 litere grecești...”. Există inscripțiile în latina vulgară găsite în Sarmisegetusa. Regele Decebal avea o cancelarie ce redacta scrisori către alte state. Dio Cassius amintește că Domițian, după războiul cu dacii, a trimis senatului o scrisoare primită de la Decebal ș.m.a. Dacii cunoșteau scrisul. Altfel nu ar fi fost posibile calculele astronomice, calendaristice, ridicarea monumentelor de arhitectură militară și sacră. „Barbarii, care aveau să-și apere existența lor liberă împotriva acestor planuri de stăpânire universală (a Romei n.n. ca și ideea de stăpânire universală comunistă de mai ieri) și cărora nu le lipsea puterea de împotrivire, apăreau numai dușmanului civilizat ca o simplă grămadă uniformă și de disprețuit. În realitate, erau popoare vechi, foarte bine deosebite unele de altele prin limbă, port, cultul zeilor” (**N. Iorga**. [32]). De aceeași părere este și **Aurelian Silvestru** [33]: „Romani! Gloria noastră nu are margini. Dar aici, în Dacia, în loc să luptăm cu dușmanii noștri, noi am luptat împotriva fraților noștri” - a rostit cu tristețe împăratul Traian lângă trupul neînsuflețit al lui Decebal, văzând scutul lui Decebal, pe care era fixată o jumătate de emblemă, cealaltă jumătate a emblemei aflându-se pe scutul său”. Rădăcinile comune ale acestor popoare latine (roman și dac) sunt, de asemenea, incontestabile.

În fine, Traian nu a cucerit Țara dacilor. El a invadat și a ocupat doar o parte din teritoriul Statului Dac, copleșind numeric eroica armată dacă, care, retrăgându-se în teritoriul Dacilor Liberi, va continua să apere Pământul Strămoșesc, Țara, Patria, cum o vor dovedi neîntreruptele răcoale împotriva invadatorilor romani.

6. PERIOADA STĂPÂNIRII ROMANE

„...Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură ce-ar vrea ca să mă rădă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să mă ucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi,
Ce mi-ar răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi”.

(Mihai Eminescu. Rugăciunea unui dac)

Romanii au biruit dar nu au supus un popor mândru, cu oameni mândri și viteji, organizați de conducătorul lor suprem Decebal într-o structură statală centralizată bine ocârmuită, cu orașe și cetăți „*Dacia se mărginește la miază noapte cu acea parte a Sarmatiei europene care se întinde de la muntele Carpatos pînă la cotitura pomenită a fluviului Tiras, care se află la gradele 53°...48°. La apus cu iazigii metanaști pe lângă râul Tibescos, iar la miză zi cu acea parte a fluviului Danubius care merge de la vărsarea râului Tibiscos pînă la Axiopolis, de unde pînă în Pont și la gurile sale, Danubius se numește Istros. Cele mai însemnate orașe în Dacia sunt: Ruconium, Docidava, Porolissum, Petridava, Carsidava, Petrodava, Ulpianum, Napoca, Sangidava, Utidava, Marcodava, Yizidava, Singidava, Cumidava, Ramidava, Sucidava, Argidava, Sarmisegetusa Regia, Periodava, Moliiodava ș.m.a.* (câte dave - în limba pelasgă însemnând cetăteni, cetate, erau împrăștiate pe vechiul teritoriu al Neamului nostru pînă la venirea romanilor. Oare acesta nu este un argument în plus privind proveniența denumirii unei frânturi din vechiul stat dac - Moldova – Moliiodava, ipoteză mult mai credibilă decât cea ungurească, rușinoasă pentru neamul nostru, că ar proveni de la numele căței Molda – n.n.)” (Ptolemeu, [34]). Statul dac, mai întâi sub Burebista, mai apoi sub Decebal, a fost o primă formațiune statală europeană în deplinul sens al cuvântului. „Înaintea Imperiului Roman, Dacia reprezenta unica formațiune statală clasică din Europa. Când vorbesc despre formațiune statală

clasică mă gândesc în special la aspectele propriei organizări a funcționalităților într-un spațiu extins. Înainte de toate, organizarea se reflecta în existența unității religioase, militare și administrative. În Dacia exista centrul administrativ, Sarmisegetuza, centre religioase: Moliodava, Periodava și Genucla, precum și alte numeroase centre fortificate răspândite pe întreaga suprafață a țării. Înainte de toate, statul rezista grație unei armate numeroase, antrenată și bine organizată, care a fost formată dintr-un nucleu operativ principal, numărând în jur de 120.000 de soldați. Principiul de mobilizare funcționa fără viciu. Secretul constă în faptul că regimul social al Daciei era întemeiat pe baza unor norme și credințe religioase, prin care clerul numeros avea cuvântul principal. De fapt, funcționalitatea Daciei era identică celei a Vaticanului din evul mediu... O sută douăzeci și trei de zile au ținut la Roma sărbătorile acestei mari biruințe, iar pentru vestirea ei de-a lungul veacurilor s-a înălțat în mijlocul Forului „Columna lui Traian”, ale cărei sculpturi, de jur împrejur și de jos până în vârf, înfățișează în icoane nepieritoare istoria luptelor crâncene și nespusele greutăți, prin care-au știut legionarii să-și facă drum la o așa de măreață izbândă, de la care urcede-o lume ș-o viață nouă” (Al. Vlahuță [35]). Capul lui Decebal este adus înaintea lui Traian. După lungi priviri și mult stătut pe gânduri Traian zice înduioșat „A fost un om!”

Pe pământul Daciei, în țara asta scumpă, plătită cu atâtea sânge, supusă în sfârșit după atâtea jertfe, Traian construiește drumuri largi, pietruite (în a.108 au ajuns la Napoca, apoi la Porolissum, Zalău, 450 km numai în doi ani. Apoi au făcut drumurile secundare, drumuri pentru transport marfă sau vicinale. Dar și drumuri private. În total, în Dacia au făcut peste 4.300 de kilometri de drumuri și 25 de poduri în primii ani de ocupație...). Orașele sunt înzestrate cu băi, cu temple, cu teatre, și prin cetăți se așează oaste. Valuri uriașe de apărare se ridică de-a lungul hotarelor deschise bântuirilor (și în Basarabia sunt cunoscute cele două Valuri ale lui Traian). Indiscutabil,

cucerirea romană a adus în provincia Dacia (o parte a întregii Dacii) progresul și civilizația, care existau atunci în marele Imperiu Roman, cel mai mare imperiu al tuturor timpurilor. Însă problema așa numitei romanizări a Daciei rămâne încă neelucidată. Și în această perioadă, care se consideră mai bine cunoscută, sunt încă foarte multe goluri, care urmează să fie investigate de specialiștii în materie. Deoarece Dacia nu fusese cucerită complet, deseori aveau loc incursiuni ale dacilor liberi cu scopul de a hărțui legiunile romane din această zonă. De asemenea, au existat și multe revolte împotriva stăpânirii romane în interiorul provinciei, astfel că ocupația romană nu a fost deloc ușoară. În aproximativ 100 din cei 165 de ani au existat conflicte armate.

După ce Traian a cucerit Dacia în a. 105-106, a început un „*proces de romanizare*” a populațiilor locale, dacii adoptând treptat limba și obiceiurile latine. Aceasta este teoria clasică a continuității daco-române, acceptată de majoritatea istoricilor români. Lucrurile nu sunt într-atât de clare cum se crede. Tot mai multe probe pun la îndoială teoria clasică a continuității daco-romane. Ei bine, să încercăm să facem puțină lumină în această problemă.

Argumentele Pro acestei teorii sunt: colonizarea intensivă a Daciei; coloniștii proveneau din diferite provincii ale Imperiului Roman („*ex toto urbe Romano*”), limba comună fiindu-le tuturor coloniștilor latina. În acest mediu multietnic latina, fiind singura limbă de comunicare, ar fi obținut poziția dominantă. „*Ulpinus Traianus, învingând pe Decebal el a supus Dacia și a transformat în provincie romană provincia, care are o circumferință de un milion de pași...După cucerirea Daciei adusesse o mulțime foarte mare de oameni din toate colțurile lumii romane pentru popularea orașelor și cultivarea ogoarelor: căci Dacia fusese secătuită de bărbați în urma lungului război cu Decebal*” (**Eutropius** [36]). Aceeași poziție o împărtășește și Roesler (istoric german) „...*În Dacia a fost creată o adevărată bază de colonizare dintr-un teritoriu slab și înconjurat de o populație dușmănoasă, în care însă*

romanitatea nu și-a înfipt rădăcini atât de adânci, nesprîjinindu-se pe bazele sigure ale unei naționalități cucerite și din punct de vedere spiritual. De aici și ușurința cu care mai târziu a putut să fie îndepărtată și a dispărut fără a lăsa atât de multe urme ca în Britania sau Noricum, fiind ștearsă ca o simplă poleială” (Roesler [37]). Ca să vezi. Un popor născut din marile civilizații Cucuteni, Gumelnița, Petrești „...din cel mai numeros după inzi popor,...din cea mai vitează ramură a tracilor” (Herodot) a dispărut fără urme. Poporul român, care și-a păstrat cel mai bine, comparativ cu alte popoare vecine, în primul rând limba, tradițiile populare, portul, îndeletnicirile de bază, în viziunea unor așa numiți savanți a dispărut fără urme „...ca o simplă poleială”. Primul, care a dat un răspuns pe potrivă acestor aberații, a fost marele istoric român A.D.Xenopol. „Roesler pare a primit de adevărat spusele lui Eutropiu, care zicea că „Dacia pierduse prin lungul război împotriva romanilor poporațiunea sa bărbătească”. Dar chiar dacă am lua ca atare spusele lui Eutropiu, nu arată el oare prin cuvintele sale că femeile și copiii dacilor nu suferiseră cu toții soarta părinților? Apoi această nouă generație nu era îndeustătoare pentru a reconstitui în țară o bază națională, pe care să se poată hultui elementul român? De aceea, și inscripțiile găsite atât în Dacia, cât și aiurea ne dovedesc cu prisosință ființarea poporului dac după cucerire precum și romanizarea lui” (A.D. Xenopol [38]).

Care sunt argumentele, care pun la îndoială teoria romanizării Daciei: timpul scurt de ocupație în Dacia nord-dunăreană - doar 165 de ani; cele mai vechi cronici maghiare păstrate (sec. XII-XIII) afirmă că atunci când maghiarii au sosit în Pannonia, zonele învecinate erau locuite de „blacki” sau „blazi” (valahi = români); nicio cronică medievală nu menționează vreo migrație masivă de populații romanice din Balcani; cele sub 200 de cuvinte comune cu echivalente albaneze (de ex. *moș, copil, mal, murg, barză, viezure, abur, rezema, zer, urdă, gălbează, zgarda, zgârma, sâmbure, mazăre, măgar, bunget, cioc, căciulă*) atestă cel mult o

moștenire în comun a unor resturi de lexic daco-moesic și nu împrumutarea din albaneză în română; toți dacii fiind uciși în bătăliile pentru Dacia, populația ulterioară era un amestec de coloniști veniți din tot Imperiul Roman, fără substrat local - de unde absența cuvintelor dace în limba română, cele socotite ca atare fiind albaneze. Aceste teze nu sunt credibile: nici în teritoriile statului roman nu au pierit dacii în întregime, unii făcând chiar carieră militară. Apoi exista populația numită „*dacii liberi*” și cele numite carpi și costoboci. *„Pe baza indicilor istorice noi nu putem susține romanizarea acestei țări decât în partea apuseană a Ardealului cu Banatul, Timișul și Oltenia, pe care teritoriu se mărginise colonizarea romană. În Moldova și Valahia răsăriteană precum și în regiunea dintre Tisa superioară și Ardeal, lipsea această temelie...Și după părăsirea provinciei dacii din țară susțin ostilități cu Imperiul Roman. Acest element ostil nu se poate privi ca romanizat”* (Dm. Onciul [39]). Argumentele istoricului Dm. Onciul sunt absolut fondate. O prea mică parte a Daciei a fost ocupată de romani și pentru o perioadă incomparabil de mică comparativ cu alte popoare. *„Neamul tracilor este cel mai numeros după cel al înzilor...”* (Herodot). Putea oare să dispară fără urme acest mare popor? Problema strămoșilor noștri consta în faptul că același popor era numit de străini cu nume diferite, lăsând impresia că sunt popoare diferite (și astăzi vecinii unguri și ruși favorizează ideile aberante ale unor rătăciți despre țara „*Republica Moldova*” și despre „*poporul moldovenesc*”. Chiar și cea mai vitează ramură a tracilor erau numiți de romani daci, iar de greci – geți. La începutul mileniului I între peninsula Apenină și Marea Neagră locuia un singur neam, destul de numeros (urmaș al marelui popor trac), dar divizat în mai multe ramificații, după denumiri geografice, îndeletniciri etc.: iliri, traci, geto/daci, fărâmițați la rândul lor în formațiuni statale și prestatale, uniuni de triburi, sub aspectul ocupațiilor, structuri sociale, credințelor, locului de trai (de altfel ca și astăzi: românii din Ardeal se numesc ardeleni, din banat – bănățeni, din Muntenia – munteni, din Moldova – moldoveni, din altă

parte a vechii Moldove – bucovineni ș.a.m.d.): carpi (din zona carpaților), tirageți (din zona Nistrului), bastarni, tervingi, goți. „Geții aceia, care acum se numesc goți...au intrat cu toate forțele în provinciile romane” spune istoricul **Orosius** [40] de la începutul sec. V în cartea „Istorie asupra păgânilor”. Ceea ce îi lega pe toți și îi făcea să înțeleagă că au aceleași rădăcini și sunt de același neam era limba vorbită, care, în pofida deosebirilor, era înțeleasă de toți, indiferent de regiunea în care locuiau. Chiar și romanii înțelegeau această limbă latină vulgară (în opinia romanilor), ceea ce vorbește despre faptul că și ei se trăgeau din aceleași rădăcini. Deci, după ocuparea Daciei de către Traian nu putea fi vorba despre romanizarea ei, ea fiind latină până la venirea romanilor.

După părăsirea Daciei vechi de către romani în partea de sud a Dunării se formează tocmai trei Dacii: *Dacia ripensis*, *Dacia mediteraneană*, *Moesia superior și inferior*, *Dardania* etc. „Dacii locuiesc pe ambele maluri ale Istrului (Dunării – n.n.). Cei care sunt dincoace de fluviu se numesc moesi. Cei de dincolo poartă numele de daci, fie că sunt geți, fie că sunt traci din neamul dacilor”(Cassius Dio [41]). Ce iar fi făcut pe romani să numească cu numele „Dacia” practic întregul teritoriu mai jos de Dunăre până la Balcanii eleni, între Marea Neagră și Marea Adriatică? Doar faptul prezenței masive a elementului dacic în acest spațiu natural al vechilor traci, din care s-au tras geto-dacii. Lingviștii Skok și Konstantin Jiřeček au determinat că romanizarea s-a produs cu precădere la nordul unei linii pornind din actuala Albania (parte din fostul „*Diocesis Illyricum*”, slab romanizată) și

Fig. 11. Suriu închis - tracii romanizați; suriu deschis - dacii liberi.

trecând prin Macedonia, regiunea Serdica (actuala Sofia), Munții Haemus (actualii Balcani și Scythia minor (Dobrogea). La sud de această linie, Tracii s-au elenizat. Prin urmare, limba romanică orientală, supranumită de lingviști *protoromână*, s-a vorbit la nord de *linia Jiřeček* până la limita extrem nordică a transhumanței păstorilor romani, limită care până în secolul XI est imposibil de determinat cu precizie, dar istoricii presupun că includea cea mai mare parte a României de azi. Adică elementul latin a fost prezent masiv în acest teritoriu

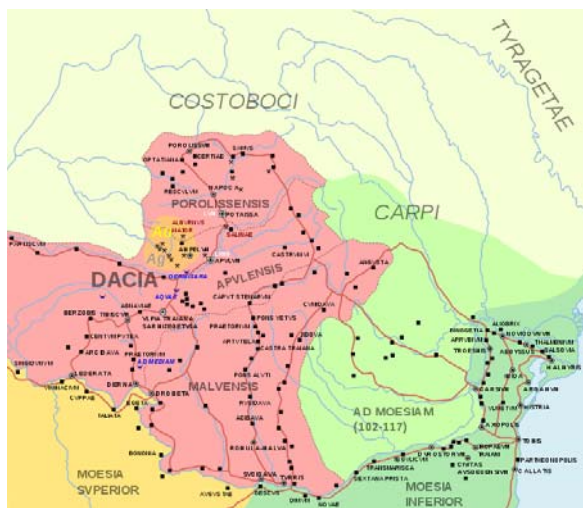

Fig. 12. Partea Daciei romanizate (în culoare închisă).

până la venirea romanilor.
„Geții (dacii) vorbesc o limbă barbară. Inșă curios că este de neam latin”
ne scrie martorul ocular al acelor timpuri
Publius Ovidius Naso,
exilat de romani în or. Tomis (actuala Constanța).

„Colhii și dacii mă cunosc. Ei vorbesc o limbă barbară de idiom latină” (**Horațiu - 65-6 î.Hr.**). Deși nu putea să prinză toate cuvintele ce le cânta, înțelegea în toate” (Lucian, (120-135 d.Hr., despre împăratul Nero, admirând cântecul unui scit de lângă Pontul Euxin). Oare toate acestea, de asemenea, prezența în limba română a multor cuvinte din sanscrită (Vezi: **Vlad Ciubucciu**, "*Vorbiți limba adamică*", LA, nr.34, 1998), comunitatea de cuvinte în limbile română, albaneză ș.a. nu vorbesc despre existența unei limbi protolatine? Toate acestea confirmă o dată în plus unitatea rădăcinilor limbilor ambelor

popoare, adică limba latină. Deci, limba dacilor era o limbă latină până la ocuparea lor de către romani și nu una romanică impusă de romani după cucerirea Daciei, cum încearcă să ne convingă mulți istorici. Cum poți să explici (conform teoriei oficiale) faptul că limba latină a fost învățată de către daci (chiar și de cei care nu au fost sub romani și, deci, nu au contactat cu ei) în numai 160 de ani, pe când poporul maltez, care a fost dominat de romani cca 1088 de ani, așa și n-a fost latinizat? Dar și britanicii, aflați peste 300 de ani sub romani, nu au fost romanizați. Chiar și peninsula Apenină nu a fost în întregime latinizată. De ce am fost atât de ușor asimilați de romani în numai 160 de ani, iar în perioade de timp mult mai mari din timpul năvălirilor hunilor, slavilor, tătarilor, turcilor, mai târziu a rușilor (mă refer aici la Basarabia) nu am putut fi „hunizați”, „slavizați”, „tătarizați”, „turciți”, „rusifi-cați” etc., dimpotrivă, noi i-am asimilat pe mulți dintre ei.

Însă stăpânirea romană asupra Daciei devenea tot mai slabă sub presiunea barbarilor din afara imperiului. „...*Galenius le-a pierdut în timpul domniei sale (teritoriile Daciei Traiane – n.n.), iar împăratul Aurelian, rechemând de acolo legiunile, le-a așezat în Moesia și acolo într-o parte a acesteia a întemeiat Dacia Mediterană și Dacia Ripensis, la care a adăugat Dardania*” (FHDR, II, p. 407. Yordanes. **Faptele romanilor**). Faptul că după părăsirea Daciei vechi s-au constituit altele tocmai trei Dacii vorbește despre faptul că acele teritorii erau deja populate de daci.

E de datoria specialiștilor în materie să confirme sau să infirme aceste ipoteze. Desigur, acest lucru nu e ușor. În domeniul științelor exacte se operează cu parametri concreți, în mare parte reali, sesizabili. În istorie însă e necesară o analiză minuțioasă a situațiilor istorice, o contrapunere logică a faptelor în context cu perioadele istorice respective.

7. PERIOADA POSTROMANĂ – PREMEDIEVALĂ

*„Sămânța din care a răsărit acest popor e nobilă, și
poporul nu va pieri decât atunci când românii vor uita
noblețea seminției lor”*

(M. Eminescu, Opera politică)

Pentru a câtă oară grație vecinilor și „*prietenilor*” strămoșii noștri devin „*mari anonimi ai Europei*”. Informațiile scunde despre continuitatea dezvoltării și transformării dacilor în românii primelor state românești – Moldova, Muntenia și Transilvania în perioada postromană de cca 1100 de ani, dezinformarea intenționată, în special, de către vecinii noștri, care întotdeauna au jinduit aceste pământuri, istoria amputată promovată de așa numiții istorici și cozile de topor autohtone, susținuți de diferiți avocați din exterior (cel mai mult se manifestă în acest sens așa numiții savanți ruși și unguri), au creat un soi fals de istorie amputată a acestor ținuturi. În realitate etnogeneza românească și de constituire a statelor românești a fost un proces foarte îndelungat ca perioadă istorică și extrem de complex. Complexitatea acestor procese istorice necesită o abordare pe măsură. O teorie privind etnogeneza oricărui popor trebuie să se înscrie perfect în contextul evenimentelor istorice înregistrate în această perioadă, să fie în concordanță cu mărturiile istorice. Or o astfel de teorie nu există, ceea ce lasă câmp larg de manevră pentru vecini de a-și „*argumenta*” paternitatea lor asupra acestor teritorii, iar pentru unii așa ziși istorici moldoveni gen Stati, Stepaniuc, V. Borșevici ș.a. prezintă un teren propice pentru teoriile lor anacronice de apariție primară a poporului moldovenesc și a limbii lui, rupt din contextul dezvoltării generale a poporului român ca continuator al geto-dacilor. Dar tocmai această perioadă în istoria neamului românesc este foarte vag prezentată, fără răspuns la multe întrebări privind

structura logică, diverse fapte istorice. În acest caz pe bună dreptate se întreabă istoricul basarabean **A. Groza**:

- „Unde a dispărut pentru un timp de 700-800 de ani (sf. sec. al III^{lea} - sf. sec. al X^{lea} când sunt menționați vlahii (valahii) în izvoarele istorice) un popor mult mai numeros (lucru, de altfel, menționat de înșiși istoricii greci, romani ș.a.) decât grecii, bulgarii, sârbii, maghiarii ș.a.?” Și în acest caz este valabilă legea conservării (energiei în fizică) populațiilor (în sociologie): „Nimic nu apare din nimic. Totul se transformă dintr-o formă în alta”;

- „Cum s-a întâmplat că slavii de sud (veniți prin sec.V) și-au creat statul lor în secolul al VII^{lea}, slavii de răsărit – în secolul al IX^{lea}, maghiarii – la începutul secolului al X^{lea}, iar românii, care locuiau în mijlocul acestor popoare și aveau tradiții statale de secole, abia în secolul al XIV^{lea}, cu o întârziere de 400-700 ani?”;

- „De ce popoarele vecine, pentru care era foarte cunoscut etnonimul și politonimul „roman”, de la care a derivat și etnonimul „român”, nu ne-au numit, cum era și firesc – romanus, rumâni, ci au inventat un alt etnonim – vlahi, blahi, valahi etc.?”.

Și multe alte întrebări de acest gen, la care istoriografia noastră nu dă un răspuns argumentat. Cauza principală nu este lipsa specialiștilor și a izvoarelor, ci faptul că istoria noastră a prezentat un interes sporit pentru străini, care o perioadă îndelungată au dominat acest neam, când a primat interesul politic de stat. De asemenea, românii încep să-și scrie istoria mai târziu decât vecinii lor, rușii, maghiarii, care au reușit să-și „legifereze” din punct de vedere istoric dreptul lor asupra numelui, pe care-l purtau și asupra teritoriului, pe care locuiau. Rușii „demonstrează” că pământurile la răsărit de Carpați din cele mai vechi timpuri le-au aparținut lor (ei, care apar ca entitate doar prin secolele IV-V d.Hr.), maghiarii spun că ei primii s-au așezat pe teritoriul dintre Dunărea de Mijloc și

Carpați (ei, apărând în acest spațiu doar prin secolul IX). Mai sunt și astăzi avocați ai ungarilor (gen Marian Lupu), care argumentează paternitatea ungarilor asupra teritoriilor străvechi românești. Ce ne încurcă acum să descoperim adevărata istorie a Neamului, cu atât mai mult că tot mai mulți străini încearcă, într-un fel, să ne ajute. Voi încerca la nivelul meu de cunoaștere să aduc puțină lumină în această problemă complexă, iar datoria specialiștilor este să confirme sau să infirme ipotezele și argumentele ce urmează.

Sunt atâtea argumente forte, care confirmă paternitatea românilor asupra acestor pământuri din cele mai vechi timpuri. E regretabil faptul că acei (istoricii), care ar trebui să pună în valoare dovezile incontestabile, deseori se împotmolesc pe potecile mlăștinoase create în mod special de neprieteni în problemele istoriei neamului. Tot mai des apare întrebarea, care este rostul acestui zbucium fără sens, a acestei lupte cu morile de vânt? În astfel de clipe deosebit de binevenit este răspunsul autorului cărții *„Arestarea, procesul și moartea lui Iisus”* **Haim Cohn** la întrebarea dacă o carte poate pune capăt unor idei preconcepute. *„O singură carte nu este în stare de așa ceva, dar poate crea o opinie publică, iar aceasta, la rândul ei, poate să ducă la o schimbare a lucrurilor”* a fost răspunsul lui.

Să încercăm prin argumente să creăm această opinie publică, să demonstrăm continuitatea poporului dac, a culturii dacice pe parcursul acestui mileniu de frământări pe bătrânul continent și finalizarea procesului de etnogeneză a poporului român. Vom diviza argumentele în patru grupuri distincte: argumente de ordin politic, geografic, cultural și religios.

Argumente de ordin politic. Să pornim de la momentul părăsirii vechii Dacii de romani. Ce a rămas în Dacia după plecarea romanilor în a. 272 sub Aurelian? Părerile diferă. Cea mai înrădăcinată opinie este aceea că Dacia depopulată a fost completamente romanizată cu coloniști

străini și dacii rămași romanizați, ipoteză care nu suportă nici o critică. Promovată și de vecini (unguri, slavi), această ipoteză urmărește un singur scop: argumentarea aflării lor în aceste spații din sud estul Europei, spunând că ei au venit pe loc gol, nepopulat. Grație dominării lor în aceste spații (și a altora) mai multe urme ale Neamului au fost distruse sau răstălmăcite după placul lor. „*Toți romanii retrăgându-se la sud de Dunăre în 272, Dacia a fost populată exclusiv cu germanici și cu slavi, dar în mod răzleț, așa încât maghiarii ar fi prima populație sedentară în acest teritoriu*” declară mai mulți avocați ai ungarilor gen **D. Darrell**. Ca să vezi miracol. A fost marele popor dac cu o istorie multimilenară și nu mai e. A dispărut, așa, fără urme ca să elibereze locul ungarilor și slavilor. Este lipsită totalmente de sâmburele rațiunii această ipoteză. Un popor sedentar, cu îndeletniciri agricole de milenii (lucru menționat de numeroși istorici ai timpului), cu adânci rădăcini în pământul stropit cu sângele strămoșilor, nu putea să părăsească teritoriul Vechii Dacii, cu atât mai mult că la nord-est se aflau frații lor – dacii liberi. Desigur, cu retragerea legiunilor romane, frumoasa alcătuire romană a Vechii Dacii se desface din toate încheieturile ei. Nu mai e ocrotire, nici cârmă, nici povață. Cetățile construite de romani se dărăpână, orașele se pustiesc; fruntașii, neguțătorii, oamenii cu stare, pleacă cu administrația romană în Daciile noi. Rămâne însă plugarul – talpa țării, gloata de muncă și de îndurare, rămâne poporul cel mult și strâmtorat, pe care porunca împăratului nu-l privește, pe care moartea nu-l mai înspăimântă. Săracul n-are unde să plece.

„*După retragerea romană nu există în regiune documente despre daci sau romani pentru un întreg mileniu*” ne luminează doctorul honoris causa **Delamaid Darrell** în volumul geopolitic „*The New European Surregions*” (Canada, 1994). Da, sunt cam puține (s-au stăruit mai mulți „*frați*” de-ai noștri mai mari să fie cât mai puține) însă ce-i care doresc să le găsească le găsesc. Că ignoranța acestui domn este totală (să

fie numai ignoranță) ne vorbește cronică evenimentelor de mai jos. Deocamdată calul Troian al Europei – Ungaria împreună cu Rusia lucrează eficient în direcția discreditării României în fața popoarelor cohabitate din Europa prin „promovarea „adevărului” despre România, care este un stat artificial locuit de maghiari, țigani, ruși, ucraineni, bulgari, găgăuzi, moldoveni etc. și doar unde și unde de ceva români”(Ș. Maimescu. **Dosarele imaginii noastre, LA nr.18, 2008**). „...*Tracii nu au existat* (ca să vezi, o întreagă armată de istorici, martori ai timpului – greci, romani, arabi, goți ș.a. i-au descris destul de larg pe acești „anonimi” ai istoriei, iar pretinsul doctor nici n-a auzit de ei), *iar dacii reprezintă un trib nord-celtic non-germanic, cu origini incerte*”(!!!) declară nonșalant același Delamaid Darrell. Faptul că dacii au lăsat atâtea urme adânci în acest pământ, că o serie de împărați romani au fost de origine dacică oare nu vorbește despre faptul că dacii au existat și erau egali romanilor. Să vedem însă ce spun tot străinii despre originile poporului român. „*Observând numai originile, Valahia și Moldova fac parte din marea familie a Europei Latine. Ei (românii n.n.) poartă nume latin, vorbesc limba latină, pământul lor a păstrat nume latine și sub acest aspect ei nu au meritat mai mult uitarea savanților și publiciștilor...Nu, nu ne este permis să ne îndoim că națiunile pelasge formară poporul latin...Este incontestabil că pelasgii contribuie la fondarea Romei. Pentru ce să ne mirăm atunci că pelasgii panonieni, că pelasgii din Tesalia, din Macedonia, că pelasgii Daciei vorbiseră și conversaseră dialectul lor național, pelasgicul vlah, care a purtat în Italia numele de latin*” scrie publicistul și omul politic francez **Felix Colson** (cât de clară este originea poporului român pentru Colson și cât de nebulosă, misterioasă este pentru Delamaid Darrell).

Convins că românii sunt urmași nu numai ai romanilor, ci și ai dacilor **S.M.Girardin** (un alt jurnalist francez, care a cunoscut foarte bine originile poporului român) constata

asemănări între dacii de pe Columna lui Traian și țăranii întâlniți în calea sa: „*Eu am văzut în câmpurile Valahiei și pe colinele Moldovei figurile, pe care le văzusem pe Columna lui Traian*”(ibidem). El constată că faptul cel mai remarcabil în legătură cu romanizarea Daciei este că „...*această provincie îndepărtată, cucerită ultima de romani, a conservat cel mai mult urmele șederii lor*” (S.M.Girardin).

Desigur, este indiscutabil și faptul că poporul român în această perioadă plină de frământări și mișcări de popoare, aflat în acest spațiu extrem de vulnerabil, a cunoscut anumite transformări, influențe. Dar tot atât de indiscutabil este și faptul că strămoșii noștri au fost mult mai puternici din punct de vedere genetic decât hoardele nomade din est, ei, la rândul lor, asimilându-i pe mulți nomazi din est.

„*Din partea coloniei carea rămas în Dachia veche și din românii dintre Crum trecuți peste Dunăre s-au prăsit apoi tot românii cât sunt dea stânga Dunării, iară din partea coloniei carea s-a trecut Dunărea și s-au așezat în Dachia cea nouă, așijderea și din românii pre carii ia adus Marele Constantin în Trachia, Machidonia și Thesalis, s-au prăsit românii, carii s-au numit după aceea cum vlahi, cum cuzo-vlahi, iară mai apoi comani, paținachite, mai pre urmă munteni, moldoveni, mocani, ci oricum iau numit sau se numesc acum, tot de o viță și porodiță sunt adecă români de sânge*”. (Gh. Șincai. **Cronica Românilor**. Ed. Minerva, București, 1978,p.36). Cum se leagă cu aceste fapte documentate culese din biblioteca Vaticanului ereziile lui Darrell precum că „*După retragerea (romană) nu există în regiune documente despre daci sau români pentru un întreg mileniu*”. Iată că există.

Merită toată atenția și opinia marelui cărturar N. Milescu Spătarul „*Însă nu puțină mirare este la toți câți scriu de aceasta, nici la câți bine vor socoti de acești români cum s-au ținut și au statut până astăzi așa, păzindu-și și limba, și cum au putut și pot și pământurile acestea locuiesc, care aceasta la*

puține limbi și neamuri se vede; și mai vârtos atâtea roduri de oameni străine și barbare peste dânșii au dat și au stricat, carii peste alții așa dând nici numele, nici alt nimic nu se mai știe, nici nu se mai pomenește de aceia”.

Argumente de ordin geografic. „...Europa începe de la munții Rifiei (Caucaz – n.n) de la fluviul Tanais (Don - n.n.) și de la lacul Meotic (Marea Azov – n.n.), care se afla spre răsărit...La răsărit se găsește Alania, la Mijloc Dacia unde e și Gothia, apoi se află Germania...”(**Orosius. Autohtoni și migratori. Istoria din sec. IV și V**). În sec. V, până la venirea slavilor și cu mult înainte de venirea ungurilor, încă se știa de Dacia. Ea nu dispăruse după plecarea Romanilor din Dacia Veche, cum încearcă să ne convingă unii de alde Darell. „*Sciții de dincolo de Istru, pe care cei vechi îi numeau geți, iar cei de acum îi numesc goți*” spune **Philostorgios** (368-425) în „*Istoria bisericească*”. Cel mai argumentat și convingător în acest sens este chiar istoricul got **Iordanes**. „...despre care geți am arătat mai sus că sunt goți” (**Getica**). „...Cei vechi i-au numit mai mult geți decât goți, neam tare și foarte puternic, înalt prin statura corpurilor, îngrozitor prin felul armelor” spune Isidor din Sevilla (**op.cit., p.575**). “Deprinderea statornică cu agricultura cere însă ca poporul român să fi avut în stăpânirea sa un teritoriu, pe care s-o fi putut pune în aplicare. Cum să se explice deci aceasta, dacă el ar fi venit mai târziu în țara sa, când aceasta era acum ocupată de alte popoare, slavoni și unguri ș.a., fără ca el s-o fi cucerit, pentru a putea deveni proprietar de pământ și agricultor” demonstrează destul de argumentat paternitatea poporului român asupra acestui pământ strămoșesc cunoscutul istoric **Dm. Onciul. Scrieri istorice. Ed. Știința, 1968.**

Argumente de ordin cultural și lingvistic. E semnificativ faptul că la poporul român, dar și la popoarele care ne înconjoară (bulgari slavi, unguri), se întâlnesc ireproșabile judecăți de valoare cu privire la cusături naționale

(cămăși), prosoape, fețe de masă, batiste, apoi cu privire la furcile de tors, la stâlpi, la balcoane, apoi cu privire la cântece, la doine, la dansuri... etc. Însă, atenție, multe dintre aceste simboluri naționale ale bulgarilor, slavilor, ungurilor, nu le veți găsi pe Volga, Kama, în marea câmpie rusă, de unde au migrat aceste popoare. Acest lucru vorbește despre faptul preluării multora din ele de la popoarele băștinașe (tracice cum spune Herodot), peste care au venit ei în perioada marilor migrații.

Cele mai importante argumente ale perpetuării oricărui neam sunt elementele culturale și lingvistice. Ele reprezintă o adevărată arhivă a poporului, aflată la adăpost sigur în afara oricăror pericole de dispariție. *„Limbajul este deci un fel de arhivă, unde descoperirile omenești sînt la adăpost de cele mai supărătoare accidente; arhivă pe care flăcările n-ar putea s-o mistuie și care nu ar putea să piară decât o dată cu năruirea totală a națiunii”* spunea în **1759 J.D. Michaelis**. Vergiliu a scris Eneida, lăsând peste veacuri informații despre originea nobilă a neamului său din troieni, frații înaintașilor noștri conduși de Enea (urmaș al lui moș Ene din tradiția noastră). Miturile despre întemeierea unor orașe din peninsula Italică au la bază câte un erou troian. Din timpuri străvechi s-au transmis până astăzi obiceiuri, doine, balade. De nivelul Eneidei și Iliadei este balada „*Miorița*”. În ea este codificată foarte multă informație despre trecutul nostru, de descifrarea căreia sunt preocupați specialiștii în domeniu. Una dintre acestea este informația privind petrecerea ritualului de sacrificare și trecerea în nemurire. În baladă se spune că sacrificarea se făcea la asfințit de soare, iar ciobănașul nu întreprindea nimic, deoarece calea aleasă era calea spre nemurire. Întrebați (solia - n.n.) de Alexandru cel Mare dacă se tem de el, i-au răspuns cu mândrie: *„Geții nu se tem decât de cer, să nu cadă pe ei”*. Nu este de mirare că mulți străini nu ne înțeleg folclorul, creația populară, doinele.

Este dureros să constați îndărătnicia, cu care unii (gen Stati, Stepaniuc, V. Borșevici ș.a.) încearcă să ne convingă de influența slavă din limba română. „*Sincer, apreciez talentul și inteligența rusească, dar acest lucru nu mă determină să îmi pierd logica și să șterg cu buretele Antichitatea, numai de dragul apariției slavilor în acest spațiu, după secolul VI*” vorbește cu demnitate dna **Camelia Tripon**.

Un alt izvor scris deosebit de important, care oferă răspunsuri la mai multe întrebări ce țin de istoria Neamului, sunt plăcile din Sinaia, descoperite la mijlocul secolului XIX. Conform anumitor surse, plăcile originale au fost confecționate din aur, dar actualmente sunt dispărute (se presupune că s-ar putea afla prin unul din depozitele arhivei de stat ale Rusiei, unde au nimerit cu întreg tezaurul românesc la 1916. În anul 1875 regele României, Carol I, a dat ordin să se facă copii ale acestor plăci din plumb. În privința autenticității copiilor se vehiculează diferite interpretări, însă prin utilizarea tehnologiilor moderne s-ar putea lesne confirma sau infirma originalitatea plăcuțelor de la Sinaia. Specialiștii în domeniu trebuie să se includă în continuare, alături de alții care au făcut-o deja, în descifrarea acestor plăcuțe (de aur) în sens figurativ pentru istoria neamului. Interesant de menționat este faptul că semnele, cu care sunt reprezentate fonetic combinațiile “gi” și “ci” din ortografia românească actuală, astăzi sunt folosite numai în alfabetul chirilic. Această problemă suscită interes pentru studiu. De unde și până unde semnele ortografice dacice specifice să fi fost folosite în alfabetul chirilic? Cum au ajuns acolo dacă, se știe că alfabetul chirilic a fost inventat în secolul IX d.H.?

Încă de la Homer, apar referiri la poporul din spațiul carpato-istriean. În acest context, un popor sedentar, care se bazează pe agricultură și pe meșteșugurile ce îi asigură uneltele și obiectele din gospodărie, nu poate fi într-atât de lipsit de inteligență încât să nu-și exprime prin cuvinte activitățile și

uneltele folosite. O dovadă a gradului de dezvoltare a agriculturii este dată de descrierea făcută de Herodot. Grâul era atât de înalt, încât perșii au trebuit să îl secere pentru a putea trece cavaleria. Nici azi nu ne putem imagina ce fel de agricultură exista în urmă cu aproape 2500 de ani. Dacă spațiul nostru s-a remarcat ca un adevărat grâнар încă de pe vremea lui Herodot, cu aproape o mie de ani înaintea invaziei slavilor, cum este posibil ca românii să fi preluat termenii „*coasă, plug, boroană, brazdă, snop stog*” din slavă, după cum afirmă autorii DEX-ului? Obsesiile unora pentru slavonă, care uită că abia în secolul al XV-lea au fost introduse literele chirilice, sunt jenante. Scrierea a fost inventată de Chiril (Constantin) și Metodie, născuți în Tesalonic, în secolul IX, sub influența scrierii grecești. Interesant că grecii spun COSSA la COASĂ, iar spaniolii spun cosa-lucru, cosecha-recoltă, coser-a coase, iar coasta (toracică) de forma unei coase apare și în latină-costa (și aceștia au luat tot de la slavi?). Poate că, măcar din această înlănțuire de termeni, vom înțelege sensul acestor cuvinte, pe care le-au purtat elinii și geții până în Spania – țară, în care există credința că strămoșii spaniolilor se trag din Deceneu și Zamolxis. De aceea, coasa taie recolta (cosecha, în spaniolă), iar cosorul este folosit în viticultură (în care excelam încă din vremea lui Burebista, sec. I î.Hr., când au fost tăiate viile, pentru a se reduce consumul de vin - cu 700 de ani înainte de apariția slavilor în istoria Europei).

Și un ultim argument cultural al continuității poporului român (din mulțimea de argumente existente) în această perioadă incertă este așa numitul Codex Rohonczi, care reprezintă o carte veche de cca 1000 de ani, care a fost păstrată în localitatea Rohonczi până în anul 1907. Graful Batthyany Gusytav a dăruit-o Academiei de Științe a Ungariei în 1938. Această carte veche, păstrată la Budapesta, răstoarnă multe din teoriile istorice despre cultura strămoșilor noștri. Manuscrisul cuprinde primele documente scrise în această perioadă istorică.

A fost scris cu caractere dacice, de la dreapta la stânga, și se citește de jos în sus. Vorbește despre vlahi și regatul lor. Arheologul Viorica Enachiuc (Iași) a tradus, în premieră, filele misteriosului manuscris. Timp de 20 de ani, a muncit ca să-i descifreze tainele. Manuscrisul se află în Arhivele Academiei de Științe a Ungariei. După ce a studiat Codexul, cercetătorul Otto Gyurk a publicat, în 1970, o parte din observațiile sale într-un articol, în care a încercat să identifice acele semne din manuscris, care ar putea semnifica cifre. Viorica Enachiuc a descoperit că textele Codexului au fost redactate în secolele XI și XII, într-o limbă latină vulgară (daco-romana), dar într-un alfabet dacic cu 150 de caractere, în care dominante sunt străvechile semne utilizate de indo-europeni în epoca bronzului. Codexul are 448 de pagini, fiecare cu circa 9-14 șiruri. În text sunt intercalate miniaturi cu scene laice și religioase. Cuprinde o culegere de discursuri, solii, cântece și rugăciuni, care include 86 de miniaturi. Consemnează înființarea statului centralizat blak (vlah), sub conducerea domnitorului Vlad, între anii 1064 și 1101. Sunt informații despre organizarea administrativă și militară a țării ce se numea Dacia. Avea hotarele de la Tisa la Nistru și mare, de la Dunăre spre nord până la izvoarele Nistrului (ce au de spus „*marii istorici moldoveni*” Stati, Stepaniuc și marele specialist în ale etnogenezei poporului moldovenesc V. Borșevici, pentru care punctul de plecare este a. 1359). Mitropolia blakilor avea sediul la Ticina - cetatea din insula Pacuiul lui Soare. Dacă s-ar face o paralelă a alfabetului, în care a fost scris acest Codex cu misterioasele tăblițe de la Sinaia atunci devine credibilă ipoteza că așa numitul alfabet chirilic este de fapt alfabetul dacic, iar alfabetul inventat de Chiril și Metodiu este de fapt alfabetul glagolic. Este de datoria cercetătorilor în domeniu să facă un studiu mai complex al acestui Codex. În cetatea sufletului indo-european, printre specialiștii în domeniu se vor găsi cetățeni,

care să refacă drumul cuvintelor cetelor de strămoși, rătăcite în hățișul lingvistic - poate cam artificial creat.

Argumente de ordin religios. Tocmai în această perioadă, despre care vorbește acest D. Darrell că a fost foarte sterilă (pentru cine, poate pentru protejații săi, care, în această perioadă, mai rătăceau în hiarde nomade prin necuprinsele spații de pe Cama și Volga?), în această zonă a Europei au loc evenimente, care mai apoi au modelat lumea creștină. „*Poporul român, grație Ocrotitorului și Patronului său sf. Andrei, a fost cel dintâi popor creștin*” menționează poetul Nichifor Crainic. „*Mântuitorul îl trimite pe Andrei, fratele lui Sf. Petru, în Dacia pentru a pune temelia celui dintâi popor creștin din lume, născut din daci – cei mai drepi și mai viteji din lume – și din romanii ajunși la cea mai înaltă civilizație de pe Terra*” scrie cu mândrie cunoscutul scriitor basarabean și bun cunosător al istoriei religiei creștine Ion Vicol. „*După ce ar fi învins împăratul Constantin pre schitele carii lăcuiau dincolo de Dunăre (pentru năvălirile neamurilor de viță nemțească, numiți de latini cu numele de gothi, iar de greci schite) pe timpul Marelui Constantin se chema Ghotia în a. 319 cu mare biruință...credița cea creștinească întru atâta s-a lătit cât al șeselea an după pretinsa biruință se află dintrînsa la Nichea și a se fi iscălit orînduialelor soborului acolo ținut, Theofil al mitropoliei Ghotiei episcop*” (Gh.Șincai. **Cronica Românilor. Ed. Minerva, București, 1978, p.36**). În această perioadă „sterilă” se formează Imperiul Roman de Răsărit, iar Marele Constantin este primul împărat, care la 325 a oprit prigoana creștinilor. În același an a pus temelia celei de a doua Romă – Constantinopolul, care a devenit primul centru mondial al creștinismului (pe atunci Roma catolică nu exista încă), care mai apoi s-a răspândit în toată lumea. Ei bine, alte evenimente mai minore din punctul de vedere al lui Darrell ar putea fi scăpate cu vederea, însă aceste câteva evenimente majore, care au marcat viitorul lumii creștine, cine le-au creat dacă nu

romanii de est, dacii și alte popoare din această zonă (nu dragii inimii lui maghiarii, care au apărut în zona Dunării doar spre sfârșitul secolului IX, nu slavii și bulgarii păgâni, care s-au creștinat doar spre sfârșitul sec. IX). De ce anume la daci a prins atât de ușor rădăcini învățătura creștină? Fiindcă la vechii daci erau înrădăcinate conceptele zamolxiene (de marii preoți Deceneu, Comosicus ș.a.) care s-au completat mai târziu cu cele creștine și apoi cu cele isihaste (doctrină, care cere desprinderea de tentațiile lumești amăgitoare și cultivarea, în schimb, a valorilor spirituale și divine). Când creștinismul a început să se răspândească în Dacia, conceptele zamolxiene (nemurirea, personalitatea dublă (om și zeu), unicitatea divinității și epifania (reîntoarcerea pe pământ) - foarte aproape de cultul lui Hristos) dăinuiau încă în credința locuitorilor astfel încât trecerea la creștinism, care cultiva, în esență, concepte asemănătoare, s-a făcut fără zguduiri sociale.

De asemenea, interesant este faptul că termenul “*Bisica*” (biserică), referitor la “*Hramul Dumnezeiesc*”, îl întâlnim înainte de apariția creștinismului și “*înainte să se impună latinizarea în Dacia*”. Termenul “*Bisica*” nu are nici o legătură cu latinescul Bazilica. De aici se poate conchide că termenul “*Bisica*” este un vechi termen autohton, care desemna “*Casa lui Dumnezeu în care slujeau Bessii* (clanul preoțesc din tribul tracic Satri)” și etimologic este legat cu numele preoților “*Bessi*” (v.”*Bessi*” – “*Be-serica*” – *Bisearică*”). Explicația detaliată se găsește în “*Limba Traco-dacă, ca baza limbilor euro-indiane*, Tetovo, 2000, pag.69”. Un alt termen străvechi important sub aspectul credinței creștine este **soba** (sobor), care corespunde termenului “*sobor*” din actuala limbă dacoromână, mulți fiind tentați al da de origine slavă. Marile soboruri bisericești și de stat în Scitia Minor au avut loc în sfântul oraș, în sfânta cetate Genucla.

Voi încerca să aduc (pentru acest mister (cu accentul pe *i* sai pe *e*?) Darrell, pentru tovarăși de alde Ivanov, Cuz'min ș.a.,

pentru alți monseniori ignoranți) doar cele mai relevante (în plan istoric) și necunoscute multora momente din această „Cronica românilor și a mai multor neamuri în cât au fost ele așa amestecate cu românii, cât lucrurile, întâmplările și faptele unora, fără de ale altora, nu se pot scrie pre înțeles, din mai multe mii de avtori, în curs de 34 de ani culeasă și după anii de la nașterea Domnului nostru Is. Hs alcătuită de Gheorghe Șincai din Șinca, doctorul filosofiei și al teologiei, fostul director al școalelor naționaliste în toată Țeara Ardealului și diortositorul cărților în crăiasca tipografie a universității ungurești, în Buda în aceeași crăiască tipografie, începută a se tipări, la anul 1808” .

Anul 325. „Marele Constantin, după ce a rămas singur împărat, mai întâi pretutindenea a vestit prin cărți că singur Hristos este dătătorul de biruințe, apoi a început a îndrepta lucrurile creștinilor celor de la răsărit; pre cei pentru Hristos izgoniți și prin ostroave și alte locuri sîrguniți, să-i sloboadă; besericile să se dreagă. În anul acesta, a strîns soborul cel dintîi a toată lumea, la Nichea, în care sobor au fost de față 318 ss. părinți, între carii, dintru amîndouă Dachiile, adecă dintre români, aceștea mitropoliți și episcopi au fost. Din Dachia lui Traian sau cea veche, a fost mitropolitul **Theofil** (Theofil al mitropoliei Gothiei episcop), după care mărturisește iscălitura lui...Iată că în timpul lui Galien erau preoți creștinești **în Dachia lui Traian**, în care năvălise gothii. Așadară nu românii au luat credința lui Hs. de la gothi sau de la sloveni, ci gothii și slovenii sau luminat prin români. Bater si-ar fi ținut românii cu literele! Pentru că atunci cu slovele chirilești nu s-au putut folosi, fiindcă nici nu erau pe lume”. Să vedem ce se scrie la acest subiect în Dicționarul Larousse „...sec. al VI^{lea}: creștinismul se răspândește aici; biserica adoptă liturghia slavonă”. În primul rând anul 325 este secolul al IV^{-lea} (o mică greșeală de tipar: I este pus după nu înaintea lui V). În rândul doi, la acea perioadă nici pomină de slavi nu

era în zona Dunării, nemaivorbind de răspândirea limbii slavone, slavii la locul lor de baștină se închinau încă idolilor ciopliți în piatră și lemn.

Anul 375. „*Hunii, supt craiul lor, Balamber chemat, nu încetau a năcăji și goni pe gothi, carii în anul acesta încă stăpîneau pămîntul cît este între Prut și între Dunăre...*”.

Anul 434 - 454. „*...Stăpînul hunilor, Atila și Bleda, amîndoi feciorii lui Mundzuc, au rămas crai peste huni, carii au pus ca în tot anul să le dea tribut (romanii de răsărit) sau haraci, care din an în an l-au tot suit...În a. 445 l-a omorît pre Breda, fratele său...După ce a stătut Atila singur crai hunilor, cu mult mai tare s-a sumeșit asupra romanilor...În a. 452 Atila a adunat oaste și a intrat în Italia și foarte o-a prădat...În a. 454 Atila (zice Marchelin Comitul), craiul hunilor, stricătorul Evropei, noaptea s-a omorît de mîna și cușitul unei muieri...Iară feciorii lui, carii așa de mare stăpînire moștenise de la tatăl lor, neputîndu-se îndemîna între sine, lezne s-au putut învinge după aceea*”.

Anul 548. „*Slovenii (iată o primă menționare a slavilor în acest spațiu dac), gepizii, longobardii și herulii prădează hotarele împărăției romanilor...Din cuvintele acestea ale lui Procopie culege întîi, că antele, slovenii și hunii, în anul acesta stăpîneau Țeara Muntenească, Moldova și Bugeacul sau Basarabia...*”.

Anul 553. „*...În acest an s-a ținut al doilea sobor în Țarigrad, ce a fost al cincilea ecumenic, la carele s-au strâns 160 de arhierei dimpreună cu Vigilie, papa de la Roma...Dintre arhiereii românilor, aceștea se cetesc a fi fost de față: Vasilisc, mitropolitul Sardichei, Proiect, episcopul Naisului și Pavel, episcopul Ulpianului din Dachia-de-Mișloc*”.

Anul 564. „*Avarii venind în Evropa, mai multe neamuri își supun sie, pînă și pre rămășițele hunilor ce au fost supt Atila, cu carii au cuprins mare parte a Dachiei-ceii-Veche, în*

altă parte, adecă în Valachia de-acum, au rămas bulgarii, slovenii și antele. Aici socotește cât rău n-au suferit strămoșii românilor, când de supt unii varvari treceau supt alții!”.

Anul 680. „Bulgarii, după ce au cuprins Mesia-de-Gios și amîndouă Dachiile, nu s-au îndestulat cu tributul ce-l aveau de la împăratul Constantin Pogonatul, ci în anul acesta au prădat Thrachia. Formoasa reflecție face prea vestitul Ioan Cristian Enghel la anul acesta despre neamurile acelea, care din început pînă la venirea bulgarilor au asuprit pre colonii lui Traian, carea reflexie o scriu aci din cuvînt în cuvînt: „În cîtu-i despre neamurile (zice el), care prin Valachia și Moldova de-acum au năvălit în țările împărăției Răsăritului, iarăși mă întorc la cele ce am scris și zis că neamurile acestea pînă la 680 au fost de mai multe vițe și nașteri, pentru că au fost nemți supt nume de longobardi, ostrogothi, visifothi s.c. Au fost sloveni supt nume de venete, anteși doară și sarmate; mongoli supt nume de huni, turci sau tătari sub nume de avari și bulgari. Dintre toate neamurile acestea, cele mai dintîi au fost numai trecătoare prin Valachia...”.

Anul 845. „Despre anul în carele s-a făcut creștin Bogore (Boris) craiul bulgarilor și al românilor, cel ce s-a numit Mihail după s. botez...Împotriva lui Bogore s-au ridicat boierii bulgarilor și norodul și a vrut să-l omoare, pre carii, el cu puțini ostași, purtînd înaintea sa semnul crucei, i-a învins și spăriindu-i, i-a adus la credința lui Hs”. Faptul că bulgarii au fost creștinați de Chiril și Metodie nu este confirmat de nici o sursă autentică. Boris s-a creștinat (din alte surse în a. 864) din cauza situației politice a Bulgariei, care-l obliga să realizeze o legătură mai strînsă cu Bizanțul.

Anul 889. „...Ungurii, precum scrie Constantin Porfiroghenetul, „au trecut Dunărea și bătîndu-se cu Simeon (craiul bulgarilor și al românilor din dreapta Dunării), după ce l-au învins și fugărit pre el, pînă la Preslava, s-au întors acasă...Fugărindu-se ungurii au trecut în Galiția, povățuiți

fiind de Alm, unde au fost primiți de silă bucuroși...Iară povățuitorii rutenilor, măcarcă fără de voia lor, toate le-au dat lui Alm, cîte au poftit, numai cît l-au rugat ca, lăsînd Galiția, să treacă peste pădurea Hovoș spre Apus în Panonia care mai înainte a fost țeara lui Atila...în care țeară ar lăcui sclavi (slavi, n.n.), bulgari și vlahi”...Atunci cele mai de frunte persoane, care se numesc hetumogiari (șapte unguri) și cei șapte povățuitori ai comenilor cu ajutorul rutenilor, au ieșit din Galiția în țeara Panoniei...”

Anul 903. *„După ce au trecut ungurii în anul 889 în partea țerei, ce se chiamă acuma cea de Sus, Alm, povățuitorul cel mai de frunte între cei șapte, i-a descălecat în Hung și împregiurul Hungului. Iară după moartea lui Alm, Arpad, fiul lui, în anul 903, foarte mult a lătit ținutul ungarilor...a cuprins toată țeara cîtă este între Tisa și Bodrog, pînă la Ugocea, cucerind cetatea Borșei...Auzind solia povățuitorului Salan (craiul bulgarilor, n.n.) Arpad a răspuns, zicînd: „Măcar că strămoșul meu, Atila, craiul cel puternic, a avut țeara, carea este între Dunăre și Tisă pînă la hotarul bulgarilor...ci pentru prietenșugul lui Salan, al povățuitorului vostru, cei din cădința mea o pîrticea pentru vitele mele, adecă pămîntul pînă la riul Șieului, și preste acestea cei de la povățuitorul vostru să-mi trimită din grația lui, două lagene de apă din Dunăre și o sarcină de iarbă din fînașul Olpar, să cerc mai dulci sînt ierburile din Olpar, decît ierburile din Schithia și din Dentumogiar, și apa Dunărei de este mai bună decît a Tanaidului (r. Don – n.n.)?” (Ca să vezi psihologia nomadului: pe unde a călcat copita calului lui Atila aceea este considerată țara lui indiferent de faptul că pînă la el acolo ar fi locuit băștinași. Parcă nu avem și noi astfel de exemple cu „frații noștri mai mari”. Aduceți-vă aminte de argumentele foarte „argumentate” ale patrioților ruși privind dreptul Rusiei asupra Basarabiei, criticate chiar de neprietenul nostru A. Berg: „Rusia are dreptul asupra Basarabiei deoarece armatele*

rusești au trecut de atâtea ori prin Basarabia în războaiele contra turcilor". Prin ce se deosebesc aceste argumente de cele ale lui Arpad).

În toată această perioadă de urgie de peste 800 de ani țăranul daco-român a stat neclintit, retrăgându-se deseori sub poalele munților din calea valurilor de vrăjmași, care s-au perindat într-atâtea rânduri. Pe el l-au legat nevoile de vatra și ograda asta, în care se încheie toată lumea lui, l-a legat atâtea rânduri de strămoși aici. „*Și astfel țăranul daco-roman — matca statornică a neamului nostru - păstrător credincios al limbii ș-al datinilor părintești rămâne aci, în țara lui bântuită, țară fără stăpân și fără apărare, pentru lungă și neașezată vreme*" (Alexandru Vlahuță. **Din trecutul nostru**). De pe țărmurile Mării Negre și din valea Nistrului mereu se reped hoardele flămânde ale goților, le spulberă gospodăriile și-i împing la adăposturile munților. Când valul se retrage ei se întorc, își ridică iar bordeiele din talpă. N-apucă însă bieții oameni să-și întremeze gospodăriile că iar vin pustiitorii și-i gonesc la munte. Din podișurile Asiei vine un nou puhoi de barbari asupra Europei. „*Nu-i o armată, nu-i un popor, e o lume nesfârșită de călăreți, de care și de gloate pe jos, ce-ntunecă zarea și zguduie pământul — un fluviu de oameni ce curge mereu și crește mereu, — și nu mai isprăvește — e lumea cea sălbatică și îngrozitoare a hunilor. Ei înaintează, ca o năprasnică viitură de apă, vărsându-se încoace peste întinsele șesuri dintre Ural și Volga*" (Ibidem). Potopul hunilor, hoardele asiatice hămesite cutreieră Europa, iar sub Atila ajung până la Roma. În ea (Dacia) se sparg cele dintâi valuri pustiitoare și, când sunt împinse îndărăt de armele romane, tot asupra ei se revarsă. Prin vadul deschis de huni se lasă mai târziu avarii. Pe Volga întâlnesc pe bulgari (volgari) și-i supun. În valea Niprului dau de slavi, îi mătură și pe aceștia din sălașele lor, și-i duc peste amestecul de neamuri ce se frământă înăuntrul Împărăției Romane. Avarii, întăriți de

gloatele slave și bulgare, pradă ce mai găsesc de prădat în văile Dunării și pun stăpânire pe câmpiile Panoniei, de unde, timp de două veacuri, îngrozesc țările din răsăritul Europei. La anul 679 bulgarii se așează de partea cealaltă a Dunării, între Balcani și Marea Neagră, peste slavi și se contopesc cu ei.

De abia încep țările să se mai așeze, și oamenii să mai răsuflă, când o nouă și neașteptată năvală de hoarde se aruncă asupra lumii creștine. Sunt maghiarii de pe lângă Ural, sunt hoardele sălbatice ale lui Arpad — groaza întregului Apus timp de o jumătate de veac. Bătuți în cele din urmă de viteazul Oto, împăratul germanilor, la anul 955, încep să se strângă de pe drumuri și se așează în Panonia, unde mai norocoși decât strămoșii lor huni și avari, urzesc domnie trainică trecând la legea creștină sub cărmuitorul lor Ștefan cel Sfânt, căruia Papa-i trimite în anul 1000 coroana de rege, binecuvântând astfel întemeierea noului stat. *„Valahii, cum numesc povestitorii vremurilor pe toți cei care se trag din vechea viță romană altoită pe tulpina ilirico-tracă, românii, cum își zic ei de când s-au trezit pe lume, se văd iarăși, din toate părțile, împresurați de neamuri străine. De astă dată însă nu mai e o năvală trecătoare în urma căreia bântuiții să se întoarcă iar la ceea ce-au fost — ci un popor vrăjmaș s-așează temeinic lângă ei și caută să se întindă mereu, amenințând să-i copleșească și să-i înăbușe în adăposturile lor”* [35].

Pentru a înțelege mai bine evenimentele, care s-au petrecut în perioada secolelor X...XIV până la desprinderea voevodatelor Muntenia și Moldova în Evul Mediu, este necesar ca ele să fie analizate împreună cu cele ale slavilor, bulgarilor și mai târziu ale maghiarilor, oploșiți în acest spațiu. Există o ipoteză că numele de roșii (rosi) nu este propriu slavilor, ci este al unei ramuri de daci din Carpați (având atâtea nume nu este exclus să fi purtat și acest nume). În cunoscuta carte, apreciată de ruși *„Povesti vremennyh let”* Ciast’l. M.-L., 1950, p. 275-276, Constantin Porfirogenetul menționa la mijlocul secolului

al X-lea că „...*Slavii sunt supușii roșilor și că limba acestora este alta decât cea a slavilor...Corăbiile roșilor pe Nipru sunt nevoite să treacă mai multe praguri (și nu porog cum se scrie în varianta rusă a lucrării), numele cărora sunt indicate atât în limba roșilor, cât și cea a slavilor*”. Istoricul Leon Diaconul (sec. X) în lucrarea sa „*Istoria*” scrie despre campania lui Sveatoslav din 972 la Dunăre împotriva bizantinienilor și cum roșii își îngropau după luptă morții conform legilor lor strămoșești, desprinse de la Anaharis și Zamolxis (din câte se știe lui Zamolxe i se închinău dacii și nu slavii). Istoricul basarabean A. Groza menționează în acest context că „...*cu numele de „roșii”, „roșu”, „roșie” românii din Carpați își numeau munții, râurile, localitățile: vârful Piatra Roșie (jud. Arad); pasul Turnu Roșu (Sibiu); localitățile „Dumbrava Roșie (Neamț), Roșia și Turnu.Roșu (jud. Sibiu), Roșiile /jud. Vâlcea), Roșia de Secal, Roșia Montana (jud. Alba), Roșia (jud. Bihor) ș.m.a.*

Există o altă ipoteză că ruși sau roși, sau rosi erau numiți vareagii scandinavi, care erau invitați de slavi pentru ai păzi de năvălirile triburilor nomade din sud și, ulterior, de ai conduce. Rușii au împrumutat numele, au împrumutat cnejii, mai târziu au împrumutat civilizația europeană. În permanență au tot copiat pe alții, de la alții și la ce le-a ajutat?

În cazul coabitării (forțate de altfel) a românilor cu bulgarii, mai târziu cu maghiarii ar putea fi făcută o paralelă indirectă cu situația cnezatelor rusești. Pentru a se proteja de năvălirile permanente ale pecenegilor cnezatele rusești îi invitau pe vareagi să le asigure protecție, care mai apoi au devenit cnejii lor. Astfel a luat naștere dinastia Riurih, din care a luat viță dinastia țărilor ruși până la dinastia Romanovilor. Aici ar trebui să menționăm că astfel de practici au mai avut loc în acea perioadă. Chiar dacă bulgarii au venit nepoștiți peste capul românilor ulterior s-a văzut că împreună pot rezista mai ușor multiplelor năvăliri a tot felul de triburi nomade din

Asia, dar și împotriva hegemoniei grecești. Deoarece bulgarii s-au așezat pe o populație românească, țarii bulgari erau considerați ca suverani ai românilor "*Crum craiul bulgarilor și al românilor...*". Tot Șincai menționează că în multe cazuri țarii bulgari erau de origine română, iar „...începând de la Samoil (a. 963), toți craii Bulgariei au fost români până atunci, până ce au cuprins turcii de acum Bulgaria” (**Gh. Șincai. Cronica românilor, p.140**). Șincai demonstrează prin documente unitatea românilor de la sudul și nordul Dunării în timpul luptelor, care au dus la crearea țaratului româno-bulgar al Asăneștilor, bazându-se pe diplomele papale, din care reiese clar originea românească a lui Ioniță Caloianul. „*Noi românii care suntem de stânga Dunărei, măcar că grecii ne-au poreclit schyite și comani, tot de-un neam suntem cu românii cei de-a dreapta Dunărei*” scrie **Gh. Șincai**. Originea românească a lui Ioniță Caloianul și a românilor supuși este confirmată și de papa de la Roma de atunci. „...*Inochentie al treilea, papa de la Roma la trimis pre Dominic la Ioan sau Ioanichie (în a. 1199 – n.n.), împăratul românilor și al bulgarilor cu epistolă, în carea epistolă arată că Inoachie cu toți românii, e născut din sângele romanilor celor adevărați și vechi*” (**Ibidem, p. 179**). La 1199 Ioan (Calo-ioan) trimite o epistolă de răspuns papei de la Roma cu rugămintea de a fi primiți în biserica Romei, adică biserica catolică. „...*Cinstitului și preaosfințitului părintelui, arhiereului celui prea mare. Eu, Caloioan, împăratul bulgarilor și al vlahilor, te înștiințăm pre sfîntenia ta cum că am primit preaosfințitele cărți...Pentru aceea mulțumim atotputernicului Dumnezeu că ne-a adus aminte sângele și patria din care sîntem prăsiți...Iară împărăția noastră aceasta poștește de la scaunul apostolicesc, ca să fim întăriți la Beserica Romei, ca și fiii în mama sa...*” (**ibidem, p. 182**). Fiind recunoscut și de autoritatea papală statul românilor și al bulgarilor devine tot mai puternic. „...*Frederic Barbarossa, împăratul Apusului, încă în anul acesta (1189 – n.n.) a trecut*

prin Ungaria către Palestina; ci sosind în Bălgradul Serbiei, în 29 iunie, de acolo de-abia a trecut în două luni prin Bulgaria, așa l-au scărmanat românii” (ibidem, p. 167). Pentru faptul că nu a vrut să-i ajute să ia Constantinopolul. „Precum mi se vede, de anul acesta ce țin (a.1200), care le scrie iarăși Nichita zicînd: „Pe vremea aceasta, Ioan (împăratul românilor și al bulgarilor) ieșind din Misia cu prea mare și prea într-armată oaste, a cuprins cetatea Constantia din ținutul muntelui Rodope, și stricîndu-i zidurile, vineri, înaintea Paștilor, foarte tare a încungiurat Varna, au făcut o mahină în patru cornuri cu care au trecut peste ziduri în loc de scară, în trei zile au luat Varna...” (ibidem, p. 179).

După cucerirea Constantinopolului de către cruciați (a.1204) Caloian se include activ în lupta pentru tronul imperiului bizantin, însă în a. 1207 este omorât în urma unui complot (a căta oară în momentele cruciale pentru poporul român apare acest blestem – trădarea). Puțin mai târziu, pe timpul lui Ioan Asan al III-ea (1218-1241) Vlahia Albă devine un stat destul de puternic. Pe lângă titlurile pe care le avea Ioan Asan al II^{lea} îl mai purta pe cel de stăpânitor al Moldovlahiei (**Enciclopedia sovietică moldovenească, v. 1, Chișinău, 1970, p.269**). În a. 1235 Vlahia Albă capătă iarăși dreptul de a avea propria patriarhie (**Kratkaya istoriya Bolgarii, p. 135**).

Dar această perioadă de relativă înflorire a statului român este curmată de o nouă invazie distrugătoare. Către jumătatea veacului al treisprezecelea hoardele tătar-mongole trec peste ținuturile românești ca o vijelie pustiitoare și intră în marea cetate a Carpaților prin văile apelor. Sălbatica mulțime, însetată de pradă, se năpustește înainte, lăsând în urmă-i pământul pârjolit. Acestea se petrec în anul 1241. Peste trei ani tătarii părăsesc Ungaria jefuită și orașele ei distruse și se retrag încărcăți de prăzi. Limpezindu-se puțin lucrurile cetele de români încep să izvorască din adâncurile codrilor, și, lăsându-se iar pe poalele răsăritene ale Carpaților, în roiuri harnice, își

înfiripă din nou așezările și viața de mai înainte. În vremea asta, de cealaltă parte a Dunării (în actuala Bulgaria) neamul Asăneștilor se stinge și cu ei se încheie puterea și gloria împărăției lor, ce pare că un vis a fost. Rămân bulgarii singuri, având o țară, dar neștiind să și-o păstreze. Dezbinați din pricina certurilor pentru coroană, o mai duc târâș-grăpiș până la sfârșitul veacului al paisprezecelea, când, slabi și vlăguți în fața unui dușman nou și puternic, își pleacă grumazul, aproape fără împotrivire, sub aspra stăpânire a turcilor - lungă și dureroasă îngenunchere, din care, peste cinci veacuri, vitejia și jertfele neamului nostru îi vor ajuta încă o dată să se ridice.

Același lucru se petrece și în cazul conviețuirii românilor cu maghiarii veniți spre sfârșitul secolului IX. Ulterior, pentru ai lipsi pe românii majoritari din Transilvania de drepturi, maghiarii invocau că Transilvania a fost cucerită cu sabia. O primă și cea mai interesantă dintre dovezi că nu a fost așa este cronica lui Gh. Șincai. *„După ce a căpătat pământul pînă în rîul Șieului (a. 904), de la Salan, nu mult a zăbăvit, ci a trimis soli și la Menumorout, povățuitorul Bihărei, trimețîndu-i și lui daruri și a cerut pământul de la Someș pînă la Nir și pînă la poarta Meseșului; dară Menomorout n-a vrut să plinească cererea lui Arpad. Drept aceea Arpad a trimis oaste și cu puterea a luat pământul cît ceruse...Acolo zăbăvind generarii lui Arpad, Tuhutum s-a socotit cum ar putea lua Ardealul, să fie al său, de uric. Drept aceea a trimis pre Ogmand de a cercat pre ascuns țeara, carele, cercîndu-o, foarte i-a plăcut. După ce s-a înturnat Ogman la Tuhutum, foarte a lăudat Ardealul și a hulit pre românii, lăcuitorii dintr-însul zicînd: Sunt blahi și sclavi, carii nu au alte arme, fără numai arc și săgeți și povățuitorul lor, Gelou, nu e strîngător și nu are buni ostași lîngă sine, nici vor îndrăzni a sta împotriva ungurilor, căci de la comani și de la paținachi (pecenegi, n.n.) încă multe rele suferă...Și dobîndind slobozenie de la Arpad a ieșit (Tuhutum, n.n.) peste păduri, spre răsărit împotriva lui Gelou,*

*povățuitorul blachilor, pe care l-au învins și omorât lângă râul Copușului. Atunci lăcuiitorii țerei văzînd moartea domnului său, și-au ales sie domn pre Tuhutum, care a stăpînit Ardealul cu pace și noroc, ci sămînța lui numai pînă la timpul craiului S. Ștefan l-a avut”. Iată domnilor Darrell, Lacoste ș.a. răspuns la întrebarea d-stră cum Ardealul a devenit unguresc. Ulterior însă, pentru a face față împreună presiunilor din partea diferitor hoarde națiunile conlocuitoare (români, maghiari, sași, secui), au ajuns la o înțelegere de coabitare. Egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor conlocuitoare în Regatul Ungariei a fost consfințită și de regele Andrei al III^{-lea}. „Noi, Andrei (Andrei al III-lea (1290-1301) din mila lui Dumnezeu regele Ungariei, aducem la cunoștința tuturor căroră se cuvine că, atunci când am ținut noi împreună cu toți nobilii, sașii, secuii și românii din părțile Transilvaniei o adunare la Alba Iulia...(Românii în adunarea generală a Transilvaniei – Alba Iulia, 11 martie 1292). Acest lucru este ilustrat, de asemenea, de un document din anul 1437, „Paul cel Mare de Vajda Haza, stegarul obștii locuitorilor țării unguri și români din părțile Transilvaniei”, în care se spune că pînă la 1437 românii s-au bucurat de același statut juridic ca și ungurii. Înțelegerea între nobilii celor trei națiuni minoritare *Unio Trium Natiuum* (unguri, sași și secui) de la 1438 nu însemna negarea drepturilor egale, pe care le aveau românii cu ungurii. Dovadă sunt Iancu de Hunedoara și Nicolae Olahus, care ajung mari personalități române ale timpului chiar după a. 1438. Avînd acces liber la un fond de surse istorice foarte important cum este biblioteca Vaticanului Șincai a avut posibilitatea să pună în valoare o serie întreagă de documente necunoscute, unele dintre ele de o excepțională importanță, cum este Diploma Ioaniților din a. 1247, în care sunt menționate voievodate și cnezate românești de pe cele două versante ale Carpaților meridionali. Drept argument este și denumirea dată de greci de Ungrovlahia pentru a o deosebi de Valahia cea Mare din Tesalia. Șincai, de asemenea, respinge*

ideea subordonării domnilor români față de regii Ungariei și, mai târziu, ai Poloniei, tratatele încheiate de aceștia având caracterul unor alianțe.

După retragerea tătar-mongolilor, profitând de tendința de fărâmițare a regatului Ungariei, aspirând la autodeterminare după o noapte prea lungă apar primii germeni ai viitoarelor principate românești – Valahia și Moldova. În a. 1247, domn în țara Oltului - vechiul banat al Basarabilor - este Litean-Vodă, iar către răsărit, peste pământul din stânga Oltului, în țara Munteniei, domnește voievodul Seneslau, care ulterior este ucis de tătari. La 1272 Litean-Vodă trece Oltul, gonește pe tătari din Muntenia și întrupează amândouă țările într-un singur principat. Litean nu mai vrea să plătească dările cerute de unguri însă este învins. Ulterior se perindă o serie de voievozi vasali ai ungarilor până când la 1310 cârma țării vine în mâinile vrednice ale lui Ion Basarab. Este cel dintâi voievod puternic și hotărât, cel dintâi gospodar mare al românilor. Este omul mântuirii, pe care-l trimite Dumnezeu la cumpenele mari, când vrea să scape un popor din vârtoarea pierzării. Când sfatul cnejilor îl cheamă la domnie Basarab-Vodă împlinea vârsta de treizeci de ani. El nu se grăbește ci calcă liniștit, cumpănindu-și pasul și puterile cu greutatea drumului ce are de străbătut. Vrajmași mulți îi împresoară țara din toate părțile. De la apus ungarilor, de la răsărit tătarii și cumanii, mereu s-au întins și au cotropit din pământul de baștină al românilor. Trebuia și vitejie, dar mai ales răbdare și înțelepciune pentru a-și putea drege și întocmi țara. Scoate pe unguri din țara Severinului, o ia în stăpânire și-i dă numele de Ungro-Vlahia. De-aici încep luptele. Acestea se petrec în anul 1330. În anii următori, ani de fericită pace, Basarab-Vodă își întărește țara, împarte pământuri la ostașii vrednici, așează rânduială și pază pe la târguri, pune străji de-a lungul hotarelor, și leagă prietenie cu puterile vecine. La 1338, închizând ochii, slăvitul voievod, urzitorul Țării Românești, vine la domnie fiul său Nicolae

Alexandru, pomenit în cronici numai cu numele de Alexandru.

Procesul de întemeiere a Moldovei a presupus unificarea sub o singură conducere a formațiunilor deja existente la est de Carpați. Încă de la sfârșitul secolului al XII^{-lea}, în partea de nord a Moldovei se cristalizează formațiuni politice, de exemplu o “*Țară a românilor*” (Wlachenland) menționată de izvoare germane și poloneze. În prima jumătate a sec. al XIII^{-lea} se pogoară și cneazul Dragoș cu românii lui din Maramureș, arcași neîntrecuți, porniți și ei din limpeziișul văilor la vânătoare de tătari, având dania regelui Ungariei Ludovic. „...*Drept aceea, prin aceste rânduri voim să ajungă la conștiința tuturor că înălțimea noastră, aducându-și aminte de feliurite fapte de credință ale lui Dragoș, fiul lui Giula, credinciosul nostru român* (nu moldovean tov. Stati, Stepaniuc și V. Borșevici) *din Maramureș, am dăruit și am hotărât suszizului Dragoș, și prin el lui Giula și Lad, fiii săi, niște sate românești* (nu moldovenești!!!) *ale noastre numite Zalatina, Breb, Kopacsfalva Desesti, Hărnicești aflate în Maramureș...*” (Dania regelui Ludovic pentru Dragoș, fiul lui Giula, 1340). „*Și așa, trăgându-și toți cuprinsurile din Maramureș, se strâng, la un cuget în jurul lui Dragoș, și-l roagă să le steie domn și povățuitor în țara nouă, care-i Moldova îi zic, de la numele apei ce-o împodobește*” (A. Vlahuță. **Din trecutul nostru**). O fi fost numele preluat de la r. Moldova, poate de la vechiul centru religios Moliodava, dar oricum nu de la o cățea, cum spun maghiarii. Stă Dragoș domn numai doi ani, și după el vine Sas, fiul lui, care domnește patru ani, ei stăpânesc însă țara ca împuterniciți ai craiului Ludovic și asta românilor nu le vine la socoteală. Dar în vara anului 1349 se scoală Bogdan, voievodul Maramureșului, și, trecând munții încoace cu toți cnejii și oamenii lui, alungă pe Sas, rupe legăturile cu regele Ungariei și se așează el, domn volnic și bizuit numai pe vrednicia lui în scaunul Moldovei. Iată ce spun documentele istorice (nu aiurelile istoricilor moldoveniști Stati,

Stepaniuc, Dubrovschi și mai proaspătul „mare patriot moldovean” V.Borșevici): „Iar în acel timp Bogdan, voevodul românilor (nu al moldovenilor – n.n.) din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu pe ascuns în țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar, dar lipsită de locuitori de multă vreme datorită vecinătății tătarilor și, cu toate că a fost lovit de multe ori de armata regelui, crescând mult numărul locuitorilor români acea țară a crescut un stat...” (Johanes de Thurokz, Cronica Hungarorum).

Pentru a înțelege mai bine această perioadă incertă de constituire a Principatului Moldovei, aduc o înșiruire a domniilor de la momentul apariției lui până la domnitorul Alexandru I (sau cel Bun, sau cel Mare), primul care a domnit o perioadă lungă. Miron logofătul zice: „Acest Alexandru-Vodă a domnit 32 de ani și 8 luni și multe lucruri bune a făcut aici în țeară, pentru care pre-urmă țeara l-au zis Alexandru cel Mare”. Iată cum îi orânduiește cunoscutul cronicar Gheorghe Șincai: „Aici, pentru mai mare ușurarea și a cetitorilor și a mea, ca de-aci înainte să poci scrie pre fiștecare domn moldovenesc al cîtelea a fost cu acel nume, șireaua lor o pun, precum va urma, începînd de la Dragoș pînă la Alexandru cel dintîi, nu că doară aș crede că Dragoș au fost domnul cel dintîi al Moldovei, ci pentru că șireaua domnilor celor dinaintea lui eu însumi nu o știu, de am și arătat numele unora. Așadară, au domnit: 1. Dragoș, 2.Sas, 3.Bogdan I, 4.Ștefan I, 5. Petru I., 6. Lațco, 7. Petru II Mușat, 8. Ștefan II, 9. Roman I, 10. Iarăși Ștefan II, 11. Petru III, 12. Iuga, 13. AlexandruI (cel Bun)”. În continuare cronologia domniilor în Principatul Moldovei este cunoscută mult mai bine.

Acum, la finalul înșiruirii acestor argumente vă chem să meditam încă o dată asupra celor scrise mai sus. Îi chemăm (daca ne-ar înțelege) și pe monseniorii autori ai Dicționarului Larousse, Lacoste și ai volumului „The New European Surreigns” la meditație. Dacă unii specialiști străini consideră

zona noastră drept leagăn al poporului indo-european, atunci speranța și credința în adevăr vor rodi într-o zi, așa cum crede și Haim Cohn.

Acesta a fost un început în lunga și ghimpoasa cale de renaștere a poporului român ca pasărea Phoenix din cenușa atâtor pojare, dezlănțuite de nenumărate hoarde de năvălitori. În continuare istoria principatelor românești până la realizarea visului de secole al tuturor românilor – Mica și, ulterior, Marea Unire, este relativ cunoscută.

POSTFAȚĂ

*„Observând numai originile, Valahia și
Moldova fac parte din marea familie a Europei Latine.*

*Ei (românii n.n.) poartă nume latin, vorbesc limba
latină, pământul lor a păstrat nume latine și sub acest
aspect ei nu au meritat mai mult uitarea savanților și
publiciștilor...”*

(S.M.Girardin)

Spațiul carpato-dunărean poartă în el cele mai vechi vestigii ale existenței și activității omului în Europa, indicând apartenența lui la marea arie a antropogenezei. Cu părere de rău ne vine foarte greu să valorificăm acest trecut glorios din cauza că în permanență imperiile vecine, care ne-au înconjurat, au făcut tot posibilul pentru a șterge multe urme ale trecutului nostru, că istoricii-politicieni autohtoni încearcă să manipuleze trecutul. Te descoperi neputincios în fața unor oameni de știință, care ajung la niște concluzii atât de ilogice despre istoria poporului carpato-dunărean, încât te întrebi uneori dacă nu cumva este bine să nu te amesteci în “*afacerea*” dumnealor. Dar deoarece adevărului îi sunt necesare două lucruri – cineva să-l rostească și altcineva să-l audă – prin prezenta analiză am făcut o încercare de ai scoate din anonimat pe adevărații strămoși ai spațiului carpato-dunărean - tracii, geto-dacii, de ai provoca pe specialiștii în domeniu să se pătrundă de simțul datoriei față de memoria strămoșilor noștri, de talia căroră practic nu găsim la neamurile vecine.

Grație marilor cronicari ai antichității Herodot, Dio Cassius, Dio Chrisostomus ș.a., ai marilor istorici ai erei noastre Iordanes ș.a. stră-strămoșii noștri nu au devenit anonimi ai trecutului. Cartea a V-a a lui Herodot este în mare parte dedicată stră-strămoșilor noștri carpato-dunăreni. Pregătirile și mersul războiului dacă-roman o găsim la Dio Cassius, Dio Chrisostomus (“*gură de aur*”), mare orator și

filosof, stilist pompos și moralist care, din pricina lui Domițian, este exilat și el, ca și Ovidiu, în spațiul nostru carpato-dunărean.

Dacă am avea “*De bello Dacico*”, în care se spune că Traian și-a descris campaniile împotriva lui Decebal, dacă ni s-ar fi păstrat “*Getica*” scrisă de Criton, medic al împăratului, participant și el la acest război, dacă nu s-ar fi pierdut scrierea lui Dio Chrisostomus – “*Orationes*” (Discursuri), din care au ajuns la noi doar câteva fragmente, dacă ar fi ajuns până la noi măcar cărțile lui Appian despre războaiele dacice, ne-ar fi fost mult mai ușor să ne înțelegem strămoșii și să îi recunoaștem. Din cele 80 de cărți ale lui Dio Cassius, scriitor al veacului al III^{-lea}, tocmai din cărțile 67-68, care povesteau despre războaiele daco-romane din vremea lui Domițian și Traian, ne-au rămas numai niște fragmente, rezumate jalnice, copii bizantine târzii. Putea fi oare ceva mai vitreg pentru știința istorică autohtonă, pentru rolul strămoșilor noștri geto-daci în istorie și civilizație? Să fie toate aceste “*dispariții*” simple întâmplări ori nedorința celor ce refuză să le caute?

Perioada medievală, prin scriitorii săi, va fi aceea care va hotărâ direcția, în care se va orienta istoria acestui spațiu carpato-dunărean. Un grup de cercetători consideră că, datorită asemănării limbii române cu cea italiană și, în special, cu cea latină, românii sunt nepoții târzii ai romanilor. De ce oare nu observau ei o asemănare mult mai evidentă a limbii noastre cu sanscrita-vedică? În anii aceia, istoricii noștri, prea mulțumiți că, însfârșit, ne cunoșteam acum originea romană (și încă prilej de a ne făli cu această origine, pe care și celelalte națiuni nu ne-o contestau), erau ocupați cu formularea unei istorii a Patriei, pe care încă nu o aveam în plinul ei. Oare dacă ei ar fi acceptat că, de fapt, în anii 1859-1918, s-au reunificat doar câteva dintre provinciile Daciei, cum ne-ar fi privit Europa? Reapariția pe harta Europei a ceea ce a fost vechea Dacie, redeșteptarea conștiinței unuia din cele mai vechi popoare ale Europei,

poporul daco-român, nu ar fi fost confortabilă pentru nimeni, decât pentru noi.

Celălalt grup argumentează că, în 165 de ani, trupele romane nu ar fi fost în stare să impună limba latină, până la completa dispariție a celei locale. Dacia fiind cucerită în proporție de numai 14% de către romani și cu niște soldați care vorbeau orice limbă, numai limba latină nu. Dar să-i vedem pe cei care-i consideră pe geto-daci drept cei mai viteji dintre traci, drept adevărați strămoși ai poporului carpato-dunărean de azi. În anul 1554, la Roma apare *“Historia de Omnibus Gothorum”* a lui Joannes Magnus, care vorbește despre geto-daci ca despre poporul formator al Europei, despre Zamolxis drept acela ce prezintă primele legi scrise din istoria omenirii, din care se vor inspira cele atheniene și aproape toate legile antichității. El publică nu numai Legile lui Zamolxis, dar și alfabetul getic. În anul 1597, apare la Lyon cartea eruditului Bonaventura Vulcanius, *“De literis et lingua Getarum sive Gotharum”*. Anul 1687 constituie un moment deosebit pentru istoria spațiului carpato-dunărean, când apare, la Upsala, lucrarea președintelui Academiei de Științe a Suediei, Carolus Lundius, *“Zamolxis Primus Getarum Legislato”*, o lucrare deosebit de documentată despre geto-daci. Dar și pe teritoriul spațiului carpato-dunărean s-au găsit documente care atestă continuitatea dacilor în secolul XI; acest document este Codex Rohonczy, unde se poate vedea cum scriau dacii, de la dreapta la stânga și de jos în sus. Faptul că slujba în bisericile ortodoxe, la vremea aceea, era ținută în limba dacică, *“Latina prisca”*, nu ne poate mira. Găsim aici primele note muzicale din istoria Europei, *“Imnul tinerilor blaki”*, de credință față de Țară și domnitorul Vlad.

Un alt document important în acest sens este și textul diplomei de înnobilitare conferit lui Nicolas Olahus în 1548 de regele Ferdinand al Ungariei „...Așa sunt începuturile tuturor neamurilor celor prea lăudate între care românii, neamul tău,

nu sînt cei mai de pe urmă, despre care se ştie că sînt prăşiţi din Roma...Unicornul din ţimir (blazon-n.n.) drept aceea înseamnă nobilitatea neamului şi deodată şi isteţimea , căci ce este asprime la fiară, la om aceea este tărimă, de care e vestită viaţa românească, maica generalilor celor mai vestiţi, dintre care este şi Ioan Huniade, tatăl marelui Matiaş şi cei de pe timpul lui, pe marii tăi” (I.S.Firu şi C. Albu. Umanistul Nicolaus Olahus. Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1968).

Un sprijin incontestabil în atestarea adevărului istoric l-am avut din partea cunoscutului jurnalist şi analist politic francez al secolului XIX^{lea} S.M.Girardin. Referitor la originea poporului român Girardin menţiona că poporul român „...provenea nu numai de la poporul roman ci şi de la un popor tot atît de nobil – cel dac”. El a observat că „...Decebal nu era atît de barbar precum s-ar putea crede”. În acelaşi timp el îşi pune întrebarea „...Este un barbar acela care, sub Domiţian, învingător al legiunilor romane, cerea împăratului să-i trimită meşteri şi specialişti de toate felurile, în artele păcii ca şi cele ale războiului”. Studiind Columna lui Traian el menţiona „Se vede, urmând paginile acestei cărţi, nemaipomenita energie pe care au arătat-o dacii. Columna mărturiseşte vitejia dacilor, extraordinarul lor spirit de sacrificiu şi curaj în faţa morţii. Există acolo trăsături de disperare, care mărturisesc energia sufletelor, pe care romanii aveau să le învingă” (S.M.Girardin. Souvenirs des voyages). Convins că românii sunt urmaşi nu numai ai romanilor ci şi ai dacilor el constata asemănări între dacii de pe columnă şi ţăranii întâlniţi în calea sa „Eu am văzut în câmpurile Valahiei şi pe colinele Moldovei figurile, pe care le văzusem pe columna lui Traian”(ibidem). El constată că faptul cel mai remarcabil în legătură cu romanizarea Daciei este că „...această provincie îndepărtată, cucerită ultima de romani, a conservat cel mai mult urmele şederii lor” (ibidem). „Observând numai originile, Valahia şi Moldova fac parte din marea familie a Europei Latine. Ei (românii n.n.) poartă nume

latin, vorbesc limba latină, pământul lor a păstrat nume latine și sub acest aspect ei nu au meritat mai mult uitarea savanților și publiciștilor... Când marile puteri își vor retrage trupele din Principate (în timpul războiului din Crimeia) ele nu vor trebui să repună Țara Românească și Moldova în starea dinaintea războiului căci starea aceasta este precară, ci ele neapărat le vor pune sub protectoratul colectiv al Europei în loc de protectoratul contradictoriu al Rusiei (cât de mult ne lipsește un Girardin astăzi când Basarabia se află în aceeași situație ca și principatele românești din acea perioadă) și al Turciei". Referitor la aportul lui Girardin și al altor publiciști francezi publicistul român I. Missail scria la 13 mai 1856: „Oameni erudiți și neconduși de părtinire, ei au privit tot ce e al naționalității românești: originea sa nobilă, trecutul glorios, prezentul interesant și viitorul măreț din adevăratele puncturi de vedere...”.

Înfluențați direct de acești „avocați străini dezinteresați” ai poporului român au apărut și în spațiul carpato-dunărean ilustre personalități, care au cercetat trecutul glorios, scoțând la suprafață adevărul adevărat despre acest popor. În Transilvania, se naște una din cele mai erudite personalități ale poporului carpato-dunărean, Nicolae Densușianu (1846-1911), care are curajul să-i înfrunte pe toți și să le dovedească o altă origine a poporului din care și ei făceau parte, una care în loc să înceapă în anul 106 d.Hr., se întindea cu mii și mii de ani în urmă, unde moșii și strămoșii erau niște eroi, niște personaje demne de respect. El, Nicolae Densușianu, și-a închinat toată puterea de muncă și suflarea pentru neamul căruia i-a aparținut și cu care s-a mândrit. El era dintre aceia care iubeau cu patimă toată țara locuită de daco-români, fără anume hotare decât acelea ale graiului. Dacia, Dacia protolatină, Dacia Pelasgă era patria pe care el a iubit-o, pentru a cărei înălțare a muncit și s-a sacrificat. I-a fost publicată, post-mortem, “*Dacia preistorică*” în 1913.

Anii trec și avem surpriza ca să apară în Statele Unite, California, Los Angeles, în 1974, cartea profesoarei de arheologie europeană, Marija Gimbutas: “*The Goddesses and Gods of Old Europe*”, care parcă în cunoașterea scrierilor celor sus menționați declara spațiul carpato-dunărean drept vatră a vechii Europe, iar pe locuitorii acestui spațiu drept autohtoni creatori de civilizație europeană, cu mult înainte ca acea civilizație a grecilor sau cea iudeo-creștină să înflorească. Nu putem să negăm un adevăr evident: faptul că poporul carpato-dunărean nu a putut dispărea peste noapte, în urma unei invazii temporare, parțiale (ocuparea a 14% din teritoriul Daciei de către armatele romane) și pe o foarte scurtă perioadă istorică, 165 de ani, el, cel mai mare popor din lume după indieni (vezi Herodot). Nu putem accepta faptul că până în anul 106 d.Hr. poporul daco-român n-a existat, pentru că așa se învață azi în școlile și universitățile românești. Nu putem accepta faptul că legiunile romane au pătruns în Dacia, au cucerit 14% din teritoriul ei, pentru o perioadă istorică de neglijat și peste noapte toată populația Daciei, ocupată sau neocupată de romani, a început să vorbească o limbă nouă, romanică (fără ca 86% din teritoriul Daciei să fi fost călcat de picior de soldat roman). Chiar așa să fie ca de la soldații romani, sosiți din toate colțurile lumii – Africa, Palestina, Germania etc. – au învățat ei, dacii, latina? Nu cumva este mai logic ceea ce ne dovedesc: Codex Rohonczi, Joannes Magnus, Bonaventura Vulcanius, Carolus Lundius, Nicolae Densușianu, Marija Gimbutas, anume că dacii vorbeau “latina prisca” cu mii de ani înainte ca Roma să fi existat.

POSTPOSTFAȚĂ

*„Dreptul de a ne uni toți românii într-un singur
stat nu ni l-au dat războaiele sau tratatele, ci
realitatea cea mai vie. Granițele noastre n-au fost de
cucerire, ci de restabilire a unui drept natural pe
care toate popoarele Europei l-au realizat de la cele
mai mari până la cele mai mici”.*

(Lucian Blaga)

Drumul cu spini al unificării Neamului Românesc.

Marele nenoroc al românilor a fost faptul că Dumnezeu le-a dăruit un loc jinduit de mai toți vecinii. „...*Românii sunt înghesuiți pe o muche de despărțire între două lumi cu totul deosebite: pe o muche de lume, la acest vad de popoare, carile ne privesc pe noi ca un fel de gard pe deasupra căruia se ceartă, între două influențe egal de puternice și egal de primejdioase*” scria M. Eminescu. Erau concluziile după analiza atentă a vecinilor, a tendințelor, a scopului și a caracterului politicii lor externe. Să încercăm să urmărim în ordine cronologică cum s-a realizat pas cu pas unirea formațiunilor românești și formarea, la început, a principatelor Române, iar mai apoi, a statului unitar român. Ideea unirii a fost în permanență în sufletele românilor. Prima mică unire a românilor a avut loc la sfârșitul sec. XIII, când pe harta Europei din mai multe formațiuni statale au apărut cele două Principate Române – Valahia (Țara Românească) și Moldova (v. *harta anexată. Societatea Română la cumpănă de milenii. Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983*). Apariția statelor medievale românești a fost încununarea unui proces mult mai îndelungat de redobândire de către urmași a ceea ce a aparținut vechilor daci. „*Era sădită în inimile acelor oameni vechi iubirea pentru tot ce e drept, bun și frumos: însă nobila sămânță, abia răsărită din pământ, era mereu strivită de*

forța armelor (dar oare knezatele rusești nu s-au unit prin puterea armelor?), fie pe o perioadă foarte mică (doar 1 an de zile). „Валаишский господарь Михаил Храбрый в 1600 г. на один момент объединил Трансильванию, Валахию и Молдавию (включая Бессарабию) (Domnitorul valah Mihai Viteazul în a. 1600 pentru un moment a unit Transilvania, Valahia și Moldova (inclusiv Basarabia)” scrie istoricul rus de origine basarabeană **L.S.Berg**. Marele merit al lui Mihai Viteazul a fost reînnoirea și menținerea flăcării aprinse a unionismului. Întitulându-se „Cu mila lui Dumnezeu Domn Țerei Românești, a Moldovii și Ardealului” Mihai Viteazul a fost practic primul apostol al Marii Uniri. Acest foc însă a rămas să mocnească mai mult timp, inclusiv în inimile românilor din afara celor două principate românești. Mai rămânea, însă, în afara statelor naționale românești o parte însemnată a românilor – urmași direcți ai dacilor, românii din Transilvania, care gemeau sub jugul Imperiului Austroungar. Unul dintre primii luptători pentru drepturile românilor din Ardeal a fost Ioan Inocențiu-Micu Klein născut în a. 1692 – reprezentant de vază al renumitei școli ardelene. În a. 1732 împăratul Imperiului Habsburgic îi conferă rangul de baron de Szad (Sad), iar în 1733 obține scaun în dieta Transilvaniei. Acest lucru se întâmpla pentru prima dată când un exponent al românilor, care constituiau 70% din întreaga populație, devenea membru al dietei. În lupta sa pentru drepturile românilor chiar cu riscul vieții întâmpina o rezistență majoră din partea nobilimii celor trei națiuni. Guvernul format din reprezentanții nobilimii care-și temea situația privilegiată prin orice drept acordat românilor nu numai că respinge această tentativă a lui Micu Klein, dar și aduce grave învinuiri la adresa poporului român: „...românii sunt mulți dar sînt o masă uniformă și nu pot fi considerați națiune; nu au nobili mari (magnați), iar nobilii lor nu sunt capabil să ocupe vreo funcție (parcă am mai auzit ceva similar și în cazul Basarabiei. În

perioada țaristă membri ai dumei din partea Basarabiei erau de alde Purișkevich, nobilii basarabeni fiind admiși la conducere în foarte rare cazuri. Iar mai recent în Basarabia postbelică la funcții de conducere din același motiv inventat erau admiși numai reprezentanți ai națiunii ruse, rareori și dintre băștinași, dar cu condiția să fie de peste Nistru); *episcopul român* (Ioan Micu-Klein – n.n.) *nu este pregătit de a fi membru al guvernului, deoarece nu e jurist și în guvern nu se discută probleme spirituale; ar fi o mare ofensă pentru episcopul romano-catolic de la Alba Iulia să stea alături de un episcop „grec”* (adică Ioan Micu Klein – n.n.) (Să nu-l spurce cumva prin credința sa ortodoxă)...*Cere aceea ce derogă, în gradul cel mai mare, privilegiilor și scutițelor celor mai vechi dobândite de la regi și principii* (de la nomazii semisălbatici care au venit de aiurea după anii 700, dar unde sunt drepturile băștinașilor obținute pe parcursul câtorva milenii –n.n.),... *în fine, aceea ce clerului și plebei valahe, după firea lor prea bine cunoscută, nu li se cuvine niciodată”* (Ioan Inocențiu Micu-Klein. Carte de înțelepciune latină). Ca să vezi. O rasă inferioară, cărora nu li se cuvine niciodată nici un drept. În a doua călătorie la Viena, Ioan Inocențiu Micu-Klein are fericitul prilej de a cumpăra de la un negustor din Petersburg o copie a lucrării lui Dimitrie Cantemir „*Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*”, din lectura căreia a înțeles adevărata istorie a tuturor românilor, titlul cărții care urmează după Introducere rămânându-i întipărit în inimă pentru totdeauna „*Hronica a toată Țara Românească, care apoi s-a împărțit Moldova, Muntenia și Ardeal*”.

Însă imperiile vecine aveau alte interese. „*Divide et impera (împarte și împărățește)*”, lozinca majorității imperiilor, a fost pusă la baza politicii imperiilor turc, austro-ungar și a regatului polonez în raport cu Principatele Române. Primul rapt din teritoriul Țării Moldovei a fost făcut în conformitate cu Convenția încheiată între Imperiul Habsburgic și Imperiul Otoman de la 1775, conform căreia

partea de nord a Moldovei cu vechea capitală Suceava trecea în proprietatea Imperiului AustroUngar. Argumentul, cu care a operat Imperiul AustroUngar a fost „...pentru a facilita legăturile Transilvaniei cu Pocuția și Lodomeria, posedate de Curtea Imperială...”. Un argument foarte „serios”, dar cel puțin e spus în mod deschis. Vom vedea ulterior la ce argumente a apelat Rusia în situații similare.

Apariția pe harta Eurasiei a Imperiului Rus cu toate apucăturile sale imperiale și cu interesul său deosebit în Balcani a amânat și mai mult ziua unirii. Să ne amintim de declarația unuia dintre apologeții panslavismului din secolul XIX Aksakov „Ce bine ar fi fost pentru unirea tuturor slavilor dacă n-ar fi existat România”. În secolul 18 prin aportul lui Petru I și, în special, în perioada Ecaterinei a II hotarele imperiului rus s-au lățit considerabil, preponderent pe sama vecinilor săi europeni. „Екатерина вела две войны с Турцией. В 1772-74 годах русские войска заняли оба княжества и Екатерина думала обратить их в русские провинции...(Ecaterina a dus două războaie cu Turcia. În a. 1772-74 armata rusă a ocupat ambele cnezate (principate n.n.) și Ecaterina intenționa să le transforme în provincii turcești» (L.S.Berg, idem). Iată care era (și mai este) interesul adevărat al Rusiei. Situația politică creată le-a permis rușilor să-și mute hotarul (precum un vecin puternic își mută gardul în grădina unui vecin mai slab) pe Nistru, fapt consfințit în Tratatul de Pace încheiat între Imperiile Rus și Otoman în a. 1792. Vom vedea ulterior cum Rusia și-a respectat obligațiunea referitor la faptul că „...râul Nistru va trebui să servească în toate timpurile delimitarea între cele două imperii...” (v. fragmentul alăturat). Deja în a.1808 (după mai puțin de 20 de ani) într-o convenție secretă (similară Pactului Ribbentrop-Molotov) încheiată între Franța și Rusia, sunt foarte clar specificate interesele Rusiei „Anglia va recunoaște, dintr-o parte reunirea Valahiei,

Moldovei și Finlandei la imperiul rus, și, din altă parte, Joseph Napoleon Bonaparte – drept rege al Spaniei și Indiilor”.

După cum vedem poftele rușilor erau mari însă situația creată la 1812 i-a impus pe ei să se mulțumească doar cu o parte din teritoriile jinduite – teritoriul dintre Nistru și Prut, numit ulterior Basarabia ca gubernie a imperiului rus. Să vedem ce argumente aduceau pe timpuri unii ruși privind dreptul Rusiei asupra Basarabiei „Некоторые из русских газет «домысливают» патриотические вопросы, говоря что Россия имеет право на Бессарабию, что ее войска столько раз проишли через Молдову, частью которой является Бессарабия, не задумываясь в этот момент, что эти вторжения на территорию Молдовы были противозаконны, тем более что они были во время войны с Турцией, а не с Молдовой и для Молдовы явились настоящим бедствием» (Unele ziare rusești „inventează” probleme patriotice, afirmând că Rusia are drepturi asupra Basarabiei, că armatele ei au trecut de atâtea ori prin Moldova, a cărei parte componentă este Basarabia, negândindu-se în acest moment la faptul că aceste imixiuni pe teritoriul Moldovei erau nelegitime, cu atât mai mult ele au avut loc în timpul războiului cu Turcia, dar nu cu Moldova, pentru Moldova acestea fiind o adevărată catastrofă) (L.S.Berg, idem). Repetăm încă o dată, aceste cuvinte au fost scrise de un neprieten al românilor. După cum vedem, argumentele sunt foarte „serioase”.

Principatele românești, slăbite de dominația turcească de peste 300 de ani, de domniile perindate foarte des, stimulate de marile puteri ale epocii (în primul rând de Turcia, dar și de Polonia, Imperiul Austro-ungar), de domniile fanariote, păreau o pradă ușoară pentru imensul colos (militar doar, nu și cultural, economic) din Asia – Rusia la începutul secolului al 19^{-lea}. Într-adevăr, la început, fiind un stat de aceeași credință (un timp Moscova se considera fariseic o a 3^{-ia} Romă, uitând

faptul că ei s-au creștinizat ultimii în spațiul european), mascându-și politica de cuceriri prin cea de eliberare de sub jugul otomanilor necredincioși, popoarele balcanice, inclusiv și poporul român, au crezut în sinceritatea politicii rusești. De menționat că și domnitorul Moldovei marele cărturar și academician a mai multor academii europene Dimitrie Cantemir a căzut pradă acestei politici bine mascate. Însă în urma primelor contacte avute cu hordele rusești români, în special, cei din Moldova au simțit pe pielea lor adevărata natură a rusului. În pofida mai multor ucazuri ale țarului de a se comporta bine cu popoarele balcanice (pentru a-și crea o aură de salvatori ai dreptcredincioșilor în fața acestor popoare năpăstuite de soartă) soldații armatei țariste, pe unde treceau se comportau mult mai rău ca turcii (genele de cuceritori nomazi erau încă vii în sângele soldaților ruși, care se considerau europeni, însă rămâneau asiatici prin comportament, dar și prin sânge). Jugul turcesc era înlocuit cu un mult mai greu jug rusesc, exprimat prin nenumăratele corvoade și greul aprovizionării armatelor rusești în timpul interminabilelor războaie ruso-turce (aduceți-vă aminte expresiile batjocoritoare ale lui Kutuzov, spuse în adresa țăranilor români atunci când din lipsă de boi erau înhămați la care). Rusia a profitat pe deplin de slăbiciunea imperiului otoman aflat în decădere, de coruptibilitatea unor boieri și domni din principatele românești (cedarea Basarabiei a fost rezultatul direct al trădării demnitarului de pe lângă curtea domnească a domnitorului Moldovei Moruzi), dar și de alura de eliberatori ai dreptcredincioșilor, făcându-se de facto stăpâni ai ambelor principate timp de cca. 40 de ani, impunându-le ambelor principate un protectorat (chiar dacă ele nu-l doreau) prin cunoscutul Regulament organic, care era un fel de constituție a principatelor, elaborată și impusă de ruși. Prin participarea indirectă la înăbușirea mișcărilor populare, care ar fi dus la independența Principatelor (cum a fost mișcarea lui Tudor

Vladimirescu) și altele mai draconice imperiul țarist făcea tot posibilul pentru a stinge la români flacăra unionismului.

Cu toate acestea revoluția din 1848 s-a desfășurat sub stindardul unirii Principatelor. În Moldova este formată Partida Națională, care și-a pus drept scop unirea Moldovei cu Țara Românească. Întemeietorii Partidei Naționale: Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Vasile Alexandri și arhimandritul Neofil Scriban, activând în ilegalitate, au pregătit fundamentul Unirii. Unul din locurile întrunirilor clandestine ale membrilor Partidei Naționale era casa boierului Costache Negri, situată în localitatea Tescani din părțile Bacăului (astăzi casă muzeu a lui Eugen Enescu, care a fost căsătorit cu fiica lui C.Negri). Mai bine, poate, decât a putut s-o exprime vreun român, ziaristul francez Hippolyte Desprez într-un articol inserat în publicația „*Revue des Deux Mondes*” face următoarea apreciere cu privire la dezvoltarea spiritului național românesc în ajunul revoluției din 1848: „*Prost slujit de oamenii pe care i-a adus la putere, persecutat cu înverșunare de greci și de ruși, slab încurajat de turci, românismul supraviețuiește totuși și prosperă; el domnește în Moldo-Vlahia, stăpânește Bucovina, Ungaria răsăriteană, Transilvania, în ciuda maghiarilor, Basarabia, în pofida rușilor, și a stabilit între toate țările române o legătură de idei și de interese nu mai puțin puternică decât cea de sânge, întreagă Românie este fidelă acestei credințe de neam... Moldo-Vlahia rămâne până în prezent punctul spre care converge și unde se concentrează această mare activitate a spiritelor, și tot aici, orice ar face fanarioții și rușii, ideea are cele mai multe posibilități de a se materializa în faptă...*”. Rusia însă, în circulara contelui Nesselrode, adresată misiunilor diplomatice, la 19/31 iulie 1848, subliniază „...constituirea unui stat unitar românesc ar pune în primejdie integritatea celor trei imperii vecine, amenințând echilibrul Europei” (cam tot așa cântă și neovelicorușii de astăzi referitor la problema retrocedării teritoriilor românești aflate astăzi în

componenta Ucrainei). Însă nimic nu mai putea opri dorința nestăvilită a românilor de trăi împreună. Iată ce spune Iorga într-un articol de ziar: „*A sosit un ceas pe care-l așteptam de peste două veacuri...A sosit ceasul în care cerem și noi lumii, cinstit, cu jertfa a tot ce avem, ceea ce alte neamuri, mai fericite, au de atâta vreme, unele fără să fi vărsat o picătură de sânge pentru aceasta...*”.

În această perioadă o deosebită importanță pentru Partida Națională, care aspira la independență, a avut ajutorul acordat de Franța, ea fiind avocatul principatelor românești în fața caselor regale și guvernelor europene. În „*Gazete de la Moldavia*” la 1856 după Congresul de la Paris Girardin scria „...*dorința de a sprijini în Orient dreptul unei rase, plină de inteligență și care se leagă Europa de Apus prin evenimente în originea sa*”. Unirea Principatelor nu era agreată la Constantinopol. Numai avocați ca Girardin au putut înclina balanța cu toate că unii corespondenți scriau tocmai contrariul.

Referitor la spusele unui corespondent din Constantinopol Kogălniceanu nu-și reține reproșul „*Nu putem înțelege de care români vorbește corespondentul din Constantinopol când zice că românii nu vor Unirea* (parcă s-ar scrie despre Stepaniuc, Stati, V. Borșevici ș.a. de teapa lor, care declară cu spume la gură că „*moldovenii nu vor unirea cu România*”). *Poate că vorbește de prietenii dumisale de acolo: aceasta se poate, dar ei nu fac națiunea română*” („*Steaua Dunării*”, 1956). La 1856 Girardin în „*Journales des Debats*” recenza broșura antiromânească a lui N. Istrate (parcă ar fi a lui Stati): „*Totdeauna am crezut că unirea Țării Românești cu Moldova era bună pentru români, bună pentru turci, bună pentru toată Europa*” (ascultați-l dlor-tovarăși români antiromâni pe acest francez, care a știut ce spune). Referitor la dubla alegere a lui A.I.Cuza Girardin scria: „*Trebuie să recunoaștem că această dublă alegere constituie un mare pas către unirea completă a principatelor unite. Este mai ales un mare pas împotriva dezunirii, este o dovadă solemnă a*

perseverenței românilor în dorința lor națională. Iată, în sfârșit ei acționează singuri. Iată că nu mai întreabă pe nimeni”.

Merită să fie aduse aici argumentele unui alt francez Felix Colson. În a. 1837 a venit la București în calitate de secretar al Consulatului francez, iar în a. 1839 s-a reîntors la Paris. Prima sa lucrare „*Precis des droits des moldave et valaques*” publicată în 1839 este adresată tuturor cabinetelor Europei cu speranța „... să poată trezi indiferența lor, să răstoarne toate combinațiile politice care ating aceste drepturi și a-i reda libertatea”. În lucrarea „*Gloria trecută a românilor*” autorul subliniază că „...românii au calități rare și de preț care le asigură viitorul”. El dezaprobă regulamentul organic, prin care Rusia își aroga dreptul de al demite pe domn, astfel încât domnul „...nu era altceva decât pașa al Rusiei”. „*Partidul național* – scrie Colson - *se ridică în adunare contra încălcărilor Rusiei. El face toate eforturile pentru a face să înceteze protectoratul Rusiei*”. În continuare el constată: „Nu, nu ne este permis să ne îndoim că națiunile pelasge formară poporul latin...Este incontestabil că pelasgii contribuie la fondarea Romei. Pentru ce să ne mirăm atunci că pelasgii panonieni, că pelasgii din Tesalia, din Macedonia, că pelasgii Daciei vorbiseră și conversaseră dialectul lor național, pelasgicul vlah, care a purtat în Italia numele de latin” (F. Colson).

În sfârșit clipa multășteptată de toți românii din vechia Dacie a sosit. La 5 ianuarie 1859 la Iași Alexandru Ioan Cuza este ales domnitor al Moldovei. La 24 ianuarie 1859 la București Alexandru Ioan Cuza a fost ales și domnitor al Țării Românești. Cât de înflăcărat a fost discursul rostit de Vasile Boierescu în adunarea electivă din București la 24 ianuarie 1859: „*Pentru ce suntem împărțiți în două câmpuri?*” Oare nu suntem toți fiii aceleiași mume? Care este cauza diviziunii noastre? Care este mărul discordiei dintre noi?” În pofida

uneltirilor rusești la sfârșitul anilor 60 ai secolului 19, grație sprijinului politic al țărilor Europei (în primul rând al Franței, dar și al Angliei, Austriei, chiar și al Turciei, convinsă de europeni că pentru ei e mai bine să aibă la hotare un stat unificat puternic în calea expansiunii rusești) principatele românești au realizat mica Unire, împotriva căreia până în ultimul moment (în 1878 la Congresul de la Berlin când statul român a fost recunoscut de marile puteri europene) Rusia a fost împotrivă (de ce grijă a „*fraților de credință*” am avut parte). La 27 mai 1877, în Monitorul Oficial al României au fost publicate mai multe cuvântări ținute în Senat și camera Deputaților (v. fragmentul alăturat), precum și cuvântarea deosebit de înflăcărată a ministrului Afacerilor Străine, M. Kogălniceanu, care s-a terminat cu fraza „*Suntem independenți. Suntem națiune de sine stătătoare!!*”. Peste un an independența României a fost recunoscută prin Tratatul de la Berlin din 13 iulie 1878 de către toate puterile occidentale, cu o condiție impusă de ruși: art. 45: „...*principatul României retrocedează M.S. Împăratului Rusiei porțiunea teritoriului Basarabiei, despărțită de Rusia în urma Tratatului de la Paris din 1856...*”. Tânăra diplomatie românească condusă de premierul I.C.Brătianu și ministrul de externe M. Kogălniceanu ia înfruntat pe rechinii diplomatiei rusești condusă de țarul Alexandru II^{-lea} la Congresul de la Berlin. Obținând sprijinul marilor puteri europene Rusia a cedat în privința recunoașterii statului român, însă nu fără a rupe din trupul tânărului stat (și așa ciuntit, fără Transilvania și Bucovina), apărut pe harta Europei, județele Izmail, Cetatea Albă și Cahul. Cu toate acestea în sfârșit s-a realizat visul de secole al românilor de a avea un stat unitar. Sacrificiile înaintașilor nu au fost în zadar.

Marea Unire de la 1918 a fost o continuare logică a edificării statului unitar român. Este semnificativ faptul că anume Basarabia („...*Trecută prin foc și prin sabie, furată, trădată mereu. Ești floare de dor Basarabie, ești lacrima*

neamului meu” cum ar spune Dumitru Matcovschi), care a cunoscut cel mai crunt regim de ocupație (cel al Rusiei țariste, care a promovat consecvent o politică diabolică de deznaționalizare și colonizare), a fost prima regiune românească care a revenit la sânul Patriei Mame. Să fim demni de înaintașii noștri. Cât de inspirate, pline de suflet erau sfaturile date de Alexe Mateevici în mai 1917: „...Mai întâi de toate să știți că fără unire nu vom dobândi nimic. Deci să avem un gând, o inimă, un ideal. Al doilea sfat e acesta. Lucrul drept poate înflori numai dacă se întemeiază pe idei drepte... Al treilea sfat pe care vi-l dau este: să stați cu mare putere la straja intereselor naționale. Să nu ne alipim la partide străine, care nu luptă pentru neamul nostru, și să nu luptăm pentru interesele de clasă, ci pentru cele de obște, naționale... Și, în sfârșit, cel din urmă al meu sfat e: să nu uităm norodul, țărănimea care a suferit atâtea până acum! Să-l luminăm, să mergem mână în mână cu el, căci fără noi el nu poate face nimic, după cum noi nu putem face nimic fără el...”. „Să mergem în norod, să-l luminăm” ne îndemna marele Mateevici.

Sfat, care a fost auzit și înțeles, în primul rând, de marii înaintași ai intelectualității basarabene ai epocii I. Inculeț, P. Halipa, I. Buzdugan ș.m.a. și nu numai. Apologeții moldovenismului primitiv încearcă să ne convingă că, în realitate, la 27 martie 1918 Basarabia a fost „cotropită de trupele românești”. Voi încerca să combat aceste erezii staliniste, contrapunând unele evenimente din acea perioadă istorică concretă care a precedat Marea Unire. În primul rând în perioada 1917-1918 România se afla în stare de război cu puterile Axei, luptând în alianță cu Rusia („*A lupta cu Rusia în unire cu rușii este un act de sinucidere*” scria marele Eminescu), băgată de Rusia la insistența ei în acest coșmar România până în a. 1916 rămânând neutră. Revoluția burgheză (27 februarie 1917) și puciul bolșevic (7 noiembrie 1917) au

dezorganizat totalmente trupele rusești aflate pe frontul român. Tot greul războiului căzuse pe umerii armatei române, care, practic lupta pe două fronturi: în Vest cu forțele Axei și în Est – cu bandele bolșevizate rusești. Fără nici un ajutor din afară România nu a putut rezista presiunii germane cedând spre sfârșitul a. 1917 cca 2/3 din teritoriu și capitala București, întreaga conducere de vârf trecând la Iași, Iașul devenind temporar capitala României. Flacăra Unirii Basarabiei cu România nu a încetat să ardă nici pe o clipă de la raptul din 1812, însă condițiile vitrege de la sfârșitul a. 1917 au reaprins cu o nouă forță această flacăra. Tot greul asigurării spatelui frontului cădea pe umerii bieților țărani basarabeni, la aceasta adăugându-se și terorizările (furturi, violuri, omucideri etc.) populației de către dezertorii ruși contaminați de propaganda bolșevică. Toți acești factori au accelerat Unirea. Primii pași spre Unire nu s-au făcut la Chișinău. Bălțenii, cei din capitala de Nord a Basarabiei, au fost cei care primii, la 3 martie au declarat Unirea cu România. La scurt timp exemplul lor a fost urmat de județul Soroca și Orhei, care au votat unirea cu România pe data de 13 și, respectiv, 25 martie. La 27 martie Sfatul Țării – organul legislativ ales în mod democratic și reprezentativ (ce nu ar îndruga neomoldoveniștii de astăzi) prezidat de I. Inculeț, pus, de asemenea, în fața pericolului unui puci bolșevic la Chișinău, a legiferat aceste decizii venite din teritorii, adoptând prin votul majoritar al membrilor Sfatului Țării Actul de Unire a Basarabiei cu România. *„Poziția geopolitică a României putea fi salvată prin unirea politică a întregului neam în care scop cultura trebuie să joace rolul de căpetenie în unitatea morală și în dezvoltarea aptitudinilor firești ale poporului așa cum erau cum erau cuprinse în patrimoniul moștenit de la străbuni”*. Un sfat frumos al lui Eminescu tradus în viață peste cca 40 de ani. Așa a fost, nu cucerirea de către România a Basarabiei cum îndrugă neomoldoveniștii (același V. Stati declara într-o emisiune

televizată că România la momentul Unirii Basarabiei era „mățăcă de tot”, fiind în mare parte ocupată de puterile Axei și, deci, evident nu putea fi agresor). Era natural să se întâmple acest lucru deoarece populația (lăsând la o parte aspirațiile de neam și de sânge ale majorității populației puse la îndoială de noii moldoveniști) pur și simplu dorea să se afle sub un scut sigur în situația când totul în jur ardea (mă refer la războiul civil din fostul imperiu rus). Este evident (pentru cei care doresc să înțeleagă acest lucru) că așa zisele argumente ale statiliștilor, nazariștilor, boiko-tiștilor ș.a. nu rezistă nici unei critici. Starea de spirit, în special a intelectualității autohtone, dar și a multor țărani poate fi exprimată prin cuvântarea înflăcărată a ilustrului profesor universitar, savant, mucenic al regimului țarist C. Stere, ținută în Sfatul Țării: „...*Nimeni, în afară de noi, n-are dreptul să vorbească și să hotărască ceva în numele poporului Basarabiei...Omul* (se referea la declarația unui rus că dacă se va face unirea Basarabiei cu România toată intelectualitatea rusească va pleca de aici (parcă am mai auzit astfel de nerozii) n.n.) *la care sentimentele de legătură cu această țară sunt atât de slabe și șubrede, poate să aibă același mod de judecată, ca și populația băștinașă? Poporul românesc n-a venit în Basarabia din afară, el aici s-a născut, aici a fost acel cazan, unde au fiert și s-au topit toate acele elemente din care s-a născut poporul român. Noi n-avem unde ne duce și pe noi nimeni nu ne poate alunga din casa noastră. Un veac fără sfârșit, noi plecați, tăcuți, conștienți de slăbiciunea noastră, noi am dus jugul, un veac întreg limba noastră a fost interzisă, un veac întreg cartea în limba natală a fost persecutată, ca o otravă revoluționară...Și acum, când noi vroim să intrăm ca stăpâni în casa noastră, reprezentanții minorităților n-au dreptul moral de a închide ușa în fața noastră*”. Ce pot contrapune acești „născocitori de istorii integrate” acestui elan al clasei politice de atunci (cât de mult îi lipsește Basarabiei de astăzi)? Ei bine, Actul Unirii de la 27

martie 1918 s-a realizat. Basarabia, prima provincie românească din afara Țării și-a declarat unirea. De ce prima? A fost la mijloc probabil și o cauză obiectivă (Transilvania la acel moment se afla sub ocupație germană și austroungară), însă explicația constă în faptul că regimul de ocupație rusesc a fost mult mai crunt decât cel austroungar. Pentru cercurile maghiare din Transilvania Marea Unire de la 1 decembrie nu era decât „*un capriciu, o aventură politică a românilor*”.

Deosebit de importantă pentru soarta țăranilor basarabeni a fost reforma agrară, înfăptuită în Basarabia în perioada 1920-1923. Aceasta a permis realizarea unui salt esențial în agricultură, vitărit, viticultură etc. De exemplu, suprafețele de vie au crescut în perioada 1918-1939 de patru ori, tot de atâtea ori a crescut și volumul producției vinicole. Numai în perioada 1918 - 1923 numărul vitelor cornute mari s-a dublat. Basarabia produce circa la 70% din toată cantitatea de semințe de ulei din România, în această perioadă Basarabia devenise un mare exportator de produse agricole (cereale, vin, fructe, vite etc.) în Germania, Cehoslovacia, Palestina, Egipt, Austria ș.a.(cât de necesare ar fi fost aceste piețe pentru noi în condițiile crizei actuale), în această perioadă în transnistria sovietică regimul bolșevic a provocat foametea din anii 1932-33, care a secerat zeci de mii de vieți omenești.

În plan cultural-politic în perioada 1918-1940, Basarabia a realizat un salt considerabil. Rusificată până la refuz de regimul țarist în cei peste 100 de ani de ocupație, Basarabia a renăscut asemenea păsării Phoenix, revenind în spațiul cultural și lingvistic firesc. A.Boldur, Șt.Ciobanu, O.Ghibu, G.Bezviconi, Gh.I.Brătianu, P.V.Ștefănuță, Gh.Madan sunt doar câteva personalități care au participat activ în această perioadă la restabilirea imaginii trecutului cultural și istoric al Basarabiei prin scrierile lor, fondarea diverselor asociații culturale, precum ar fi „*Astra* ” Basarabiei și „*Cuvânt moldovenesc*” la Chișinău, a societăților culturale județene și municipale „*Unirea*” din Bălți,

„Petru Movilă” și „Iulia Hașdeu” din Chișinău, „Bogdan P. Hașdeu” din Cetatea-Albă ș.a.m.d.

În această perioadă în Basarabia au activat și cele mai luminate personalități politice (cât de mult le lipsesc personalităților politice de astăzi curajul civic, punerea intereselor naționale mai presus de toate!): Ion Inculeț, Pan Halipa, Ion Pelivan, Petru Erhan, Ion Valută, S.Murafa, I.Buzdugan ș.a., personalități care au realizat Unirea Basarabiei la Patria-Mamă, personalități care au pus mai presus de toate interesul național, aducându-și contribuția în mod esențial și la prosperarea statului unitar român.

Ion Pelivan, „*marele român basarabean*”, cum l-a apreciat peste ani Pan Halipa, „*om ridicat deasupra tuturor intereselor meschine*” (O.Ghibu), care, văzându-și idealul împlinit după Unirea Basarabiei cu Țara, se consacră cu trup și suflet operei de unire spirituală a provinciei natale cu Patria istorică. A ocupat posturi de mare responsabilitate. În 1918 a fost ministru de justiție în guvernul Republicii Democratice Moldovenești, iar la alegerile din 1919 este ales senator de Iași, ulterior ocupând postul de ministru de justiție în guvernul Vaida-Voevod. În fruntea unei delegații de basarabeni Domnia sa a apărut la Conferința de pace de la Paris Unirea Basarabiei cu România, de asemenea și la Conferința de la Geneva.

O altă personalitate, Șt.Ciobanu, originar din Talmaz, județul Tighina s-a manifestat ca un savant de forță, dar și ca proeminent om politic, fiind unul din întemeietorii și membrii guvernului Republicii Democratice Moldovenești, iar după Unire deținând diferite funcții, inclusiv pe cea de ministru al cultelor și artelor în unul din guvernele de la București, membru al Consiliului de Coroană ș.a. O lecție de adevărat patriotism și rar curaj civic a fost votarea de către el în ședința din 27 iunie 1940 a Consiliului de Coroană împotriva cedării Basarabiei Uniunii Sovietice și cunoscuta declarație din cadrul respectivei ședințe „...Sire, provincia românească dintre Prut și Nistru a făcut parte

integrantă din vechea Moldovă... Dorința de a se realiza Unirea a fost atât de mare, încât populația n-a ținut seama că Vechiul regat, în parte sub ocupație, se găsea într-o situație critică. Și atunci cum s-ar putea abandona o populație românească, care cu atâtă încredere s-a aruncat în brațele statului român? Chiar și minoritățile și-au arătat tot devotamentul față de neamul românesc...Acei dintre membrii Consiliului care susțin că această cedare va fi provizorie se înșală. Noi, care am simțit cizma robiei rusești, nu putem crede că stăpânirea rusească va fi ușor de înlăturat”, înflăcăratul patriot Șt.Ciobanu, decorat cu „Marea Cruce a Coroanei României”, ordinul „Ferdinand I” în gradul de ofițer, ordinul „Meritul Cultural” clasa I ș.a., a avut o viziune de profet referitor la faptul că, odată instaurată, stăpânirea rusească va fi greu de înlăturat. După cedarea cu prea mare ușurință a Basarabiei la 1940 în Basarabia s-a instaurat poate cel mai crunt regim de teroare, pe care l-a cunoscut acest colț de țară pe parcursul lungii sale istorii. Timp de peste 50 de ani regimul sovietic comunist a comis crime de neimaginat împotriva acestei aşchii de popor înstrăinate, care „De veacuri sângerează și suspină,/ Orfană în imperiul rusesc./Calvarul stinge firea ei română/ Uitată de sărutul părintesc”(Valentin Bardă **“Chișinău, 1918; Alba Iulia, 1998)**. Însă, probabil ceea ce ne-a salvat întotdeauna, a fost profunzimea simțului național, pătruns până la nivelul geneticului. Atunci când sbirii de la Kremlin considerau că în acest colț de țară deznaționalizat, mancurtizat, debusolat de-a binelea poporul nu mai avea nici o șansă de a se ridica în picioare iată că la 1988-1989 a renăscut ca pasărea Phoenix din cenușă. Înaintașii redeșteptării naționale din anii 90 ai secolului trecut - N.Dabija, A. Moșanu, V. Nedelciuc, L. Lari, M. Druc, Gr. Vieru, Ion și Doina Aldea Teodorovici, G. Ghimpu, M. Ghimpu, I. Hadârcă ș.m.a. au trezit acest simț național, care se părea că fusese anihilat complet. Fiind compromisă serios această mișcare de cel mai mare iuda, pe care l-a avut acest colț de țară – Iu.Roșca, toate aceste succese obținute la 1988 - 1990

s-au dus de râpă pe parcursul a cca 15 ani de guvernări interfrontist-comunist-roșchiste. Astăzi, grație venirii la putere a Alianței pentru Integrare Europeană (cu toate probleme legate de unitatea între componentele ei) și înlăturării regimului comunist anacronic pentru secolul XXI chiar în mijlocul Europei au apărut noi speranțe pentru realizarea unității naționale pierdute fie și prin filiera integrării eoropene. Deosebit de inspirată este ruga către Dumnezeu a lui **Valentin Bardă “Basarabenii la Putna”** *“În trista Basarabie Coboară/ Din cer, a ta lumină în gândire/ Adună neamu-ntreg, să fim o Țară,/ Trimite-ne Poruncă de Unire!”*

Bibliografie

1. **A. Vartic.** Paradoxul Dacic/ În culegerea Simpozionului Internațional „Cucuteni 5000 REDIVIVUS. Științe exacte și mai puțin exacte”, ediția a 3, Chișinău, 2008.
2. http://www.universulpadurii.ro/index.php?titlu=Marea_Neagra_Atlantida_sau_Potopul_lui_Noel_name=News&file=article&sid=13898
3. **R. Carroux.** Cartea cunoașterii interzise, 1999, p.108.
4. **G. Crăciun.** Noi, Geto-Dacii, Daci. Iași, 2007.
5. **I. C. Drăgan.** Noi, Tracii. Istoria milenară a neamului românesc, vol.I, Craiova, 1976, p.43.
6. **I. Maxim.** Op. cit., p.138-139.
7. **Olga Necrasov** ș.a. Cercetări paleontologice privitoare la populațiile de pe teritoriul României. În Arheologia Moldovei, XIII, Iași, 1990, p.182.
8. **G.D.Istru.** Traco-geto-dacii, națiunea matcă din spațiul carpato-danubiano-balcanic . „KOGALION – 2005”.
9. „The New York Times” New York. 01.12.2009
10. **Catalin Manole.** Comori ale trecutului romanesc – CUCUTENI. Formula AS. Anul 2009. Numarul 872.
11. <http://www.roportal.ro/discutii/ftopic15707.html>
12. **Napoleon Săvescu.** Noi nu suntem urmașii Romei. Ed. Intact, București, România. 2002.
13. **Mircea Eliade.** Dicționar al Religiilor”, pag. 265.
14. **I.C. Drăgan.** Noi, tracii și istoria noastră multimilenară. Nagard, Milano, 1976.
15. **E.Delcea, P. L. Tonciulescu.** Secretele Terrei - Istoria începe în Carpați (Vol.I) Editura: Obiectiv, 1998, 195 p.
16. **V. Pârvan.** Getica. O protoistorie a Daciei, Bucuresti, 1982.
17. **C. Branislav Stefanoski, Al. Dabija.** Din Arhivele Daciei. Tetovo, 2006.

18. **Angelo Morretta**. Mituri antice și mitul progresului. Editura Tehnică, București, 1994.
19. Diodor din Sicilia. Biblioteca istorică. Editura sport-turism 1981.
20. **Paul Ștefănescu**. Enigme ale istoriei romane, Ed. Vestala, Buc. 2001, p.21..
21. **Iordanes**. Getica, 712, 73.
22. Istoria României, 2001, p.69.
23. **Camile Julien**. Histoire de la Gaule, Paris.
24. **Strabon**. Geografia. VII, 3,11
25. **E. Pietara**. Les races et l'Histoire. Paris, 1924.
26. **Camelia Tripon**. Să ne prețuim strămoșii. Eseu. 2008.
27. **Hadrian Diacoviciu**. Dacii. Ed. Științifică, 1965; reeditată 1968, 1972, 1991, Chișinău.
28. **Heinrich Pantaleonis**. Cartea Eroilor. Basel, 1652.
29. http://www.dracones.ro/?operatie=subiect&locatie=ziarul_personal&fisier=CAPUL_LUI_DECEBAL
30. **Ursula Stănescu**. Farmacia verde – de la traco-daci la epoca modernă/ În culegerea Simpozionului Internațional „Cucuteni 5000 REDIVIVUS. Științe exacte și mai puțin exacte”, ediția a 2, Chișinău, 2007, p.74-82.
31. **Pr. D. Balașa**. Noi, Tracii. 1986.
32. **N. Iorga**. Istoria românilor, vol.1, partea întâi. București, 1988, p.24.
33. **Aurelian Silvestru**. Noi și biografia omenirii. Chișinău, 1996.
34. **Ptolemeu**. Îndreptarul geografic, FHDR, p.541-547.
35. **Al. Vlahuță**. Din trecutul nostru. București. Atelierele Grafice SOSEC&Co, 1908.
36. **Eutropius**. Fontes Historiae Dacoromaniae, II, p.37.
37. **Roesler**. Romanische Studien, 1871, p.44-45.
38. **A.D. Xenopol**. Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană. București, 1998, p.22-23).

39. **D. Onciul**. Scrieri istorice, vol. I-II, Bucuresti, 1968.
40. **Paulo Orosius**. Istorie împotriva păgânilor. Sfârșitul sec. IV- sec. V.
41. **Cassius Dio**. Istoria Romană. Nicea, 229, dHr.
42. **Vasile Pârvan**. Carpica. XXVI. Bacău, 1997, p. 265.
43. **Gh. Șincai**. Cronica românilor. V.1,2,3. Ed. Minerva, București, 1978.
44. **A. Groza**. Din istoria necunoscută a românilor. Secolele I-XIV. Ed. Chișinău, 2001. ISBN 9975-900-76-3.
45. **Iordan**. O proishojdenii i deyanuyah getov. M., 1960.
46. **Ștefan din Bizanț**. Nume de popoare //Izvoarele istoriei României, vol.II, București, 1970.

Bun de tipar 20.09.2010	Formatul 60x80 1/16
Hârtie xerox	Tirajul 100 ex.
Coli de tipar 7,0	Comanda nr.

U.T.M., 2010, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 168.
 Secția Redactare și Editare a U.T.M.
 2068, Chișinău, str. Studenților, 11.